

Lovforslag nr. L 214. Fremsat den 29. januar 1992 af socialministeren (Else Winther Andersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social bistand og lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender samt lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven) m.m.

(Ændring af reglerne om foranstaltninger for børn og unge, herunder reglerne om tvangsmæssig gennemførelse af foranstaltninger)

§ 1

I lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 817 af 6. december 1990, som senest ændret ved lov nr. 947 af 27. december 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 12, stk. 1, ændres »de særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3« til: »børne- og ungeudvalgene efter § 126«

2. I § 14 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Under ophold i institutioner beregnet til døgnophold for børn og unge kan børne- og ungeudvalget, jf. § 127, såfremt det er nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges sundhed eller udvikling, uden retskendelse træffe beslutning om kontrol med barnets eller den unges brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation med personer uden for institutionen. Kontrol af breve og andre henvendelser til og fra offentlige myndigheder og til og fra en eventuel advokat, jf. § 124, stk. 3, må ikke finde sted. En beslutning efter 1. pkt. kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt. Socialministeren fastsætter nærmere regler om kontrol med brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

3. I § 14 indsættes efter stk. 4, som nu bliver stk. 5, som nyt stykke:

»Stk. 6. Over for unge, der efter reglerne i retsplejeloven er anbragt i sikrede afdelinger i stedet for varetægtsfængsling, kan politiet, hvor hensyn til efterforskningen gør det påkrævet, modsætte sig, at den unge modtager besøg, eller forlange, at besøg finder sted under kontrol. Den unge har altid ret til ukontrolleret besøg af sin forsvarer. Hvor hensyn til efterforskningen gør det påkrævet, kan politiet endvidere forlange at gennemse og, hvis det findes påkrævet, standse den unges breve inden modtagelsen eller afsendelsen samt forbyde den unge at foretage telefonsamtaler eller anden kommunikation med personer uden for institutionen eller betinge telefonsamtaler og anden kommunikation af, at samtalen overhøres. Den unge har ret til ukontrolleret brevveksling med retten, forsvareren, justitsministeren og Folketingets Ombudsmand. Den unge skal underrettes om politiets beslutning og kan forlange den forelagt for retten til afgørelse. Socialministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren nærmere regler om besøg, brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation.«

4. I § 15, stk. 1, ændres »det i den sociale sty-

relseslovs § 3 nævnte særlige udvalgs« til: »det i § 126 nævnte børne- og ungeudvalgs«.

5. Kapitel 8 affattes således:

»Kapitel 8

Særlige regler om børn og unge

Kommunalbestyrelsens opgaver

§ 32. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med de forhold, hvorunder børn og unge under 18 år i kommunen lever.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal yde forældremyndighedsindehaveren eller andre, der faktisk sørger for et barn eller en ung, rådgivning og støtte, når barnet eller den unge har vanskeligheder i forhold til sine omgivelser eller i øvrigt lever under utilfredsstillende forhold.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen træffer, medmindre andet er fastsat i loven, beslutning om undersøgelse og foranstaltninger m.v.

§ 32 a. Hvis ingen har forældremyndigheden over et barn eller en ung, skal kommunalbestyrelsen i fornødent omfang medvirke til, at der udpeges en egnede indehaver af forældremyndigheden.

Amtsrådets opgaver

§ 32 b. Amtsrådet yder kommunalbestyrelsen vejledning og konsulentstøtte vedrørende såvel planlægning som udførelse af kommunalbestyrelsens forebyggende og støttende virksomhed for børn og unge.

Stk. 2. Det påhviler såvel amtsrådet som kommunalbestyrelsen at samarbejde om den forebyggende og støttende virksomhed for børn og unge.

Undersøgelser

§ 32 c. Må det antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, skal kommunalbestyrelsen sørge for, at barnets eller den unges forhold undersøges. Beslutning herom træffes i forståelse med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, jf. dog § 32 d. Hvis det er påkrævet, skal kommunalbestyrelsen lade barnet eller den unge undersøge af en læge eller en psykolog, eventuelt ved henvisning til det i kapitel 17 nævnte rådgivningscenter.

Stk. 2. En undersøgelse skal resultere i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger, og i bekræftende fald af hvilken art disse bør være. Der skal være oplysning om, hvordan forældremyndighedens indehaver og barnet eller den unge stiller sig til foranstaltninger, og om de forhold i familien eller i dennes omgivelser, som kan bidrage til at klare vanskelighederne.

Stk. 3. Undersøgelsen må ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger og skal i øvrigt gennemføres så skånsomt, som forholdene tillader.

§ 32 d. Når det må anses for nødvendigt for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling, kan børne- og ungeudvalget uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, beslutte at gennemføre undersøgelsen ved anbringelse på en institution eller indlæggelse på sygehus, herunder psykiatrisk afdeling, selv om betingelserne i lov om tvang i psykiatrien ikke er opfyldt. En sådan undersøgelse skal være afsluttet inden 2 måneder efter børne- og ungeudvalgets afgørelse.

Stk. 2. En beslutning efter stk. 1 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt.

Foranstaltninger

§ 33. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om foranstaltninger efter stk. 2, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte. Det bør tilstræbes, at barnet eller den unge kan blive i hjemmet. Beslutningen træffes med samtykke fra forældremyndighedens indehaver, jf. dog § 34. En beslutning efter stk. 2, nr. 10, kræver tillige samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte

- 1) at yde konsulentbistand med hensyn til barnets eller den unges forhold og kan herunder bestemme, at barnet eller den unge skal søge et dagtilbud, en ungdomsklub, et uddannelsessted, eller lignende,
- 2) at yde praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet,
- 3) at yde familiebehandling eller lignende støtte,

- 4) at etablere døgnophold for både forældremyndighedens indehaver, barnet eller den unge og andre medlemmer af familien,
- 5) at etablere en aflastningsordning,
- 6) at udpege en personlig rådgiver for barnet eller den unge,
- 7) at yde økonomisk støtte til udgifter, der følger af foranstaltninger nævnt i nr. 1-5, når forældremyndighedsindehaveren ikke selv har midler dertil,
- 8) at yde økonomisk støtte til udgifter, der bevirker, at en anbringelse uden for hjemmet kan undgås, at en hjemgivelse kan fremskyndes, eller at støtten i væsentlig grad kan bidrage til en stabil kontakt mellem forældre og børn under et eller flere børns anbringelse uden for hjemmet,
- 9) at yde økonomisk støtte til ophold på kost- eller efterskole, når forældremyndighedsindehaveren ikke selv har midler dertil, og
- 10) at anbringe barnet eller den unge uden for hjemmet, på en døgninstitution, i en plejefamilie eller andet godkendt opholdssted, som må anses for egnet til at imødekomme barnets eller den unges særlige behov, jf. §§ 66 og 96.

§ 34. Beslutning efter § 33, stk. 2, nr. 1, og nr. 6, jf. § 33, stk. 1, kan træffes, selv om forældremyndighedens indehaver ikke ønsker foranstaltningen iværksat, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets særlige behov for støtte, og når formålet med foranstaltningen skønnes at kunne opnås uanset det manglende samtykke. Beslutning herom skal træffes i et møde i det udvalg, der efter § 2, stk. 2, i den sociale styrelseslov varetager det pågældende sagsområde. I kommuner med magistratsordning træffes beslutningen af vedkommende magistratsmedlem.

Anbringelse uden for hjemmet uden samtykke

§ 35. Når der på grund af

- 1) utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge,
- 2) vold eller andre alvorlige overgreb,
- 3) misbrugsproblemer, kriminel adfærd eller andre svære sociale vanskeligheder hos barnet eller den unge eller
- 4) andre adfærds- eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge

er åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade, kan børne- og ungeudvalget uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, træffe beslutning om, at barnet eller den unge anbringes uden for hjemmet, jf. § 33, stk. 2, nr. 10. Der kan kun træffes en beslutning efter 1. pkt., når det må anses for godtgjort, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet.

Stk. 2. Når hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler for det, kan børne- og ungeudvalget bestemme, at barnet eller den unge skal anbringes uden for hjemmet efter stk. 1, selv om forældremyndighedens indehaver og den unge giver samtykke til anbringelse efter § 33, stk. 2, nr. 10.

Stk. 3. Såfremt en ung, der er fyldt 15 år, erklærer sig enig i anbringelsen, kan børne- og ungeudvalget, uanset betingelserne i stk. 1, træffe beslutning om at anbringe den unge uden for hjemmet, jf. § 33, stk. 2, nr. 10, når anbringelsen må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov, og problemerne ikke kan løses under den unges fortsatte ophold i hjemmet.

Stk. 4. Beslutninger efter stk. 1 – 3 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt.

§ 35 a. Opretholdelse af en foranstaltning efter § 35 ud over 1 år fra børne- og ungeudvalgets afgørelse forudsætter fornyet beslutning i udvalget. Er sagen indbragt for Ankestyrelsen eller forelagt for landsretten eller Højesteret, regnes fristen fra den endelige afgørelse eller dom. Uanset bestemmelsen i 1. og 2. pkt., kan børne- og ungeudvalget, Ankestyrelsen eller retten fastsætte en kortere frist for fornyet behandling i udvalget.

Stk. 2. Børne- og ungeudvalget kan undtagelsesvis fastsætte en længere frist end nævnt i stk. 1, 1. og 2. pkt., når de forhold, der ligger til grund for afgørelsen, med stor sikkerhed må antages at vedvare ud over fristen, og hensynet til barnet eller den unge afgørende tilsiger, at fristen forlænges. Samme beføjelse har Ankestyrelsen og retten.

Lægelig undersøgelse og behandling uden samtykke

§ 35 b. Hvis forældremyndighedsindehave-

ren undlader at lade et barn eller en ung undersøge eller behandle for en livstruende sygdom eller en sygdom, der udsætter barnet eller den unge for varig og betydelig invaliditet, kan børne- og ungeudvalget træffe beslutning om at gennemføre undersøgelsen eller behandlingen.

Stk. 2. En beslutning efter stk. 1 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt.

Foreløbige foranstaltninger

§ 35 c. Beslutning efter §§ 14, stk. 4, 32 d, 35, 35 b, 65, stk. 4, og 67, stk. 3, 2. pkt., som af hensyn til barnets eller den unges øjeblikkelige behov ikke kan afvente, at sagen behandles i børne- og ungeudvalget, kan træffes foreløbigt af formanden eller i dennes forfald næstformanden for børne- og ungeudvalget.

Stk. 2. Forældremyndighedens indehaver skal inden 24 timer efter iværksættelsen af en foreløbig beslutning have skriftlig meddelelse om afgørelsen samt en begrundelse for afgørelsen. Meddelelsen skal tillige indeholde oplysning om retten til efter forvaltningsloven at se sagens akter og til at udtale sig om sagen samt om retten til vederlagsfri advokatbistand.

Stk. 3. En foreløbig beslutning efter stk. 1, skal snarest muligt og senest inden 7 dage efter iværksættelsen af beslutningen forelægges børne- og ungeudvalget til godkendelse, uanset om foranstaltningen er ophørt.

Stk. 4. En beslutning, der er godkendt efter stk. 3, har gyldighed i 1 måned, for så vidt angår § 32 d dog indtil undersøgelsen er afsluttet. En beslutning vedrørende § 65, stk. 4, har gyldighed, indtil der træffes en ny beslutning om flytning eller hjemtagelse.

Stk. 5. Chefen for Den Sociale Ankestyrelse eller den af ankecheferne, som styrelseschefen bemyndiger hertil, kan give pålæg om iværksættelse af en foreløbig foranstaltning efter stk. 1. Det kan undtagelsesvis bestemmes, at beslutningen skal godkendes af Ankestyrelsen inden for den i stk. 3 nævnte frist.

Ophør af foranstaltninger

§ 36. Foranstaltninger efter §§ 33, 34 og 35 skal ophøre, når formålet er nået, når de ikke længere opfylder deres formål under hensyn til barnets eller den unges særlige behov, eller når den unge fylder 18 år. Kommunalbestyrelsen

træffer beslutning om hjemgivelse, uanset at barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet efter § 35. Såfremt kommunalbestyrelsen ikke kan imødekomme en begæring om hjemgivelse, forelægges sagen til afgørelse i børne- og ungeudvalget efter § 35.

Stk. 2. Foranstaltninger i form af en personlig rådgiver eller døgnophold i institution, plejefamilie eller andet egnet opholdssted kan dog opretholdes, indtil den unge fylder 20 år, hvis den unge er indforstået hermed.

Det sociale ankenævns og Den Sociale Ankestyrelses beføjelser uden klage

§ 36 a. Såfremt kommunalbestyrelsen ikke foretager fornødne undersøgelser, kan det sociale ankenævn træffe beslutning om, at der skal iværksættes undersøgelse og pålægge kommunalbestyrelsen at gennemføre beslutningen.

Stk. 2. Hvis der er behov for foranstaltninger efter § 33, og kommunalbestyrelsen undlader at iværksætte disse, kan det sociale ankenævn pålægge kommunalbestyrelsen at træffe en afgørelse eller træffe en foreløbig afgørelse om foranstaltninger og pålægge kommunalbestyrelsen at gennemføre beslutningen.

Stk. 3. Den Sociale Ankestyrelse har samme beføjelser som det sociale ankenævn og kan træffe beslutning efter §§ 32 d, 35 og 35 b og pålægge kommunalbestyrelsen at gennemføre beslutningen.

Fuldbyrdelse

§ 36 b. Kommunalbestyrelsen kan om fornødent forlange bistand af politiet til at gennemføre afgørelser efter §§ 32 d, 35 og 35 b.«

6. § 46 b, stk. 1, affattes således:

»§ 46 b. Der kan ydes økonomisk hjælp til dækning af udgifter til at opretholde en samværsret med et eller flere børn under 18 år, når ansøgeren ikke selv har midler dertil. Der kan under samme økonomiske betingelser ydes hjælp til dækning af udgifter til opretholdelse af kontakt mellem barnet og den af forældrene, der har del i forældremyndigheden, når barnet bor hos den anden af forældrene.«

7. § 46 c affattes således:

»§ 46 c. Der kan ydes hjælp til dækning af udgifterne ved et barns forsørgelse, når foræl-

dremyndigheden ved forældremyndighedsindehaverens død er tillagt en anden eller andre, der ikke har forsørgelsespligt over for barnet, og når barnets indtægter, herunder det særlige børnetilskud, jf. § 4, stk. 2, i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, ikke er tilstrækkelige til at dække udgifterne ved forsørgelsen.«

8. *Kapitel 15* affattes således:

»Kapitel 15

Privat døgnpleje

Privat familiepleje

§ 65. Ingen må modtage et barn under 14 år til døgnophold i privat familiepleje i en sammenhængende periode udover 3 måneder uden at have tilladelse dertil fra den stedlige kommunalbestyrelse.

Stk. 2. Plejetilladelse kan kun udstedes, når det efter en undersøgelse af familieplejen må antages, at opholdet vil være til gavn for barnet. Ved udstedelse af plejetilladelse skal kommunalbestyrelsen gøre forældremyndighedens indehaver opmærksom på bestemmelserne i stk. 4.

Stk. 3. Det påhviler forældremyndighedens indehaver at sikre sig, at plejehjemmet har fornøden plejetilladelse.

Stk. 4. Børne- og ungeudvalget i forældremyndighedsindehaverens opholdskommune kan efter begæring af plejeforældrene eller barnet eller den unge beslutte, at et barn eller en ung ikke må flyttes eller hjemtages fra en privat familiepleje, såfremt det må antages at skade barnet eller den unge. Forud for afgørelsen indhentes en udtalelse fra den stedlige kommune.

Stk. 5. En beslutning efter stk. 4 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt.

Stk. 6. Reglerne i stk. 1-5 gælder ikke i tilfælde, hvor kun den ene af forældrene har forældremyndigheden, men barnet eller den unge får døgnophold hos den anden af forældrene.

Private døgnplejehjem

§ 65 a. Hjem, der modtager flere end 4 børn under 18 år i pleje, og som drives af private uden offentlige midler, må kun oprettes og drives med tilladelse af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med forholdene i hjemmene.«

9. Efter *kapitel 15* indsættes 2 nye kapitler:

»Kapitel 15 a

Formidlet døgnophold

Godkendelse af opholdssteder

§ 66. Opholdssteder for børn og unge, herunder plejefamilier, skal være godkendt som egnede af den stedlige kommunalbestyrelse eller af anden offentlig myndighed efter reglerne herom. For anbringelse i døgninstitution for børn og unge gælder reglerne i §§ 96-100.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Betaling

§ 66 a. Kommunalbestyrelsen betaler for barnets eller den unges ophold. Socialministeren kan fastsætte satser for godtgørelse for udgifter til kost og logi i forbindelse med opholdet.

Stk. 2. Forældrene og barnet eller den unge betaler for døgnopholdet efter samme regler som ved anbringelse i døgninstitution efter § 96.

Udarbejdelse af planer og valg af opholdssted m.v.

§ 66 b. Forinden der træffes beslutning om at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet, jf. § 33, stk. 2, nr. 10 og § 35, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en plan for barnets eller den unges ophold uden for hjemmet.

Stk. 2. Planen skal angive formålet med anbringelsen. Planen skal under hensyn til dette formål tillige angive anbringelsens forventede varighed, særlige forhold vedrørende barnets eller den unges pleje, behandling, uddannelse m.v. samt foranstaltninger til støtte for familien under barnets eller den unges ophold uden for hjemmet og i tiden derefter.

Stk. 3. Kan anbringelsen ikke afvente udarbejdelsen af en plan som nævnt i stk. 2, er en kortfattet angivelse af formålet med anbringelsen tilstrækkelig. Det påhviler da kommunalbestyrelsen snarest muligt at opstille en plan.

§ 66 c. Samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, til en

F. t. l. vedr. social bistand m.m.

beslutning efter § 33, stk. 2, nr. 10, skal omfatte formålet med anbringelsen, jf. § 66 b, stk. 2, 1. pkt.

§ 66 d. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om valg af opholdssted i overensstemmelse med den i § 66 b eller § 123 nævnte plan. Kommunalbestyrelsen fører løbende tilsyn med barnets eller den unges forhold under opholdet uden for hjemmet og træffer bestemmelse om ændret opholdssted, behandling, uddannelse m.v. under opholdet i det omfang, det må anses for nødvendigt under hensyn til formålet med anbringelsen.

Stk. 2. Såfremt der ikke foreligger samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, til en ændring af opholdsstedet, jf. stk. 1, forelægges sagen til afgørelse i børne- og ungeudvalget efter § 35.

§ 66 e. Amdtsrådet yder, jf. § 32 b, kommunalbestyrelsen vejledning og konsulentstøtte under udøvelsen af de i § 66 d, stk. 1, nævnte be-
føjelser.

§ 66 f. Kommunalbestyrelsen skal senest 3 måneder efter, at barnet eller den unge har fået ophold uden for hjemmet, vurdere, om den i § 66 b eller § 123 nævnte plan skal revideres, og skal herefter med højst 6 måneders mellemrum foretage en sådan vurdering. Beslutning om revision af planen træffes så vidt muligt i forståelse med forældremyndighedens indehaver og barnet eller den unge.

Stk. 2. Er opholdsstedet beliggende i en anden kommune end barnets opholdskommune, underrettes den stedlige kommune forud for anbringelsen.

Samvær og kontakt

§ 67. Forældrene og barnet eller den unge har ret til samvær og kontakt under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge holdes vedlige. En samværsret, der er aftalt mellem forældrene eller er fastsat i medfør af §§ 24 og 25 i myndighedsloven, opretholdes under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet, men kan reguleres eller midlertidigt ophæves efter reglerne i stk. 2-4.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer om fornødent beslutning om omfanget og udøvel-

sen af samværet og kontakten og kan fastsætte nærmere vilkår for samværet og kontakten. Ved beslutningen lægges særlig vægt på hensynet til barnet eller den unge og formålet med anbringelsen.

Stk. 3. Når det er nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges sundhed eller udvikling, kan kommunalbestyrelsen for en bestemt periode beslutte, at samvær kun må foregå under tilstedeværelse af en repræsentant for kommunen. Under de samme betingelser og ligeledes for en bestemt periode kan det besluttes at afbryde forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge, ligesom det kan besluttes, at barnets eller den unges opholdssted ikke må oplyses over for forældrene.

Stk. 4. En beslutning efter stk. 3, 1. pkt., der vedrører en periode ud over 3 måneder, og en beslutning efter stk. 3, 2. pkt., skal træffes af børne- og ungeudvalget efter reglerne i § 127. En beslutning efter stk. 3, 2. pkt., kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt. Med beslutninger efter stk. 3, 2. pkt., sidestilles enhver beslutning, som medfører, at samvær kun må finde sted mindre end én gang om måneden.

Stk. 5. En beslutning om kontrol med barnets eller den unges brevveksling, telefonsamtaler eller anden kommunikation med forældrene træffes efter § 14, stk. 4.

Klage

§ 67 a. Beslutninger efter § 66 d, stk. 1, jf. dog stk. 2, og § 67, stk. 2, samt beslutninger efter § 67, stk. 3, 1. pkt., der vedrører en periode indtil 3 måneder, kan af forældremyndighedens indehaver eller den unge, der er fyldt 15 år, indbringes for det sociale ankenævn, jf. § 15.

Stk. 2. Beslutninger efter § 67, stk. 2, samt beslutninger efter § 67, stk. 3, 1. pkt., der vedrører en periode indtil 3 måneder, kan i det omfang, de angår den af forældrene, som ikke har del i forældremyndigheden, af denne indbringes for det sociale ankenævn, jf. § 15.

Kapitel 15 b

Formidlet døgnophold m.v. for voksne

§ 68. Personer med et vidtgående fysisk eller psykisk handicap kan anbringes i pleje i private hjem eller tilbydes ophold i et bofællesskab.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fastsætter en økonomisk ydelse for plejeforholdet eller den nødvendige medhjælp i bofællesskabet og træffer herunder beslutning om, hvilket beløb pågældende skal have til rådighed til personlige fornødenheder.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter retningslinier for bistand efter stk. 1 og 2.

§ 68 a. Kommunalbestyrelsen kan i en periode tilbyde støtte i form af dag- eller døgnophold, jf. §§ 66 og 96, til unge, der er fyldt 18 år, med svære psykiske eller sociale vanskeligheder. Bestemmelsen i § 66 a, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Den unge betaler for døgnopholdet. Socialministeren kan fastsætte retningslinier for betalingen.«

10. Kapitel 18 affattes således:

»Kapitel 18

Sagsbehandling, klageregler og domstolsprøvelse ved foranstaltninger for børn og unge

Indstilling vedrørende anbringelse uden samtykke

§ 123. En indstilling om anbringelse uden for hjemmet efter § 35 skal indeholde en redegørelse for

- 1) grundlaget for, at betingelserne i § 35 anses for opfyldt,
- 2) de foranstaltninger efter § 33, stk. 2, der har været iværksat, eller har været tilbudt familien og grundene til, at foranstaltninger af denne karakter nu må anses for utilstrækkelige,
- 3) de forhold i familien og hos barnet eller den unge eller i dennes omgivelser, som under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet kan bidrage til at klare vanskelighederne,
- 4) den plan for anbringelsen, jf. § 66 b, stk. 2, herunder den støtte og de initiativer, som er påtænkt for barnet eller den unge og dennes familie under anbringelsen uden for hjemmet og i tiden derefter og
- 5) barnets eller den unges holdning til den påtænkte foranstaltning.

Advokatbistand, aktindsigt m.v.

§ 124. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde

forældremyndighedens indehaver vederlagsfri advokatbistand i følgende tilfælde:

- 1) under en sag om brev- og telefonkontrol, jf. § 14, stk. 4,
- 2) under en sag om gennemførelse af en undersøgelse som nævnt i § 32 d, stk. 1,
- 3) under en sag om anbringelse uden for hjemmet efter § 35,
- 4) under en sag om opretholdelse af en anbringelse efter § 35 a,
- 5) under en sag om gennemførelse af lægelig undersøgelse eller behandling efter § 35 b,
- 6) under en sag om godkendelse af en foreløbig afgørelse efter § 35 c, stk. 3,
- 7) under en sag om ændring af opholdssted efter § 66 d, stk. 2, jf. § 35,
- 8) under en sag om afbrydelse af forbindelsen m.v. efter § 67, stk. 3, jf. stk. 4.

Stk. 2. Såvel forældremyndighedens indehaver som plejeforældrene skal have tilbud om vederlagsfri advokatbistand under en sag om flytning eller hjemtagelse af et barn eller en ung i privat familiepleje efter § 65, stk. 4.

Stk. 3. En ung, der er fyldt 15 år, og som nægter at give samtykke i en sag som nævnt i stk. 1, nr. 2-7, skal have tilbud om vederlagsfri advokatbistand.

Stk. 4. Under en sag om brev- og telefonkontrol efter § 14, stk. 4, og en sag om afbrydelse af forbindelsen m.v. efter § 67, stk. 3, jf. stk. 4, med den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, skal denne have tilbud om vederlagsfri advokatbistand.

Stk. 5. Om salær og godtgørelse for udlæg til advokater gælder samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kap. 31.

§ 124 a. Er et barn fyldt 12 år, skal der, forinden der træffes afgørelse i en sag om foranstaltninger efter denne lov, finde en samtale sted med barnet herom.

§ 125. Forinden der træffes beslutning i en sag som nævnt i § 124, påhviler det kommunalbestyrelsen at gøre indehaveren af forældremyndigheden bekendt med retten til efter forvaltningsloven at se sagens akter og retten til at udtale sig om sagen, forinden der træffes afgørelse.

Stk. 2. Tilsvarende forpligtelse har kommunalbestyrelsen over for de i § 124, stk. 2-4, nævnte personer for så vidt angår de heri nævnte beslutninger.

Børne- og ungeudvalget

§ 126. Kommunalbestyrelsen nedsætter et udvalg, der benævnes børne- og ungeudvalget.

Stk. 2. Udvalget består af 3 medlemmer, der vælges af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer. Som medlem udpeges endvidere byretsdommeren i retskredsen samt en pædagogisk-psykologisk sagkyndig. Er der flere dommere i retskredsen, bestemmer justitsministeren, hvem af disse der skal modtage hvervet. Den pædagogisk-psykologisk sagkyndige udpeges af amtsrådet for den kommunale valgperiode. Efter samme regler vælges og udpeges tillige for hvert medlem en stedfortræder, der indkaldes til at give møde ved medlemmets forfald.

Stk. 3. Medlemmer af det udvalg, der efter § 2, stk. 2, i den sociale styrelseslov behandler sager om børns og unges sociale forhold, i kommuner med magistratsordning vedkommende magistratsmedlem, kan ikke vælges som medlemmer af eller stedfortrædere til børne- og ungeudvalget.

Stk. 4. Udvalget vælger selv sin formand og næstformand blandt de af kommunalbestyrelsen valgte medlemmer.

Stk. 5. Dommeren leder forhandlingen og påser, at der er foretaget fornødne undersøgelser og kan træffe beslutning om indhentelse af yderligere oplysninger, herunder forlange optaget et retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018. Dommeren yder i øvrigt vejledning med hensyn til lovens forståelse og anvendelse samt vurdering af foreliggende oplysninger.

Stk. 6. Socialministeren fastsætter forretningsorden for børne- og ungeudvalg, og kan herunder fravige kravet med hensyn til sammensætningen af udvalget, hvis kommunalbestyrelsen på grund af sin størrelse ikke kan opfylde kravet i stk. 3.

§ 127. Børne- og ungeudvalget træffer i et møde afgørelse om

- 1) brev- og telefonkontrol efter § 14, stk. 4,
- 2) gennemførelse af undersøgelse efter § 32 d,
- 3) anbringelse uden for hjemmet efter § 35,
- 4) opretholdelse af anbringelse efter § 35 a,
- 5) gennemførelse af lægelig undersøgelse eller behandling efter § 35 b,
- 6) godkendelse af foreløbig beslutning efter § 35 c, stk. 3,
- 7) flytning eller hjemtagelse efter § 65, stk. 4,

8) ændring af opholdssted efter § 66 d, stk. 2, jf. § 35 og

9) afbrydelse af forbindelsen m.v. efter § 67, stk. 3, jf. stk. 4.

Stk. 2. Inden der træffes beslutning, skal indehaveren af forældremyndigheden, barnet eller den unge, advokaten og eventuel anden bisidder for forældremyndighedens indehaver eller barnet eller den unge have lejlighed til at udtale sig over for børne- og ungeudvalget. Tilbud efter 1. pkt. til barnet eller den unge kan undlades, hvis barnet er under 12 år, eller det må antages at være til skade for barnet eller den unge.

Stk. 3. Inden der træffes beslutning efter § 14, stk. 4, og § 67, stk. 3, jf. stk. 4, der angår den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, finder stk. 2 tilsvarende anvendelse. Stk. 2 finder ligeledes anvendelse for plejeforældre inden en beslutning efter § 65, stk. 4.

Stk. 4. Til vedtagelse af en beslutning efter § 14, stk. 4, § 32 d, § 35, § 35 a, § 35 b, § 35 c, stk. 3, § 66 d, stk. 2, og § 67, stk. 3, jf. stk. 4, kræves, at mindst 4 af børne- og ungeudvalgets 5 medlemmer stemmer for beslutningen. Beslutninger efter § 65, stk. 4, træffes ved almindelig stemmeflerhed.

Stk. 5. Såfremt dommeren ikke er enig i den trufne beslutning, skal dette tilføres udvalgets protokol, og meddelelsen om udvalgets afgørelse skal indeholde oplysning om dommerens afvigende opfattelse.

Klage til Den Sociale Ankestyrelse

§ 128. Beslutninger truffet af børne- og ungeudvalget, jf. § 127, kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. En klage over en afgørelse efter § 35 c, stk. 3, kan dog ikke behandles af Ankestyrelsen, så længe der verserer en sag om anbringelse efter § 35 for børne- og ungeudvalget.

Stk. 2. Berettiget til at indbringe en sag for Ankestyrelsen er forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år. Beslutninger efter § 14, stk. 4, og § 67, stk. 3, jf. stk. 4, der angår den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, kan tillige af denne indbringes for Ankestyrelsen. Endvidere kan plejeforældrene indbringe beslutninger efter § 65, stk. 4.

Stk. 3. Indbringelse af sagen for Ankestyrelsen hindrer ikke iværksættelse af de besluttede

foranstaltninger. Dog kan styrelseschefen eller den af ankecheferne, som styrelseschefen bemyndiger hertil, under ganske særlige omstændigheder bestemme, at en beslutning ikke må iværksættes, før Ankestyrelsen har truffet afgørelse i sagen.

Stk. 4. Ved behandlingen i Ankestyrelsen finder §§ 124, 125 og 127, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.

Domstolsprøvelse

§ 129. Ankestyrelsens beslutninger efter § 128 kan ved henvendelse til Ankestyrelsen inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen, kræves forelagt for landsretten.

Stk. 2. Er Ankestyrelsens beslutning stadfæstet ved dom, kan fornyet prøvelse for retten kun kræves, hvis sagen på ny har været forelagt Ankestyrelsen til afgørelse.

§ 130. Landsretten tiltrædes af en børneforsorgsmyndig dommer og en dommer, der er kyndig i børne- eller ungdomspsykiatri eller i psykologi.

Stk. 2. Sagerne behandles efter retsplejelovens regler om borgerlige sager, herunder kapitel 43 a om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse, med de i dette kapitel angivne ændringer.

Stk. 3. Som parter anses forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, uanset om den pågældende har krævet afgørelsen forelagt for landsretten.

Stk. 4. Retten kan bestemme, at retsmøderne skal foregå for lukkede døre.

Stk. 5. Ved offentlig gengivelse af forhandlingerne i retten eller af dommen må der ikke uden rettens tilladelse ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de under sagen nævnte personer eller på anden måde offentliggørelse af de pågældendes identitet. Overtrædelse af forbudet straffes med bøde.

Stk. 6. Ved afgivelse af dissens angives dommernes navne ikke.

§ 131. Landsrettens afgørelse kan kun indbringes for Højesteret, når justitsministeren undtagelsesvis tillader det. Ansøgning om tilladelse til anke eller kære må fremsættes henholdsvis inden 6 og 3 måneder efter afgørelsen.

§ 132. De i § 130 nævnte dommere beskikkes af justitsministeren efter forhandling med socialministeren. Justitsministeren fastsætter deres antal og træffer bestemmelse om vederlag og rejsegodtgørelse. De beskikkede skal være myndige, uberygtede og vederhæftige.

Stk. 2. Beskikkelse gælder for 4 år. En dommer afgår ved udgangen af den måned, i hvilken pågældende fylder 70 år.

Stk. 3. Ingen, der fyldestgør betingelserne i stk. 1, kan afslå at modtage beskikkelse, medmindre pågældende er over 65 år eller har anden rimelig fritagelsesgrund.

Stk. 4. Udtagelsen for den enkelte sag blandt de beskikkede dommere foretages af præsidenten for vedkommende landsret. Ingen kan udtages, som ifølge §§ 60 og 61 i retsplejeloven ville være udelukket fra at handle som dommer i sagen.«

11. I § 135 indsættes i *stk. 6* før »§ 66«: »§ 68 a, jf.«, og der indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 7.* Kommunen og amtskommunen afholder hver 50 pct. af udgifterne vedrørende foranstaltninger efter § 33, stk. 2. Dette gælder dog ikke udgifterne vedrørende døgnophold efter § 96, der afholdes efter reglerne i stk. 3, og udgifterne vedrørende dagtilbud efter §§ 64, 69 og 70, der afholdes endeligt af kommunen.«

Stk. 7 bliver herefter *stk. 8*.

§ 2

I lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender, jf. lovbekendtgørelse nr. 552 af 10. juli 1991, ophæves § 3.

§ 3

I lov om Den Sociale Ankestyrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 530 af 13. august 1986, som ændret ved lov nr. 946 af 27. december 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 5 indsættes efter *stk. 2*, som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Styrelseschefens beføjelser efter § 35 c, stk. 5, og § 128, stk. 3, i lov om social bistand og ankechefens beføjelser efter § 6, stk. 3, nr. 1 og 2, kan dog ikke overlades til sekretariatsmedarbejdere.«

Stk. 3 bliver herefter *stk. 4*.

2. I § 6, *stk. 3, nr. 1*, udgår: »og § 65, stk. 5, jfr. § 124«

§ 4

I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jf. lovbe- kendtgørelse nr. 735 af 5. november 1991, som senest ændret ved lov nr. 894 af 21. december 1991, ændres i § 9, stk. 10, i 1. pkt. »døgnpleje omfattet af §§ 65 og 66« til: »formidlet døgn- ophold omfattet af §§ 66 og 68 a«, og i 2. pkt. ændres »§ 66, stk. 5« til: »§ 66 a, stk. 1«, og i 4. pkt. ændres »døgnplejen« til: »formidlet døgnophold«

§ 5

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 483 af 21. juni 1991, ophæves § 61, stk. 6, nr. 4.

Nr. 5 bliver herefter nr. 4.

§ 6

I lov om Københavns Kommunes styrelse, jf. lovbe kendtgørelse nr. 484 af 21. juni 1991, affattes § 48, stk. 6, således:

»Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder til- svarende for magistraten og dens medlem- mer.«

§ 7

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1993 og har fra denne dato virkning for beslut- ninger, der træffes af kommunalbestyrelsen el- ler af børne- og ungeudvalget i medfør af be- stemmelserne i denne lov.

Stk. 2. De i § 3 i den sociale styrelseslov nævnte udvalg ophører pr. 1. januar 1993, og de sager, der ikke er afgjort senest den 31. de- cember 1992, overgår til afgørelse i børne- og ungeudvalget i overensstemmelse med regler- ne i denne lov.

Stk. 3. Sager, der vedrører anke over beslut- ninger, der er truffet inden den 1. januar 1993, færdigbehandles efter de dagældende regler.

Stk. 4. Ved lovens ikrafttræden overtager kommunalbestyrelsen forpligtelsen til at føre tilsyn med de i kommunen beliggende private døgnplejehjem og opholdssteder for børn og unge, der er godkendt af amtsrådet efter de hidtidige regler.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Det er et grundlæggende familiepolitisk mål at skabe de bedst mulige betingelser for forældres og børns tilværelse, herunder leve op til intentionerne om at bevare familien samlet.

Børn og forældre er en sammenhængende helhed. Dette må respekteres som det fælles udgangspunkt og mål for alle initiativer, der retter sig mod børn, unge og deres familier.

Hvis der bliver brug for støtte, er det vigtigt, at hjælpen ydes med respekt for familiens integritet. Denne grundlæggende familiepolitiske målsætning om familiens enhed har særlig vægt, hvis et barn eller en ung har vanskeligheder. Det bærende synspunkt skal være, at alle former for hjælp til børn og unge skal tage sit udgangspunkt i, at børn og deres forældre er en helhed, og at bevarelsen af denne helhed indgår som et overordnet mål for alle former for hjælp. Dette mål skal også afspejle sig i de retsregler, der skal være rammen om indsatsen over for barnet, den unge og familien.

Det nu foreliggende lovforslag er udarbejdet på grundlag af den betænkning (nr. 1212/1990), som blev afgivet af Udvalget om de retlige rammer for indsatsen over for børn og unge (Graversen-udvalget) i oktober 1990.

Udvalgets nedsættelse

Udvalget blev nedsat i august 1988 og fik til opgave at gennemgå de gældende regler i bistandslovens kapitel 8, 15 og 18 om foranstaltninger over for børnefamilier med særlige behov og fremsætte de forslag til ændringer, som måtte forekomme nødvendige eller ønskværdige. I kommissoriet blev der bl.a. henvist til, at bistandslovens regler om børn og unge ofte bringes i anvendelse i tilspidsede situationer, hvorfor det er af særlig vigtighed, at retssikkerheden er så stor som mulig på dette område.

Udvalgets forslag

Som lede-tråd for udvalgets forslag angives følgende tværgående problemstillinger:

- krav til *retssikkerhed*, hvor forældrene og børnene vil have sammenfaldende interesser, når retssikkerheden skal være et værn mod vilkårlighed, magtfuldkommenhed og magtfordrejning fra det offentlige side.
- krav om *retsbeskyttelse* af børn, forstået som et retligt værn imod overgreb mod børn og imod opvækstvilkår, der skader barnets sundhed eller udvikling. Dette i erkendelse af, at udbyggende retssikkerhedsgarantier undertiden kan være ensbetydende med en ensidig varetagelse af forældrenes interesser.
- større *målrettethed* i indsatsen for børn og unge ved formulering af en række retlige krav til sagsbehandlingen og krav af indholdsmæssig karakter på forskellige stadier af en børnesags udvikling.
- behov for at få sondret mellem »rigtige anbringelser« uden for hjemmet og anbringelser, der nok i det ydre fremtræder som en placering af barnet eller den unge uden for hjemmet, men hvor det er både uhensigtsmæssigt og upåkrævet at lade foranstaltningen være omfattet af de særlige regler, der gælder for anbringelser.
Hovedtrækkene i udvalgets lovudkast er
- en tydeligere sproglig udformning af de materielle kriterier for såvel frivillige som tvangsmæssige foranstaltninger
- understregning af undersøgelsens betydning for vurderingen af om, og i bekræftende fald, hvilke tilbud familien har behov for
- en udbygget beskrivelse af de enkelte foranstaltninger og dermed større gennemskuellighed med hensyn til den hjælp, der kan tilbydes forældre og børn
- større målrettethed i indsatsen i form af indførelse af et krav om, at der skal foreligge en plan forud for en anbringelse, og at et samtykke til en anbringelse skal omfatte formålet med anbringelsen
- indførelse af selvstændige partsbeføjelser til den unge, der er fyldt 15 år

- børn, der er fyldt 12 år, får en lovfæstet ret til at udtale sig
- ændrede regler for det organ, der træffer afgørelse om tvangsmæssig gennemførelse af foranstaltninger, hvor udvalget opstillede 2 ikke-prioriterede modeller, jf. nærmere nedenfor
- øgede krav til sagsbehandlingen i form af lovfæstede krav til indstillingen om en tvangsmæssig anbringelse
- en tydeliggørelse af, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for at yde hjælpen, hvadenten den ydes i hjemmet eller i form af en anbringelse, og en bevarelse af amtsrådets rådgivende funktioner i forhold til kommunalbestyrelsens opgaver.
- en præcisering og udbygning af retsstillingen under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet for både forældremyndighedsindehaveren og den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden
- forenkling af reglerne om privat familiepleje.

Særligt om udvalgets overvejelser med hensyn til det organ, der træffer beslutning om tvangsmæssig gennemførelse af foranstaltninger.

Udvalget har særlig drøftet spørgsmålet om, hvilket offentligt organ der skal have kompetence til at træffe beslutning om tvangsmæssig iværksættelse af foranstaltninger. Dette skyldes, at disse beslutninger vil være af særdeles indgribende karakter, hvorfor kravene til retssikkerheden må være tilsvarende store. Udvalgets overvejelser er gengivet i betænkningens kap. 6, afsnit 3.4 (side 112 ff). Udvalget opstillede 2 - ikke prioriterede - modeller, der kan begrundes ud fra hver sin synsvinkel.

I *model 1* foreslås oprettelse af et selvstændigt børne- og ungdomsnævn på amtsplan med den primære opgave efter indstilling fra kommunen at træffe beslutning om iværksættelse af tvangsmæssige foranstaltninger. Børne- og ungdomsnævnet foreslås sammensat af en byretsdommer, en pædagogisk-psykologisk konsulent og en person udpeget af amtsrådet. Børne- og ungdomsnævnet er som et administrativt organ omfattet af forvaltningsloven, men er sammensat og placeret på en sådan måde, at det er uafhængigt af de almindelige administrative systemer.

For *model 1* anføres, at et væsentligt element i retssikkerheden er uafhængighed, d.v.s. at beslutninger træffes af personer, der er (organisatorisk) uafhængige af den myndighed (kommunen), der har ansvaret for den frivillige indsats og for de undersøgelser, der er foretaget. Det nævnes således i betænkningen (s. 115-18), at afsnit VIII-udvalget (§ 3-udvalget) har en sådan opbygning og tilknytning til kommunen, at der hos forældre og børn kan opstå tvivl

om, hvorvidt udvalget kan træffe en uvildig afgørelse. Blandt andet nævnes, at der kan opstå usikkerhed med hensyn til, om medlemmer af § 3-udvalget lader indgå oplysninger, som det enkelte medlem har fået i andre egenskaber, og som ikke indgår i sagen. Det centrale er, at man ved opbygningen af det kompetente organ i videst muligt omfang sikrer, at der er fuld klarhed om medlemmernes funktion.

I tilslutning til forslaget om at klargøre kriterierne for tvangsfjernelse anføres, at der også i 1. instans bør ske en retlig efterprøvelse af beslutningsgrundlaget. Denne prøvelse bør ikke henlægges til kommunen, som har tilvejebragt grundlaget. Der er tale om en art »linievogterfunktion«, som - hvis den skal opfattes som neutral i forhold til den kommunale forvaltning - bør være uafhængig af kommunen. Model 1 indebærer, at der etableres en partsproces med ligestillede parter, der fremlægger sagen for en neutral instans. Også hensynet til forvaltningens arbejde med den enkelte familie taler for at lægge selve beslutningen til et uafhængigt organ. Forvaltningen og udvalget kommer så at sige »på samme side«. I det gældende system kan sagsbehandleren føle at stå alene i forhold til både forældrene og de kommunale beslutningstagere i deres dobbeltfunktion som ansvarlige for sagsbehandlerens arbejde og retlig kontrolinstans.

Model 1 ændrer i øvrigt ikke ved det forhold, at kommunen har ansvaret for indsatsen i alle faser af sagen. Det er endvidere kommunen, der afgør, om sagen skal forelægges for det regionale nævn, der ikke har adgang til at tage sager op af egen drift.

I *model 2* foreslås et børne- og ungeudvalg, der består af 5 (evt.7) kommunalbestyrelsesmedlemmer samt 1 dommer og en pædagogisk-psykologisk konsulent. Alle med stemmeret.

I *model 2* (s. 119-21) videreføres den nuværende ordning med § 3-udvalget, men det foreslås, at dommeren og den pædagogisk-psykologiske konsulent får stemmeret. Efter de gældende regler deltager disse i mødet uden stemmeret.

Det bærende synspunkt bag *model 2* er, at alle foranstaltninger - også tvangsmæssige - tager udgangspunkt i, at børn og forældre er en *helhed*, og at bevarelsen af denne helhed indgår som et overordnet mål for alle former for foranstaltninger. En tvangsmæssig anbringelse indgår stort set aldrig som en isoleret foranstaltning. Det må derfor være en forudsætning for kontinuiteten, at beslutningen om alle former for foranstaltninger træffes inden for samme organ.

Disse grundlæggende principper om familien som en helhed indebærer, at man må undgå en for kraftig retsliggørelse af beslutningsprocessen, hvad henlæggelsen til et selvstændigt organ på amtsplan, alene

begrundet i retssikkerhedsmæssige betragtninger, kan rumme en risiko for. Der gives bl.a. udtryk for frygt for, at forslaget om en partsproces kan lægge op til, at forældre og barn opfattes – og opfatter hinanden – som modstående parter, og hvor udfaldet af sagen vil afhænge af, om det lykkes at fastslå dette modsætningsforhold.

Model 2 er udtryk for, at en tvangsmæssig foranstaltning alene er begrundet i behovet for støtte. Enhver proces, der indebærer risiko for, at indsatsen opfattes som et sanktionssystem, vil vanskeliggøre det videre samarbejde med forældrene, som er en forudsætning for den fortsatte indsats.

Model 2 lægger op til en fortsættelse af den udvikling, der har været karakteriseret ved, at det offentlige indsats består i en række *tilbud* om hjælp.

Med hensyn til ønsket om øget retssikkerhed foreslås i model 2, at dommer og psykolog får stemmeret. Der henvises endvidere til, at forslaget skal ses i sammenhæng med de øvrige forslag til ændringer (større krav til sagsbehandlingen, handleplan m.v.), hvorved der skabes en rimelig balance mellem hensynet til retssikkerhed og hensynet til, at der sikres mulighed for at iværksætte påkrævede hjælpeforanstaltninger.

Den retlige kontrol med kommunerne (»linievogterfunktionen«) varetages gennem muligheden for anke til Ankestyrelsen (og landsret).

Model 2 fastholder samtidig lægmandselementet som modvægt mod en høj grad af ekspertindflydelse. Selvom denne lægmandsindflydelse kan medføre forskelle i praksis, vil dette ikke i sig selv være en negativ konsekvens, hvis disse forskelle er begrundet i lokale kulturer, normer og menneskesyn.

Lovforslagets opbygning

Det nu foreliggende lovforslag er udformet *med udgangspunkt* i ovenstående forslag i betænkningen. I lovforslaget stilles forslag om ændringer i kapitel 8, 15 og 18 på baggrund af forslagene i betænkningen. Udover realitetsændringer er der - ligeledes efter anbefaling fra udvalgets betænkning - sket en række ændringer af sproglig og redaktionel karakter, uden at der hermed tilsigtes realitetsændringer eller lægges op til ændret praksis. Desuden er der i lovforslaget foretaget visse ændringer af overvejende redaktionel karakter, og enkelte bestemmelser er af systematiske grunde placeret andre steder i lovforslaget end foreslået i betænkningen. Herom henvises til bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Familiens stilling i sager om bistand til børn og unge.

I lovforslaget er det et gennemgående formål at højne kvaliteten af den hjælp, der tilbydes, hvis familien har vanskeligheder. Det er desuden et gennemgående formål at gøre reglerne så klare og gennemskuelige som muligt. Endelig indeholder forslaget en række regler til sikring af familiens retssikkerhed.

Lovgrundlaget skal være så klart som muligt. Det er en styrkelse af familiens position i forhold til myndighederne, at det klart fremgår af loven, hvilken hjælp der kan tilbydes familien, hvis der bliver behov for særlig støtte til et barn eller en ung.

Der skal laves en grundig og helhedsorienteret undersøgelse. Her skal det bl.a. afklares, om familien selv har ressourcer, der kan bidrage til løsning af vanskelighederne.

Bliver der behov for hjælp, bør det tilstræbes, at barnet eller den unge kan blive i hjemmet.

Er forældrene enige i, at en anbringelse uden for hjemmet er den bedste løsning, skal forældrene have klar besked om, hvad de giver deres samtykke til.

Ved anbringelse uden for hjemmet skal der altid laves en plan. I denne plan skal der bl.a. stå, hvad der er formålet med anbringelsen, og hvor lang tid anbringelsen forventes at vare. I planen skal der også stå noget om støtten til familien under og efter barnets anbringelse.

Kan en tvangsmæssig anbringelse ikke undgås, skal det være helt klart for forældrene, hvorfor anvendelse af tvang er nødvendig. Derfor skal det tydeligt fremgå af loven, hvilke forhold i familien der kan begrunde, at der træffes en beslutning om at gennemføre anbringelsen tvangsmæssigt.

I de tilfælde, hvor det af hensyn til barnet eller den unge er nødvendigt at gennemføre foranstaltningen tvangsmæssigt, videreføres og udbygges reglerne for fremgangsmåden ved sagens behandling. For at styrke forældrenes mulighed for at fremføre deres syn på sagen, udvides adgangen til at få gratis advokatbistand. Der sker også en udvidelse af klageadgangen, herunder muligheden for domstolsprøvelse.

Barnets retsstilling

I det foreliggende lovforslag stilles der i overensstemmelse med udvalgets anbefaling forslag om, at den unge, der er fyldt 15 år, får partsstatus og mulighed for selv at udøve sine partsbeføjelser. I konsekvens af denne partsstatus stilles der også forslag om, at den unge får ret til advokatbistand. Den unges advokat får således til opgave at varetage den unges interesser i overensstemmelse med den unges egne ønsker.

I diskussionen om børns og unges rettigheder nævnes ofte muligheden for - uanset alder - at tilde-

le barnet en repræsentant eller en bisidder. Det er imidlertid vigtigt at gøre sig klart, at en repræsentant og en bisidder er 2 vidt forskellige ting. En bisidder er en personlig støtte under sagen og kan give råd og vejledning eller blot ved sin tilstedeværelse være til støtte for barnet eller den unge. En bisidder er således en person som fungerer som personlig støtte under sagen og indebærer ikke at den pågældende bisidder bliver legal repræsentant eller retlig stedfortræder for barnet eller den unge. Efter de gældende regler er der allerede en adgang til at have en bisidder som støtte under sagsbehandlingen. Dette gælder både forældrene og barnet eller den unge. Hvis det er barnet eller den unge, der anmoder om at have en bisidder under sagsbehandlingen, er det barnet eller den unge selv, der afgør, hvem der skal være bisidder.

Efter de gældende regler er det alene forældrene, der tildeles en egentlig legal repræsentant (advokat).

Spørgsmålet om barnets eller den unges ret til at være repræsenteret ved advokat under en sag om foranstaltninger efter bilstandsloven er behandlet af udvalget i betænkningens kap. 5, afsnit 2.2 (side 63 f) og kap. 6, afsnit 10 (side 204 f). Det fremgår heraf, at udvalget indgående drøftede, om der skulle tillægges mindre børn (dvs. under 15 år) en egentlig partstatus, således at partsrettighederne skulle udøves af en retlig stedfortræder for barnet. Udvalget fandt imidlertid, at en sådan stedfortræder for barnet, der ikke blot skulle forfægte barnets egen mening, men som også skulle tage selvstændig stilling til sagens ønskelige udfald ud fra barnets interesser (der altså ikke nødvendigvis ville være sammenfaldende med barnets ønsker), så at sige ville få til opgave at træffe en »foreløbig afgørelse« i sagen forud for det kompetente organs afgørelse ved at give sin støtte enten til kommunens eller forældrenes standpunkt under sagen. Udvalget fandt, at en sådan »fordobling« af afgørelseskompetencen næppe ville føje noget væsentligt til retsbeskyttelsen af børn.

I overensstemmelse hermed stilles der som nævnt ovenfor alene forslag om, at den unge, der er fyldt 15 år, skal have et tilbud om advokatbistand.

Spørgsmålet om barnets eller den unges mulighed for advokatbistand skal i øvrigt ses i sammenhæng med de øvrige forslag, der har til formål at forbedre barnets og den unges stilling under en sag om foranstaltninger efter bilstandsloven.

Dette gælder således understregningen af vigtigheden af, at barnet eller den unge inddrages, når det kommer på tale at iværksætte foranstaltninger. En sådan orientering er vigtig også for mindre børn, men for deres vedkommende må omfanget og arten af orienteringen afpasses efter barnets alder og mo-

denhed. I overensstemmelse med udvalgets anbefaling er der således ikke fastsat aldersgrænser for, hvornår barnet skal orienteres.

For større børn stilles der forslag om en egentlig høringsret, der indebærer, at der altid skal finde en samtale sted med barnet, når det er fyldt 12 år, inden der træffes en afgørelse. En obligatorisk høringsregel for barnet indebærer, at der altid skal gives et tilbud om en samtale, men barnet eller den unge afgør selv, om tilbuddet skal udnyttes. Der er altså ikke tale om at barnet skal udtale sig.

Den ret barnet eller den unge efter de gældende regler har til at udtale sig overfor udvalget opretholdes, idet det foreslås præciseret i lovtæksten, at tilbudet kan undlades, hvis barnet er under 12 år, eller det må anses for at være til skade for barnet eller den unge.

Det kompetente organ for beslutninger, der kan gennemføres tvangsmæssigt.

Det nu foreliggende lovforslag er udarbejdet med udgangspunkt i betænkningens model 2. Afgørende for dette valg har været, at der fortsat bør være en væsentlig lægmandsindflydelse på beslutningerne. Som led i en styrkelse af retssikkerheden stilles der – i overensstemmelse med model 2 – forslag om at give dommeren og den pædagogisk-psykologiske konsulent stemmeret. Disse sagkyndige bliver hermed fuldgyltige medlemmer af udvalget.

I forhold til model 2 er der stillet yderligere forslag med henblik på at styrke udvalgets uafhængighed. Det foreslås, at de medlemmer (og stedfortrædere), der udpeges af kommunalbestyrelsen, ikke samtidig må være medlemmer af det udvalg, der efter § 2, stk. 2, i den sociale styrelseslov behandler sager vedrørende børn og unges forhold efter den sociale lovgivning. Børne- og ungeudvalget vil således få kommunalbestyrelsesvalgte medlemmer, der ikke tidligere har haft indflydelse på den sociale forvaltnings behandling af sager om børns og unges forhold. Derved får børne- og ungeudvalget en særlig og uafhængig status. Udvalget er en selvstændig forvaltningsmyndighed og har ingen overordnede funktioner i forhold til den kommunale forvaltning. Det foreslås samtidig at ophæve § 3 i den sociale styrelseslov.

Kompetencen til at træffe foreløbige beslutninger foreslås som hidtil tillagt den kommunalt valgte formand (næstformand) af børne- og ungeudvalget, idet disse beslutningers akutte karakter kræver, at der kan handles hurtigt.

Efter forslaget får dommeren en central placering i børne- og ungeudvalget. Udover at det foreslås at give dommeren stemmeret, foreslås tillige, at dom-

meren udtrykkeligt får tillagt en beføjelse til at forlange at der indhentes yderligere oplysninger, herunder forlange afholdt retsligt forhør efter reglerne i retsplejelovens § 1018. Endvidere foreslås indsat en bestemmelse om, at der i de tilfælde hvor dommeren er uenig i den beslutning, udvalgets flertal træffer, skal gøres en udtrykkelig bemærkning herom i udvalgets protokol, og at meddelelsen om afgørelsen skal indeholde en oplysning om dommerens afvigende opfattelse. I øvrigt opretholdes dommerens nuværende funktion som mødeleder, og dommeren yder fortsat udvalget vejledning om lovens forståelse og vurderingen af de foreliggende oplysninger.

Der foreslås en bemyndigelse til socialministeren til at fastsætte forretningsordenen for udvalgene, hvori de nærmere retningslinjer for disses virksomhed kan udformes. Heri vil det blive fastsat, at kun udvalgets medlemmer må deltage i mødet under voteringen. I forretningsordenen foreslås også fastsat regler om habilitet, således at det vil blive præciseret, at den pædagogisk-psykologisk sagkyndige ikke må have deltaget i sagens behandling i forvaltningen forud for forelæggelsen for udvalget.

Af hensyn til de kommuner, hvis kommunalbestyrelser består af så få medlemmer, at det ikke er praktisk muligt at opfylde kravet i forslaget § 126, stk. 3, foreslås, at der indsættes en hjemmel til, at socialministeren i disse tilfælde kan bortse fra dette krav.

Krav til sagsbehandlingen i sager om bistand til børn og unge.

Som fremhævet i kommissoriet for udvalget er der tale om et følsomt område, hvor det er af særlig betydning, at retssikkerheden er så stor som mulig. Heri ligger, at der også må stilles særlige krav til sagsbehandlingen i denne type sager. De særlige spørgsmål af sagsbehandlingsmæssig karakter er gengivet i tilslutning til bemærkningerne til de relevante bestemmelser, men som en generel rettesnor for sagsbehandlingen kan særligt nævnes vigtigheden af, at kommunen sørger for en løbende orientering af forældrene (og deres eventuelle repræsentant), barnet og den unge. Dette gælder i hele sagsforløbet, men er særlig vigtigt, hvis sagen undervejs skifter karakter fra frivillig til tvangsmæssig. Hvis forældrene skal have tillid til de afgørelser, der træffes, skal der spilles med åbne kort. Dette indebærer fx, at forældrene løbende skal orienteres om de oplysninger, der indhentes, og hvad der skrives om forældre og barn i journalen.

Efter offentlighedslovens § 6 er der notatpligt vedrørende en sags faktiske oplysninger, der er af betydning for en sags afgørelse, i sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed. Det

karakteristiske for notatpligten er, at dens udstrækning beror på, hvilken funktion en oplysning har i forhold til kommunens behandling af sagen. Forvaltningen skal således være opmærksom på notatpligten, der har sammenhæng med pligten til efter forvaltningslovens § 19 at gøre parterne (forældrene) bekendt med oplysningerne og give dem lejlighed til at udtale sig (partshøring), inden der træffes afgørelse. Om disse bestemmelser henvises i øvrigt til Justitsministeriets vejledninger om henholdsvis forvaltningsloven (1986) og offentlighedsloven (1986). Det følger endvidere af de almindelige regler om god forvaltningsskik, at det skal fremgå, hvem der har udfærdiget noteringer i journalen eller har udstedt erklæringer, udtalelser eller lignende til brug for sagen.

I forbindelse med forberedelsen af en sag om tvangsmæssig gennemførelse af en anbringelse rejses af og til spørgsmål om forældrenes mulighed for at få barnet undersøgt af en læge eller psykolog, som forældrene selv vælger. Problemstillingen er behandlet af udvalget (betænkningen, side 124) og efterfølgende af Folketingets Ombudsmand (1990, side 253 ff, sag nr. 15-16). Den fra Ombudsmanden forelagte sag vedrørte en anmodning fra forældrene om, at deres børn blev undersøgt af en sagkyndig, som forældrene selv havde valgt, og hvis honorar de selv var indstillet på at betale. Ombudsmanden udtalte, at forældrene til et tvangsanbragt barn ikke uden videre har krav på, at forvaltningen indvilliger i, at barnet undersøges af fx en læge valgt af forældrene på eget initiativ. Ombudsmanden fandt dog, at et afslag måtte kræve ganske tungtvejende modstående hensyn set i forhold til forældrenes interesse i at tilvejebringe erklæring fra en uafhængig sagkyndig. Der henvises nærmere om dette spørgsmål til bemærkningerne nedenfor til § 66 d.

Regler for unge, der er fyldt 18 år.

I lovforslaget (§ 68 a) foreslås en fortsættelse af muligheden for, at unge, der er fyldt 18 år, også i fremtiden i en periode skal kunne tilbydes støtte i form af ophold i et godkendt opholdssted, jf. § 66 eller plads på en døgninstitution eller mulighed for ambulans behandling på en institution, jf. § 96.

Baggrunden herfor er, at der i betænkningens kap. 6, afsnit 2.4 (s. 92 ff) stilles forslag om, at foranstaltninger for børn og unge ophører ved det fyldte 18. år, men dog således at foranstaltninger i form af en rådgiver eller døgnophold i institution, plejefamilie eller andet egnet opholdssted kan *opretholdes* indtil den unge fylder 20 år, hvis den unge er indforstået hermed.

Udvalget tilkendegav derved, at der bør være en øvre aldersgrænse for retsvirkningerne af anvendelse af reglerne for børn og unge.

Udvalget tilkendegav samtidigt, at der imidlertid kan være behov for, at der også i forhold til unge over 20 år ydes en særlig socialpædagogisk indsats, og har derfor peget på, at en gennemførelse af udvalgets forslag forudsætter overvejelser over mulighederne for at iværksætte alternative tilbud til voksne, idet der ikke længere i bilstandsloven vil være hjemmel til den nødvendige indsats over for denne gruppe.

Ændringer i finansieringen

I tilslutning til de foreslåede ændringer vedrørende indsatsen stilles der forslag om at ændre finansieringen af udgifterne til foranstaltningerne for børn og unge.

Efter de gældende regler bliver de forebyggende foranstaltninger efter bilstandslovens §§ 46 b, stk. 1, 1. pkt., og 46 c finansieret med 50 pct. af staten og 50 pct. af kommunerne, mens anbringelserne af børn og unge uden for hjemmet bliver finansieret med 50 pct. af kommunerne og 50 pct. af amtskommunerne.

Forslaget indebærer, at den delte finansiering mellem kommuner og amtskommunerne kommer til at omfatte alle de foranstaltninger for børn og unge, der er nævnt i lovforslagets § 33, stk. 2, nr. 1-10. Det betyder, at den delte finansiering mellem kommuner og amtskommuner også kommer til at omfatte udgifterne til de forebyggende foranstaltninger, der efter de gældende regler kan iværksættes efter bilstandslovens § 46 b, stk. 1, 1. pkt., og § 46 c. Tilsvarende gælder for udgifterne til personlig rådgiver, som efter de gældende regler afholdes endeligt af kommunerne.

Det foreslås dog, at udgifterne til hjælp til dagtilbud efter bilstandslovens §§ 64, 69 og 70 som led i foranstaltninger over for børn og unge bliver finansieret 100 pct. af kommunerne.

Den foreslåede finansieringsændring betyder først og fremmest, at amtskommunerne overtager statens nuværende andel af finansieringen af udgifterne til de forebyggende foranstaltninger efter bilstandslovens §§ 46 b, stk. 1, 1. pkt., og 46 c. Amtskommunerne deltager i forvejen i finansieringen af størstedelen af de udgifter, der er forbundet med foranstaltningerne for børn og unge. Amtskommunerne vil have bedre mulighed for i samarbejde med kommunerne at styre og tilrettelægge en hensigtsmæssig udgiftsudvikling vedrørende foranstaltningerne for børn og unge, end staten har efter de gældende regler. Amtskommunerne vil have en økonomisk interesse i en

styrkelse af det forebyggende arbejde i det omfang dette vil medføre besparelser på udgifterne i forbindelse med anbringelser uden for hjemmet.

Formålet med finansieringsændringen er, at forebyggelse og anbringelser uden for hjemmet finansieres på samme måde, således at kommuner og amtskommuner i samarbejde kan tilrettelægge en hensigtsmæssig og fleksibel indsats overfor børn og unge med større vægt på de forebyggende foranstaltninger i forhold til anbringelser uden for hjemmet. En ensartet finansiering uden statslig refusion vil også øge incitamentet til, at kommuner og amtskommuner samarbejder om de økonomisk og ressourcemæssigt mest hensigtsmæssige foranstaltninger.

Den delte finansiering mellem kommuner og amtskommunerne skal imidlertid efter lovforslaget ikke omfatte udgifterne til hjælp til dagtilbud, som foreslås finansieret 100 pct. af kommunerne. Dette må ses i sammenhæng med problemerne med den nuværende finansieringsstruktur på dagtilbudsområdet, hvorefter hjælp til dækning af udgifter til dagtilbud både kan ydes med 100 pct. kommunal finansiering (socialpædagogiske fripladser efter Socialministeriets bekendtgørelse om betaling for ophold i dagtilbud for børn og unge) og med 50 pct. kommunal og 50 pct. statslig finansiering (bilstandslovens §§ 46 b og c). Lovforslaget betyder således, at alle former for hjælp til dækning af udgifter til dagtilbud bliver ensartet finansieret med 100 pct. af kommunerne.

Målet er på længere sigt, at kommunerne overtager den fulde finansiering af udgifterne vedrørende foranstaltninger for børn og unge. Det er derfor hensigten, at der efter en 3-årig periode skal ske vurdering af opgavefordelingen med henblik på 100 pct. kommunal finansiering. Denne vurdering af opgavefordelingen og finansieringen skal bl.a. ske på baggrund af den endelige beretning fra det landsdækkende udvalg, der skal følge udviklingen i opgavefordelingen mellem amtskommuner og kommuner på det sociale område (Landsudvalget).

Administrative og økonomiske konsekvenser

Lovforslaget bevirker i en lang række tilfælde alene en præcisering og tydeliggørelse af de gældende regler og praksis inden for området vedrørende foranstaltninger for børn og unge. Lovforslaget indeholder dog også på nogle punkter ændringer i forhold til de gældende regler og praksis, som medfører administrative og/eller økonomiske merudgifter.

Administrative konsekvenser

1. Bestemmelsen i lovforslagets § 32 c, stk. 1, om

pligten til at foretage en undersøgelse af barnets eller den unges forhold svarer til den nuværende bestemmelse i § 32, stk. 3, dog med den tilføjelse, at en beslutning om at iværksætte en undersøgelse skal træffes i forståelse med forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år. Desuden fastsættes det i lovforslagets § 32 c, stk. 2, hvilke krav der skal stilles til de sociale myndigheders redegørelse for undersøgelsens resultater.

I de fleste tilfælde vil lovforslaget alene bevirke en præcisering og tydeliggørelse af den gældende praksis vedrørende undersøgelser af børnenes eller de unges forhold. I nogle tilfælde vil lovforslaget betyde et begrænset personalemæssigt mertidsforbrug i forbindelse med samtaler med forældremyndighedens indehaver og/eller den unge og i forbindelse med de krav, der stilles til undersøgelsen og dens resultater. Det administrative mertidsforbrug som følge af denne del af lovforslaget skønnes dog at være af ret begrænset omfang.

2. I følge lovforslagets § 65, stk. 1, må ingen modtage et barn under 14 år til døgnophold i privat familiepleje i en sammenhængende periode udover 3 måneder uden at have tilladelse dertil fra den stedlige kommunalbestyrelse. Efter de gældende regler kræves der plejetilladelse uanset varigheden af opholdet. Forslaget betyder således, at kravet om plejetilladelse for en række korterevarende ophold bortfalder. Forslaget medfører dermed en administrativ lettelse for kommunerne, som dog skønnes at være af meget begrænset omfang.

3. I følge lovforslagets § 66 skal opholdssteder for børn og unge være godkendt som egnede af den stedlige kommunalbestyrelse. Efter forslaget overgår beføjelsen til at godkende opholdssteder, der modtager flere end 4 personer, fra amtsrådet til kommunalbestyrelsen. Med godkendelsesbeføjelsen følger forpligtelse til at føre almindeligt tilsyn med godkendte opholdssteder.

Dette forslag betyder administrative mindredgifter for amtskommunerne og tilsvarende administrative merudgifter for kommunerne. Omfanget af de personalemæssige ressourcer, som amtskommunerne efter de gældende regler bruger i forbindelse med godkendelse og tilsyn med opholdssteder for børn og unge, der modtager flere end 4 personer, og som efter forslaget skal overføres til kommunerne, vil efter forslaget skal overføres til kommunerne, vil efter forslaget mere drøftelse med de kommunale parter blive nærmere gjort gennem en undersøgelse i amtskommunerne.

4. I lovforslagets § 66 b fastsættes, at der skal udarbejdes en plan for barnets eller den unges ophold uden for hjemmet. Planens centrale element er angivelsen af formålet med anbringelsen uden for hjem-

met, og derudover fastsættes en række krav til udformningen og indholdet af planen. Endvidere skal der senest 3 måneder efter anbringelsen ske en vurdering af planen med henblik på eventuel revision af denne, og i den efterfølgende periode skal der ske en vurdering af planen med højst 6 måneders mellemrum (lovforslagets § 66 f).

Udarbejdelse af egentlige handleplaner i forbindelse med anbringelser af børn og unge uden for hjemmet er ikke særlig udbredt i kommunerne i dag. Pligten til at udarbejde handleplaner og vurdering og eventuel revision af disse inden for faste tidsintervaller vil medføre ændrede arbejdsrutiner og et mertidsforbrug i kommunerne og til dels også i institutioner m.v., hvor børnene og de unge er anbragt.

Udarbejdelse af handleplanerne skal være med til at gøre kommunernes overvejelser mere målrettede og systematiske og til at skabe større kontinuitet i børnesagerne. Handleplanerne vil være et vigtigt arbejdsredskab, når de enkelte børnesager skal følges op med faste tidsterminer. På længere sigt vil planlægningen af indsatsen overfor barnet og den unge på et tidligt tidspunkt i forløbet kunne betyde lettelse i det opfølgende arbejde, og således begrænse det samlede mertidsforbrug i forbindelse med udarbejdelsen og revideringen af handleplanerne.

5. I følge lovforslaget sker der en udvidelse af ankemuligheder i forbindelse med brev- og telefonkontrol efter lovforslagets § 14, stk. 4, gennemførelse af undersøgelser efter lovforslagets §§ 32 d og 35 b, foreløbige beslutninger efter lovforslagets § 35 c, ændringer af opholdssted efter lovforslagets § 66 d og afbrydelse af forbindelsen m.v. efter lovforslagets § 67. Derudover sker der en udvidelse af kredsen af klageberettigede i form af dels unge, der er fyldt 15 år, og dels forældre, som ikke har del i forældremyndigheden, jf. lovforslagets § 128, stk. 2.

I lyset af det relativt høje antal ankesager, der i de senere år er indgivet i forhold til anbringelserne efter § 123, skønnes de udvidede ankemuligheder ikke at føre til en væsentlig stigning i antallet af ankesager. Lovforslagets intentioner om højnelse af kvaliteten i sagsbehandlingen i forbindelse med foranstaltninger for børn og unge og styrkelse af samarbejdet mellem kommunen, hjemmet og barnet/den unge kan desuden være medvirkende til en begrænsning i antallet af klagesager.

På denne baggrund skønnes lovforslaget at medføre et personalemæssigt mertidsforbrug i Den sociale Ankestyrelse svarende til 1 årsværk og dermed en merudgift på ca. 0,3 mill. kr. De personalemæssige ressourcer vil blive tilvejebragt ved omprioriteringer inden for lønsumsrammen.

6. Efter lovforslagets § 123 stilles der nogle basale krav til kommunens indstilling om en tvangsmæssig anbringelse. Allerede efter de gældende regler arbejdes der meget intenst med indstillingen om iværksættelse af ophold uden for hjemmet uden forældrenes samtykke. Lovforslagets krav til indstillingen skønnes derfor ikke at medføre administrativt merudgiftsforbrug i kommunerne af nævneværdigt omfang.

Administrative konsekvenser af ændringer i bindende statslige forskrifter er normalt ikke omfattet af regulering af tilskuddene til kommuner og amtskommuner, med mindre der er tale om deciderede opgaveomlægninger. Som følge heraf skal der ikke ske ændringer af tilskuddene til kommuner og amtskommuner som følge af pkt. 1, 2 og 4-6. Derimod skal amtskommunernes bloktilskud reduceres og kommunernes bloktilskud forhøjes som følge af pkt. 3.

Økonomiske konsekvenser

1. Efter lovforslagets § 33, stk. 2, nr. 8, kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde økonomisk støtte til udgifter, der bevirker, at en anbringelse uden for hjemmet undgås, at en hjemgivelse kan fremskynnes, eller at støtten i væsentlig grad kan bidrage til en stabil kontakt mellem forældre og børn under et eller flere børns anbringelse uden for hjemmet.

Denne bestemmelse svarer til den gældende bestemmelse i bistandslovens § 46 c med den væsentlige ændring, at det foreslås, at bestemmelsen ikke længere skal være trangsbestemt. På grundlag af oplysninger om konsekvenserne af indførelsen af trangskriteriet i bestemmelsen i 1981 skønnes det, at udgifterne efter denne bestemmelse vil blive forøget med 10 pct. som følge af ophævelsen af trangskriteriet. Kommunernes udgifter efter § 46 c skønnes i 1992 at udgøre ca. 90 mill. kr. Merudgifterne skønnes således at udgøre ca. 9 mill. kr. årligt for det offentlige i PL-1992.

2. Efter lovforslagets § 33, stk. 2, nr. 9, kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde økonomisk støtte til ophold på kost- eller efterskole, når forældremyndighedsindehaveren ikke selv har midler hertil.

Denne bestemmelse er indeholdt i den nuværende bestemmelse i bistandslovens § 33, stk. 1, nr. 3, om anbringelse uden for hjemmet. Lovforslaget betyder, at ophold på kost- og efterskoler efter denne bestemmelse ikke længere er egentlige anbringelser uden for hjemmet. Dette betyder dog ikke, at ophold på kost- og efterskoler ikke kan finde sted som en egentlig anbringelse efter lovforslagets § 33, stk. 2, nr. 10. Det skønnes imidlertid, at næsten alle børn og unge, som i dag er anbragt på kost- og efterskoler, efter lovforslaget vil være omfattet af bestemmelsen i

§ 33, stk. 2, nr. 9, hvorefter der ikke er tale om egentlige anbringelser uden for hjemmet.

Når der ikke er tale om egentlige anbringelser uden for hjemmet, vil der i modsætning til i dag på den ene side i en række tilfælde skulle udbetales børnefamilieydelse og eventuelt børnetilskud, børnebidrag og børnetillæg efter kontanthjælpsreglerne til de pågældende familier. Det betyder merudgifter på disse områder. Merudgifterne til børnefamilieydelse, børnetilskud, børnebidrag og børnetillæg skønnes med betydelig usikkerhed at udgøre ca. 15 mill. kr. årligt for det offentlige under ét i PL-1992.

På den anden side skal kommunerne, når barnet eller den unge ikke er anbragt uden for hjemmet, kun yde et tilskud til betaling af udgifterne ved kost- og efterskoleopholdet alt efter familiens økonomiske situation. Efter de gældende regler afholder kommuner fuldt ud udgifterne ved kost- og efterskoleopholdet, når barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet. Desuden ydes der efter de gældende regler lommepege og støtte til beklædning. Til gengæld betaler forældrene efter de gældende regler så i forhold til deres indkomst for opholdet efter reglerne i Socialministeriets bekendtgørelse om betaling for ophold i døgninstitution for børn og unge og for formidlet døgnophold i opholdssteder for børn og unge.

Det skønnes, at kommunernes besparelse som følge af, at de efter lovforslaget kun skal yde et tilskud til betaling af udgifterne ved kost- og efterskoleopholdet, modsvares af mindreindtægter for kommunerne som følge af, at forældrene ikke længere skal betale for opholdet efter reglerne i betalingsbekendtgørelsen. Kommunerne vil imidlertid få en besparelse som følge af, at der ikke skal ydes lommepege og støtte til beklædning til børn og unge på kost- og efterskoler. Besparelsen skønnes med betydelig usikkerhed at udgøre ca. 12 mill. kr. i PL-1992.

Alt i alt skønnes lovforslaget for så vidt angår kost- og efterskoleområdet med betydelig usikkerhed at medføre merudgifter for det offentlige under ét på ca. 3 mill. kr. i PL-1992.

3. Efter lovforslagets § 124 skal kommunalbestyrelsen i en række tilfælde tilbyde vederlagsfri advokatbistand. Efter lovforslaget udvides adgangen til gratis advokatbistand i følgende tilfælde: A) Beslutninger om brev og telefonkontrol og beslutninger om afbrydelse af samvær m.v. B) I en sag om forbud mod flytning eller hjemtagelse får plejeforældre ret til advokatbistand. C) I en sag om afbrydelse af samvær m.v. får forældre, som ikke har del i forældremyndigheden, ret til advokatbistand. D) Unge, der er fyldt 15 år, får ret til advokatbistand i forbindelse med tvangsforanstaltninger.

Pkt. A-C skønnes at omfatte et relativt begrænset antal sager, som tilsammen skønnes at medføre en stigning i udgifterne til advokatbistand på ca. 10 pct. Antallet af nye sager med tvangsforanstaltninger, hvor den unge er 15 år og derover, udgør ca. 10 pct. af samtlige sager. Derudover vil der som følge af lovforslaget ske en mindre stigning i antallet af sager, der berettiger til advokatbistand, som følge af muligheden for at anbringe unge på 15 år og derover uden for hjemmet uden forældremyndighedsindehaverens samtykke, når den unge selv ønsker det. På denne baggrund skønnes pkt. D at medføre en stigning i udgifterne til advokatbistand på ca. 15 pct.

På denne baggrund skønnes udgifterne til advokatbistand i alt at stige med ca. 25 pct. Udgifterne til advokatbistand skønnes i 1992 at udgøre 3,5 mill. kr. i PL-1992. Merudgifterne skønnes således at udgøre ca. 0,9 mill. kr. i PL-1992 for det offentlige.

4. I følge lovforslagets § 46 b, stk. 1, 2. pkt., sker der en udvidelse af muligheden for at få kontant-hjælp, idet der kan ydes hjælp, selv om der ikke foreligger en samværsret. Forslaget skønnes at medføre helt ubetydelige merudgifter for det offentlige.

5. I følge lovforslagets § 46 c indføres der en ny bestemmelse, hvorefter der kan ydes økonomisk hjælp i de tilfælde, hvor forældremyndigheden ved forældremyndighedsindehaverens død tillægges en anden, der ikke har forsørgelsespligt over for barnet. Dette forslag skønnes ligeledes at medføre helt ubetydelige merudgifter for det offentlige.

De samlede økonomiske merudgifter, som er en direkte følge af lovforslaget, skønnes således at udgøre ca. 13 mill. kr. for det offentlige under ét i PL-1992.

Dertil kommer imidlertid merudgifter, som er en mere indirekte følge af lovforslaget i form af en forstærket indsats overfor børn og unge, specielt i forhold til forebyggelse af anbringelser uden for hjemmet. Det er meget vanskeligt at vurdere omfanget af disse merudgifter. Omfanget af merudgifterne vil bl.a. afhænge af, i hvilken grad merudgifter til det forebyggende arbejde vil medføre besparelser på udgifterne til anbringelse af børn og unge uden for hjemmet. De kommunale parter skal i øvrigt ikke have fuld kompensation for denne type merudgifter, da disse ikke er en direkte følge af lovændringer, og da den forstærkede indsats på området, som kan blive en konsekvens af lovforslaget, ikke er obligatorisk for kommunerne og amtskommunerne.

På denne baggrund skønnes de samlede administrative og økonomiske merudgifter som følge af lovforslaget at udgøre ca. 20 mill. kr. for det offentlige under ét.

De administrative og økonomiske konsekvenser skal drøftes med de berørte kommunale parter.

Finansieringsændring

I følge lovforslaget skal der ske en ændring af finansieringen af udgifterne til foranstaltningerne for børn og unge, jf. lovforslagets § 135, stk. 7. Forslaget indebærer, at kommunerne og amtskommunerne hver afholder 50 pct. af udgifterne til alle de foranstaltninger for børn og unge, der er nævnt i lovforslagets § 33, stk. 2, bortset fra udgifter til dagtilbud, der foreslås 100 pct. finansieret af kommunerne.

- Finansieringsændringen betyder konkret, at
- statens andel af udgifterne til hjælp til dagtilbud efter §§ 46 b, stk. 1, 1. pkt., og 46 c skal overføres til kommunerne i form af forhøjelse af bloktilskuddet,
 - statens andel af udgifterne til hjælp efter §§ 46 b, stk. 1., 1. pkt., og 46 c excl. udgifterne til dagtilbud skal overføres til amtskommunerne i form af forhøjelse af bloktilskuddet,
 - halvdelen af kommunernes udgifter til personlig rådgiver skal overføres til amtskommunerne.

Beregningen af størrelsen af de beløb, der skal overføres fra henholdsvis staten til kommunerne og amtskommunerne og fra kommunerne til amtskommunerne, vil blive foretaget så snart resultaterne foreligger af en iværksat undersøgelse af dels sammensætningen af udgifterne efter bistandslovens §§ 46 b og c og dels af størrelsen af kommunernes udgifter til personlig rådgiver.

De økonomiske konsekvenser af finansieringsændringen skal ligeledes forhandles med de berørte kommunale parter.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 1

Ændringen er en følge af forslaget om at ophæve udvalget efter den sociale styrelseslovs § 3 og erstatte det med børne- og ungeudvalget, jf. forslaget § 126. Amtskommunernes forpligtelse i forhold til børne- og ungeudvalget opretholdes hermed, og dette har sammenhæng med forslaget om at give børne- og ungeudvalget en særlig status i forhold til den kommunale forvaltning. Børne- og ungeudvalget kan således indhente bistand direkte via amtskommunen uden om den kommunale forvaltning, men kan også vælge at bede forvaltningen om at fremskaffe de ønskede oplysninger, eventuelt med bistand fra amtskommunen.

Til nr. 2

Efter § 10 i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 885 af 11. december 1986 om magtanvendelse m.v. i døgninstitutioner for børn og unge og i døgnopholdssteder for børn og unge for flere end 4 personer, som ændret ved Socialministeriets bekendtgørelse nr. 283 af 26. april 1990, kan der undtagelsesvis, såfremt det i det enkelte tilfælde findes absolut påkrævet af hensyn til barnets eller den unges velfærd, udøves kontrol med ud- eller indgående breve og telefonsamtaler. Åbning af udgående og indgående breve kan da kun finde sted med samtykke fra og i overværelse af barnet eller den unge. Kontrol af telefonsamtaler i form af medhør kan kun finde sted med samtykke fra barnet eller den unge. Såfremt medhør finder sted, skal den person, med hvem telefonsamtalen føres, gøres opmærksom herpå.

Ombudsmanden (1990, side 227 ff, 15-7) har rejst tvivl om, hvorvidt den nugældende affattelse af bistandslovens § 14 giver hjemmel til at fastsætte regler om brev- og telefonkontrol, og om hvorvidt der er hjemmel til at fravige kravet i grundlovens § 72 om retskendelse. Under hensyn til den tvivl, der måtte siges at bestå om de rejste spørgsmål, fandt Ombudsmanden ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere de gældende regler som værende uden hjemmel eller grundlovsstridige. Ombudsmanden henstillede dog, at en udtrykkelig lovregulering blev tilvejebragt.

Ved forslaget imødekommes henstillingen fra Folketingets Ombudsmand om at søge en udtrykkelig lovhjemmel for adgangen til uden retskendelse at træffe beslutning om at udøve brev- og telefonkontrol med anbragte børn og unges breve og telefonsamtaler under ophold på døgninstitutioner for børn og unge.

Det foreslås i denne forbindelse, at det bliver børne- og ungeudvalget, der får kompetencen til at træffe beslutningen. Med hensyn til sammensætningen af udvalget henvises til bemærkningerne til forslaget § 126. Det foreslås endvidere indføjet i loven, at kontrol af breve og andre henvendelser til offentlige myndigheder og en eventuel advokat ikke må finde sted.

Socialministeren vil i henhold til den foreslåede bemyndigelse fastsætte de nærmere regler for brev- og telefonkontrol m.v. I forbindelse hermed vil de gældende bekendtgørelser om magtanvendelse såvel på børne- og ungeområdet som på voksenområdet blive gennemgået med henblik på ændringer, herunder af klagereglerne.

Til nr. 3

Efter retsplejelovens § 765 kan retten med sigtedes samtykke bestemme, at mindre indgribende foranstaltninger end varetægtsfængsling skal anvendes over for den sigtede. Retten kan bl.a. bestemme, at den sigtede skal opholde sig på institution.

Der kan under den unges ophold på institutionen være behov for af hensyn til efterforskningen at foretage indgreb i den unges kontakt med omverdenen. De gældende regler om indgreb over for unge, der i stedet for varetægtsfængsling er anbragt på institution, findes i magtanvendelsesbekendtgørelsens § 1, stk. 8. Efter denne bestemmelse kan politiet modsætte sig, at den unge modtager (ukontrolleret) besøg eller fører telefonsamtaler, ligesom der kan iværksettes kontrol med den unges brevveksling.

I lyset af den udtalelse fra Ombudsmanden, der er omtalt i bemærkningerne til forslaget nr. 2, vedrørende den generelle hjemmel i bistandsloven til at foretage indgreb over for børn og unge på institution, findes det hensigtsmæssigt at tilvejebringe særlig hjemmel i loven til videreførelse af den gældende ordning, således at politiet af hensyn til efterforskningen uden retskendelse kan beslutte, at der skal foretages begrænsning af den unges kontakt med omverdenen. Sådanne beslutninger kan efterfølgende af den unge forlanges indbragt for retten.

Efter bestemmelsen fastsætter socialministeren efter forhandling med justitsministeren nærmere regler om besøg, brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation. Der kan i den forbindelse også fastsættes regler om, at beslutning om undtagelsesvis at give den unge tilladelse til udgang fra en sikret afdeling skal forelægges for politiet, jf. § 7, stk. 3, i den gældende magtanvendelsesbekendtgørelse.

Til nr. 4

Ændringen er en følge af forslaget om at ophæve udvalget efter den sociale styrelseslovs § 3 og erstatte det med børne- og ungeudvalget.

Til nr. 5

Til § 32.

Bestemmelsens *stk. 1* svarer til den gældende lovs § 32, stk. 1, 1. led. Den gældende bestemmelse 2. led er udgået som overflødig, idet det er indeholdt i forslaget til nyt stk. 2, jf. bemærkningerne nedenfor. Med denne bestemmelse pålægges kommunalbestyrelsen et ansvar for at interessere sig for de forhold, der har betydning for børn og unges vilkår. Bestemmelsen danner endvidere grundlag for den forebyggende virksomhed, som foregår i samarbejde mellem

skole, politi og de sociale myndigheder (SSP-arbejdet).

Bestemmelsens *stk. 2* svarer til den gældende lovs § 32, *stk. 4*, med redaktionelle ændringer. Den rådgivning og støtte, der kan ydes er mere rettet mod den samlede families problemer end den almindelige rådgivning og vejledning, som kan ydes enhver efter den nuværende lovs § 28. Rådgivning og støtte skal ydes til forældremyndighedsindehaveren eller andre, der faktisk sørger for et barn eller en ung.

Vedrørende afgrænsning over for bestemmelsen i forslaget § 33, *stk. 2*, nr. 1, bemærkes, at konsulentbistand efter denne bestemmelse ydes, når problemerne har en sådan karakter, jf. forslaget § 33, *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om en sådan foranstaltning.

Bestemmelsens *stk. 3* indeholder ikke noget nyt i forhold til bistandslovens § 9, men er medtaget i kapitlet for at præcisere kommunalbestyrelsens kompetence på området. Der skal efter den sociale styrelseslovs § 2, *stk. 2*, nedsættes et eller flere udvalg, der behandler personsager. Det er ifølge denne lov kommunalbestyrelsen selv, der beslutter, hvilken udvalgsstruktur kommunen skal have. Beslutninger om iværksættelse af frivillige foranstaltninger vil herefter kunne træffes i det eller de kompetente udvalg efter den sociale styrelseslovs § 2, *stk. 2*, og der vil som hidtil kunne ske delegation til forvaltningen. Skal der træffes beslutning om tvangsmæssige foranstaltninger skal der følges en særlig procedure, jf. bemærkningerne til forslaget §§ 126 og 127.

Til § 32 a.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 32, *stk. 2*. Kommunalbestyrelsen skal således som hidtil i fornødent omfang medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden. Afgørelsen om forældremyndighed træffes af statsamtet. Ved afgørelsen inddrager statsamtet eventuelle tilkendegivelser efter myndighedslovens § 16 fra indehavere af forældremyndigheden om, hvem der efter deres død bør have tillagt forældremyndigheden (»børnetestamenter«).

Til § 32 b.

Bestemmelsen er en sammenskrivning af den gældende lovs § 32, *stk. 5* og 6, hvis opdeling må anses for historisk betinget. Den nugældende bestemmelses forebyggelsesbegreb i *stk. 6* er knyttet udelukkende til foranstaltninger, der består i andet end anbringelser uden for hjemmet. Den foreslåede bestemmelses forebyggelsesbegreb er anvendt i bredere betydning.

Den ændrede formulering indeholder ikke nogen realitetsændring i forhold til nugældende bestemmelser. Med forslaget understreges betydningen af det kommunale og amtskommunale samarbejde på området.

Den nugældende bestemmelse i § 32, *stk. 5*, om amtsrådets forpligtelse til også at yde bistand til det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3 er udgået af bestemmelsen. Der er ikke hermed tilsigtet nogen realitetsændring. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 1.

Til § 32 c.

Bestemmelsens *stk. 1* svarer til den gældende lovs § 32, *stk. 3*, med den tilføjelse, at en beslutning om at iværksætte en undersøgelse skal træffes i forståelse med forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, jf. dog § 32 d. At samtykke skal indhentes fra unge over 15 år, er i overensstemmelse med den tildeling af partsstatus til unge, som der stilles forslag om på en række områder.

Med *stk. 1* opretholdes en *pligt* for kommunalbestyrelsen til at lade et barns forhold undersøge, hvis det må antages, at barnet trænger til særlig støtte. I visse tilfælde kan der være privatpersoner, med kendskab til familien, som ønsker at afgive udtalelser eller erklæringer. Det kan fx være slægtninge eller andre, der står familien nær. Det følger af almindelige forvaltningsretlige principper, at sådanne henvendelser indgår i sagen og dermed også i kommunalbestyrelsens beslutningsgrundlag.

Kommunalbestyrelsen må dog være opmærksom på, at reglerne om tavshedspligt kan forhindre, at sagen drøftes med andre end parterne (eventuelt deres repræsentant). Dette bør imidlertid ikke føre til, at man afviser at modtage henvendelser eller lignende fra andre fx bedsteforældre.

Bestemmelsens *stk. 2* er ny, idet det i selve lovteksten fastsættes, hvilke krav der skal stilles til de sociale myndigheders redegørelse for undersøgelsens resultater. Opregningen af disse krav i loven har til hensigt at understrege betydningen af en grundig undersøgelse og skal tillige tjene som retningslinje for de sociale myndigheders virksomhed. Et målrettet arbejde med de indledende undersøgelser må tillægges en betydelig værdi for sagens senere forløb.

I de tilfælde, hvor undersøgelsen viser, at der er behov for at iværksætte hjælpeforanstaltninger, forudsættes der at ske en beskrivelse af indsatsen og de formål, som søges opnået. Udarbejdelse af en egentlig plan stilles der dog alene krav om, når hjælpeforanstaltningen skal bestå i en anbringelse uden for hjemmet, jf. forslaget § 66 b.

F. t. l. vedr. social bistand m.m.

I *stk. 3*, der er ny, præciseres, at en undersøgelse ikke må være mere omfattende end formålet tilsiger, og at den skal gennemføres så skånsomt, som forholdene tillader det. Undersøgelser kan være belastende både for familien og barnet eller den unge, og mens undersøgelsen pågår, må det derfor løbende vurderes, hvor vidtgående undersøgelsen bør være.

Til § 32 d.

Ved bestemmelsen, der er ny, skabes der hjemmel til at gennemføre en undersøgelse af barnet eller den unge i tilfælde, hvor forældrene og den unge, der er fyldt 15 år, modsætter sig en sådan. Det er en betingelse, at undersøgelsen må anses for nødvendig for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på barnets eller den unges sundhed eller udvikling. Der skabes herved en handlemulighed for de sociale myndigheder i de situationer, hvor der endnu ikke er grundlag for at fastslå, at en anbringelse er nødvendig, men hvor det findes absolut nødvendigt at få afklaret dette. Beslutningskompetencen tillægges børne- og ungeudvalget.

Efter de gældende regler vil en undersøgelse, som forældrene modsætter sig, kun kunne gennemføres, hvis betingelserne for anbringelse i bistandslovens afsnit VIII (kapitel 18) er opfyldt. Ifølge udvalget (betænkningen, side 135) forekommer det ikke rimeligt, at en beslutning om en tvangsmæssig undersøgelse må træffes efter reglerne i bistandslovens afsnit VIII, som en anbringelse uden for hjemmet, når undersøgelsen (måske) netop sigter på at afklare, om betingelserne for en anbringelse er til stede.

I tilfælde, hvor indehaveren af forældremyndigheden modsætter sig, at barnet eller den unge undersøges, og hvor forholdene tegner sig så alvorligt, at det må anses for nødvendigt for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på barnets eller den unges sundhed eller udvikling, bør der ifølge udvalget være en udtrykkelig hjemmel til at kunne gennemføre en undersøgelse ved at indlægge barnet eller den unge på sygehus eller ved at anbringe barnet eller den unge på en institution.

Efter forslaget skal undersøgelsen kunne ske ved anbringelse på institution eller indlæggelse på sygehus, såvel på somatisk som på psykiatrisk afdeling. I sidstnævnte situation forudsættes undersøgelsen at skulle ske på en børne- eller ungdomspsykiatrisk afdeling. Bestemmelsen hjemler adgang til indlæggelse på psykiatrisk afdeling, selv om betingelserne i lov om tvang i psykiatrien ikke er opfyldt. Efter den gældende regel i bistandslovens § 123, stk. 1, nr. 2, er det muligt at iværksætte en anbringelse uden for hjemmet som en anbringelse på en psykiatrisk afdeling. I praksis opstår behovet for ophold på psykiatriske af-

delinger ofte med henblik på en undersøgelse, hvor det kan være nødvendigt at afklare meget komplicerede relationer mellem barnet eller den unge og forældrene.

Indlæggelse til undersøgelse forudsætter tilslutning fra afdelingens overlæge. Kravet om tilslutning fra den behandlende overlæge fremgår ikke direkte af bestemmelsen, idet en sådan tilslutning må forudsættes i almindelighed at skulle foreligge forud for en indlæggelse, hvorfor der ikke findes behov for en særlig lovfæstelse.

Der bliver mulighed for både at lade barnet eller den unge undersøge ambulant og at lade barnet eller den unge døgnindlægge, således at barnet eller den unge må opholde sig på sygehuset eller institutionen, indtil undersøgelsen er tilendebragt. At barnet eller den unge eventuelt kan tage hjem til forældrene om aftenen er ikke en hjemgivelse i lovens forstand, så længe undersøgelsen står på.

Af hensyn til forældrene og barnet eller den unge er der fastsat en frist for undersøgelsens maksimale varighed. Undersøgelsen skal således være afsluttet inden 2 måneder regnet fra afgørelsen om gennemførelsen af undersøgelsen.

Behovet for at kunne iværksætte en undersøgelse kan være så akut, at der må handles hurtigt af hensyn til barnet eller den unge. I *stk. 2* henvises der derfor udtrykkeligt til muligheden for om fornødent at træffe afgørelsen om iværksættelse af en tvangsmæssig undersøgelse efter reglerne om foreløbige beslutninger.

Til § 33.

Bestemmelsen i *stk. 1* erstatter den gældende lovs § 33, stk. 1. Heri fastlægges det materielle kriterium for iværksættelse af *frivillige foranstaltninger*. Som beskrevet i betænkningens kap. 6, afsnit 1 (side 72 ff), har der været kritik af begrebet »tarv« i den gældende lov. Udvalget foreslår, at begrebet tarv erstattes af »væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte«. Det har for udvalget været afgørende, at ikke ethvert behov skal kunne udløse støtte efter § 33, stk. 2. Dette udtrykkes ved, at det skal være af *væsentlig* betydning og ved, at det skal være af hensyn til et *særligt* behov for støtte. Desuden ligger det forudsætningsvis i henvisningen til *stk. 2*, at vurderingen af, hvad der er væsentligt af hensyn til barnets eller den ungs særlige behov for støtte, relaterer sig til de foranstaltninger, der nævnes i *stk. 2*. Det har dog samtidig været hensigten at udforme kriteriet så bredt, at det ikke afskærer kommunalbestyrelsen fra at yde hjælp, når dette må anses for formålstjenligt ud fra en vurdering

af familiens situation sammenholdt med de hjælpemuligheder, som lovforslaget angiver.

Bestemmelsen i 2. pkt. er en hensigtserklæring, hvormed det understreges, at hjælpen bør sigte mod, at barnet eller den unge kan blive i hjemmet. Det skal dog samtidig understreges, at der ikke hermed lægges op til, at der skal være prøvet enhver form for hjælp i hjemmet, før der kan ske en anbringelse, jf. nærmere bemærkningerne til stk. 2 nedenfor.

Bestemmelsen i stk. 1, 3. pkt., fastsætter i overensstemmelse med udvalgets forslag om partsstatus til de unge, der er fyldt 15 år, at en beslutning om anbringelse uden for hjemmet efter § 33, stk. 2, tillige kræver samtykke fra den unge. Forslaget er begrundet med, at den unges medvirken og motivation for en anbringelse er afgørende for, om det ønskede formål, jf. § 66 b, kan opnås. Udvalgets forslag angår alene anbringelse uden for hjemmet, idet dette må anses for at være det mest vidtgående. Samme medvirken og motivation fra unge vil imidlertid være nødvendig i forhold til andre af de foranstaltninger, der er nævnt i stk. 2. Det vil derfor også i disse tilfælde være vigtigt at inddrage den unge i overvejelserne herom. Udvalget har imidlertid ikke fundet det hensigtsmæssigt med et egentligt krav om samtykke i disse tilfælde, da dette kan frygtes at komme til at hindre iværksættelse af foranstaltninger, der vil være formålstjenlige i forhold til andre af familiens medlemmer.

I stk. 2 opregnes de tilbud, der kan gives, når betingelserne i stk. 1 er opfyldt. De enkelte foranstaltninger, som er beskrevet nedenfor, har hver især et indbygget formål – en kerne – men samtidig nogle fleksible ydre grænser, der gør, at foranstaltningerne overlapper hinanden, hvilket indebærer, at to eller flere foranstaltninger kan anvendes samtidigt eller i forlængelse af hinanden. Dette er af stor betydning for, at man dels kan betragte støtte som en supplerende hjælp til familien, dels kan sikre en kontinuitet i hele indsatsen. Samtidig sikres, at indsatsen fortsat kan udvikles inden for de givne rammer. Foranstaltningerne kan altså tilbydes enkeltvis eller i kombination med hinanden. Nummereringen er derfor ikke udtryk for en tidsmæssig prioritering i et sagsforløb.

Ad nr. 1.

Egentlig konsulentbistand kan tilbydes, når det må antages, at der over et vist forløb kan være behov for støtte til barnet/den unge eller familien. Der kan være tale om samlivsproblemer, opdragelsesproblemer, adfærdsproblemer, psykiske problemer eller kriminalitet. Særligt sagkyndige bør inddrages i sagsbehandlingen, eventuelt ved inddragelse af amtskommunens særlige ekspertise.

Forløbet af samtalerne med familien og barnet eller den unge kan føre til, at der skønnes at være behov for i særlig bestemt form at præcisere, at der skal følges en bestemt fremgangsmåde eller træffes bestemte foranstaltninger af familien, f.eks. at barnet skal søge en daginstitution eller lignende, eller at et barn eller en ung skal søge en skole eller andet uddannelsessted, en ungdomsklub eller lignende. Deltagelse i forskellige foreningsaktiviteter, f.eks. sportsforeninger, kan også være en fornuftig løsning ud fra en konkret vurdering.

Anvendelsen af foranstaltningen må som udgangspunkt bygge på barnets eller den unges og forældremyndighedsindehaverens motivation til samarbejde.

For at tilkendegive en vis alvor i myndighedernes opfattelse over for barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaveren kan beslutning om foranstaltningen træffes uden samtykke efter forslaget § 34.

Udgifter, der følger af de ovenfor nævnte anvisninger vedrørende barnet eller den unge, vil kunne ydes i det omfang forsørgeren ikke selv har midler dertil, jf. nr. 7.

Ad nr. 2.

Denne foranstaltning tager primært sigte på ved forskellige former for støtte i hjemmet (i praksis betegnet som »hjemme-hos« ordninger) at sørge for at familien holdes samlet. Afhængig af familiens behov er de opgaver, der skal løses, mangeartede.

Som eksempler på opgaver kan nævnes:

at støtte familien i at strukturere hverdagen, at sørge for at børnene kommer i skole, til idræt eller lignende, at støtte forældrene i grænsesætning over for børnene, at motivere forældrene til aktiviteter, og at støtte familien i kontakt til omgivelserne.

Støtten kan ydes i meget varierende perioder fra nogle få måneder til flere år, og tilstedeværelsen i familien kan variere fra flere timer dagligt til et besøg 1-2 timer én gang om ugen eller hver 14. dag alt efter, hvor stor en indsats en afhjælpning af problemerne må antages at kræve.

Ad nr. 3.

Familiebehandling eller anden lignende støtte over for hele familien kan ydes i hjemmet, som ambulante behandling eller i form af barnets eller den unges ophold i en dagforanstaltning.

For så vidt angår familiebehandling ved døgnophold henvises til nr. 4, som er omtalt nedenfor.

Familiebehandling kan også tilbydes familien i tilknytning til, at barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet, jf. nr. 10.

Ad nr. 4.

Med denne bestemmelse skabes hjemmel til, at hele familien kan få ophold uden for hjemmet. Formålet med denne foranstaltning er at give familier et tilbud, der er langt mindre indgribende end døgnanbringelse af barnet eller den unge. Principperne for familiebehandling, der er beskrevet ovenfor under nr. 3, gør sig ligeledes gældende ved denne foranstaltning.

Ad nr. 5.

Med denne bestemmelse skabes en særlig hjemmel til aflastningsophold, der efter gældende regler har henhørt under anbringelser uden for hjemmet efter den gældende lovs § 33, stk. 1, nr. 3.

Ad nr. 6.

Denne foranstaltning svarer til den gældende bestemmelse i bistandslovens § 33, stk. 1, nr. 2.

Foranstaltningen skal som hidtil kunne iværksættes uden forældremyndighedsindehaverens samtykke, jf. forslagens § 34.

Foranstaltningen kræver i princippet ikke den unges samtykke, men beskikkelse af en personlig rådgiver for en ung, der udtrykkelig modsætter sig dette, vil dog som regel være udsigtsløst.

Ad nr. 7.

De udgifter, som efter den gældende bestemmelse i bistandslovens § 46 b, stk. 1, 1. pkt., kan afholdes som følge af henstillinger og pålæg vedrørende et barns pleje, uddannelse mv. vil kunne afholdes efter denne bestemmelse. Tilsvarende gælder udgifter som følge af de øvrige under nr. 1-5 nævnte foranstaltninger, f.eks. tilskud til hel eller delvis dækning af tabt arbejdsfortjeneste som følge af familiebehandling iværksat efter nr. 3 og 4.

Udgifterne kan ydes til forældremyndighedsindehaveren i det omfang, denne ikke har midler til afholdelsen.

Ad nr. 8.

Bestemmelsen erstatter den gældende lovs § 46 c med den ændring, at hjælpen ikke længere skal være trangbestemt.

Med den foreslåede bestemmelse kan økonomisk støtte tilbydes som en formålsbestemt foranstaltning for at undgå en anbringelse eller fremme en hjemgivelse samt til støtte for en stabil kontakt mellem forældre og børn under en anbringelse uden for hjemmet.

Det er af væsentlig betydning, at støtten indgår som et led i en samlet løsning af familiens problemer, og at støtten tilsigter at sætte familien i stand til selv at klare sine vanskeligheder. Bestemmelsen

giver dog ikke mulighed for at yde en familie hjælp til løbende forsørgelsesudgifter.

Som eksempler på bestemmelsens anvendelsesmuligheder kan nævnes:

Hjælp til bedre bolig, f.eks. hjælp til istandsættelse, flytning og indskud. Sanering af gæld eller betaling af mindre anskaffelser som led i en vejledning eller erhvervstilpasning.

Bestemmelsen vil medvirke til, at der skabes overblik over de udgifter, der bruges i det forebyggende arbejde med børn og unge. Der skabes samtidig grundlag for en sammenlignelighed med udgifterne til en anbringelse uden for hjemmet.

Ad nr. 9.

Anbringelser på kost- og efterskole efter den gældende lovs § 33, stk. 1, nr. 3, finder sted på grundlag af vidt forskellige behov hos børn og forældre. I en række tilfælde er barnets og forældrenes problemer af mindre alvorligt indhold end det, der danner grundlag for en anbringelse uden for hjemmet i traditionel forstand, men kombineret med et økonomisk behov for at gennemføre et skoleophold.

Den foreslåede bestemmelse giver hjemmel til at yde økonomisk støtte til denne type ophold i det omfang, forsørgeren ikke selv har midler dertil.

Der vil fortsat være tilfælde, hvor der er behov for, at et ophold på en kost- eller efterskole sker som led i en anbringelse uden for hjemmet efter nr. 10.

Afgrænsningen må bero på, om der er behov for den opfølgning og hertil hørende beslutningskompetence for kommunalbestyrelsen, som følger af en beslutning om anbringelse uden for hjemmet.

De beløb, der ydes til forældremyndighedsindehaveren efter nr. 7-9, er skattefri for denne og påvirker ikke personfradraget.

Ad nr. 10.

Bestemmelsen giver hjemmel til at anbringe barnet eller den unge uden for hjemmet og svarer således til den gældende bestemmelse i bistandslovens § 33, stk. 1, nr. 3.

En anbringelse uden for hjemmet skal vurderes i sammenhæng med de øvrige foranstaltninger af forebyggende karakter nævnt i nr. 1-9. Der kan derfor være behov for en kombination af foranstaltninger over for hele familien.

Til § 34.

Bestemmelsen afløser den gældende lovs § 34. Efter forslaget opretholdes muligheden for at træffe beslutning om iværksættelse af visse foranstaltninger, selv om indehaveren af forældremyndigheden

ikke ønsker den pågældende foranstaltning iværksat.

Ifølge udvalget kan værdien af en bestemmelse, som ikke kan gennemtvinges, diskuteres. Udvalget foreslog imidlertid en videreførelse af den gældende lovs § 34, men fandt, at det burde fremgå tydeligere, under hvilke betingelser bestemmelsen kan finde anvendelse. Udvalget understregede således, at bestemmelsen kun bør finde anvendelse, når det kan anses for formålstjenligt at iværksætte en foranstaltning på trods af modstanden fra indehaveren af forældremyndigheden. Der skal således ifølge udvalget foreligge forhold, der sandsynliggør, at der vil kunne opnås et positivt resultat af foranstaltningen trods den udviste modstand.

Bestemmelsens anvendelsesområde er i forhold til den nugældende bestemmelse præciseret derved, at det stilles som betingelse, at det – uanset det manglende samtykke – skal være formålstjenligt at træffe beslutningen. Herudover skal kravet i § 33, stk. 1, om, at foranstaltningen skal være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte, være opfyldt. Bestemmelsen foreslås endvidere begrænset til kun at angå de foranstaltninger, som er nævnt i § 33, stk. 2, nr. 1 og 6.

Foranstaltningen kan i princippet iværksættes uanset barnets eller den unges modstand, men i forhold til større børn vil det normalt ikke være hensigtsmæssigt at træffe beslutning imod deres protest.

En beslutning efter denne bestemmelse vil ikke kunne gennemtvinges, hvis indehaveren af forældremyndigheden modsætter sig foranstaltningen. Da der således ikke er adgang til tvangsfuldbyrdelse, findes der ikke tilstrækkeligt grundlag for at opretholde det nugældende krav om, at beslutningen skal træffes i et møde i § 3-udvalget. I stedet foreslås, at beslutningen træffes i et møde i det udvalg, der i medfør af den sociale styrelseslovs § 2, stk. 2, behandler personsager på det pågældende sagsområde. Kravet om, at beslutningen skal træffes i et *udvalgsmøde* – eller i magistratskommuner af vedkommende magistratsmedlem – er udtryk for et delegationsforbud, og dette skulle give den fornødne sikring af forældrenes retssikkerhed.

Til § 35.

Bestemmelsen afløser den gældende lovs § 123, stk. 1, og indeholder følgende:

- Stk. 1. de materielle kriterier for en tvangsmæssig anbringelse
- Stk. 2. en mulighed for at anbringe barnet eller den unge efter reglerne om tvanganbringelse, selv om der foreligger samtykke (hjemgivel-sesforbehold)

Stk. 3. en fravigelse af kriterierne i stk. 1 for så vidt angår en ung, der er fyldt 15 år, og som selv erklærer sig enig i anbringelsen.

Stk. 4. En udtrykkelig henvisning til reglerne om foreløbige beslutninger.

Ad stk. 1:

I *stk. 1* er der som foreslået af udvalget og med udgangspunkt i den gældende praksis stillet forslag om en mere præcis beskrivelse af de forhold i hjemmet og hos barnet eller den unge, som kan begrunde en anbringelse uden forældremyndighedsindehaverens samtykke. Begrundelsen for at forkaste de nugældende kriterier samt de overvejelser, der ligger bag forslaget, fremgår af betænkningens kap. 6, afsnit 1 (s. 70 ff).

I betænkningen (s. 75 f) foreslår udvalget, at det nuværende »velfærd« erstattes af »alvorlig skade på sundhed eller udvikling« Dette udtryk giver efter udvalgets opfattelse en langt mere dækkende beskrivelse af det, der er behov for at beskytte – om nødvendigt gennem en tvangsmæssig foranstaltning. Udvalget har overvejet at benytte ordet »helbred« i stedet for »sundhed«, men har fundet, at »helbred« knyttede sig for snævert til fysiske/psykiske skader. Ved at vælge ordet »sundhed« har udvalget ment at have fundet det ord, der bedst angiver, at det handler om barnets almentilstand, hvori helbredsmæssige forhold indgår. Med brugen af »sundhed eller udvikling« angives endvidere, at der skal tages hensyn til såvel barnets øjeblikkelige tilstand som til dets fremtidige opvækstbetingelser. Behovet for at beskytte børn tilsiger, at der bør være mulighed for at gribe ind inden det tidspunkt, hvor barnet er skadet i en grad, der gør det meget vanskeligt at hjælpe det. Det kan derfor ikke gøres til en betingelse for tvangsfjernelse, at der kan konstateres en allerede indtruffet alvorlig skade. Udvalget foreslår derfor, at der i loven gives mulighed for tvangsindgreb i tilfælde af risiko for alvorlig skade på sundhed eller udvikling.

Dette er imidlertid ikke tilstrækkeligt til at foretage et tvangsmæssigt indgreb. Løse formodninger om alvorlig skade på sundhed og udvikling bør ikke kunne føre til tvangsindgreb. Det må derfor kræves, at der foreligger en »åbenbar risiko« for alvorlig skade. Hermed sker der en kvalificering af kravene til grundlaget for, at kriterierne anses for opfyldte ved, at der kræves en *åbenbar risiko for alvorlig skade* på barnets sundhed eller udvikling.

Åbenbar risiko for alvorlig skade på barnets eller den unges sundhed eller udvikling er således det centrale materielle kriterium for tvangsmæssig anbringelse. Herudover suppleres kriteriet ifølge udvalget med en udtømmende opregning af de forhold

i hjemmet eller hos barnet eller den unge, som kan begrunde et tvangsmæssigt indgreb.

Opregningen i bestemmelsens litra 1) – 4) er udtømmende og har ifølge udvalget til formål at beskrive de forhold i hjemmet eller hos barnet og/eller forældrene, der kan begrunde en tvangsmæssig gennemførelse af en anbringelse. De under 1) – 4) opregnede forhold giver således ikke i sig selv grundlag for en tvangsanbringelse. Kun når de nævnte forhold fører til *åbenbar risiko for alvorlig skade på barnets sundhed eller udvikling*, og når problemerne ikke kan løses under barnets fortsatte ophold i hjemmet, er betingelserne for tvangsanbringelse opfyldt.

Opregningen har imidlertid en selvstændig værdi ved at give en uddybning (kvalificering) af de forhold, der kan bevirke at betingelserne for tvangsanbringelse er opfyldt. I forhold til forældrene giver det bestemmelsen en mere oplysende karakter og kan medvirke til en mere ensartet praksis, hvilket bidrager til styrkelse af retssikkerheden.

Derudover tvinger opregningen de besluttede myndigheder til udtrykkeligt at angive, hvad årsagen er til, at der foreligger alvorlig risiko for alvorlig skade på et barns sundhed eller udvikling. Hermed vil det stille øgede krav til begrundelsen af den afgørelse, der træffes.

I betænkningen (kap. 6, afsnit 1.3, s. 79) understreges, at forslaget først og fremmest skal ses som klarhedsskabende, idet den indholdsmæssige beskrivelse følger den praksis, der er udviklet i Ankestyrelsen og landsretterne på baggrund af den gældende bestemmelse i bistanndslovens § 123, stk. 1. Omformuleringen lægger således ifølge udvalget ikke op til en ændret praksis på området. Vedrørende selve udformningen af opregningen i § 35, stk. 1, litra 1) – 4) anfører udvalget, at fastlæggelsen af disse forhold volder vanskeligheder, da der på den ene side er behov for en rimelig præcis angivelse, men på den anden side skal beskrivelsen være så dækkende, at den giver mulighed for at gribe ind i netop de tilfælde, hvor der af hensyn til barnet er behov for hjælp.

Ad litra 1) og 2)

Som typiske situationer nævner udvalget mishandling eller andre alvorlige overgreb, herunder seksuelle, samt svigtende omsorg, der dækker såvel egentlig vanrøgt som utilstrækkelig opfyldelse af barnets basale behov for f.eks. mad, undervisning eller behandling. En særlig form for svigtende omsorg kan bestå i en adfærd fra forældrenes side, der udelukkende er styret af forældrenes behov, hvorved barnet udsættes for en ødelæggende omklamring, der forhindrer det i at udvikle sig på normal vis. Årsagerne til, at et barn udsættes for overgreb eller an-

dre forhold, der udsætter det for skade på sundhed eller udvikling, kan være forskellige, men vil ofte skyldes alvorlige problemer hos forældrene i form af misbrug, sindslidelser eller svækket åndelig og følelsesmæssig udvikling. Disse forhold optræder ikke sjældent i kombination med andre belastende faktorer, såsom eneansvar for barnet, ustabile forhold, måske med skiftende partnere, svagt socialt netværk, marginal arbejdsmarkedstilknøytning, dårlig økonomi og manglende forudsætninger for og tiltro til selv at kunne ændre sin situation.

Ad litra 3)

Forskellig herfra er de tilfælde, hvor barnet selv udviser så betydelige vanskeligheder, at indgreb er nødvendigt. Her vil de konstaterede vanskeligheder hos barnet i sig selv kunne begrunde indgrebet. Det vil typisk dreje sig om børn eller unge med misbrugsproblemer eller udtalte indlærings- og skoleproblemer samt børn med kriminel adfærd. Årsagerne vil ofte hidrøre fra forhold, der nævnes ovenfor, men dette er mindre afgørende – i relation til opfyldelsen af betingelserne for et tvangsmæssigt indgreb – når der hos barnet eller den unge kan konstateres de netop nævnte vanskeligheder. Derimod kan det naturligvis i behandlingsmæssigt øjemed være afgørende at få klarlagt årsagerne til problemerne.

Ad litra 4)

Vanskeligst at beskrive er den type af sager, hvor det er en samvirken af faktorer, der udsætter barnet for en åbenbar risiko for alvorlig skade på sundhed eller udvikling. Der vil ofte være tale om en kombination af utilstrækkelig omsorg og konstaterede problemer hos barnet eller den unge, men ikke så udtalte, at de i sig selv kan begrunde et tvangsmæssigt indgreb. Det karakteristiske for denne gruppe vil imidlertid være, at der hos barnet kan påvises problemer af adfærdsmæssig, følelsesmæssig eller lignende art, og at hjemmemiljøet er ude af stand til at bidrage til en løsning af barnets problemer. Selv om denne type sager er de sværeste at indkredse rent sprogligt, har udvalget fundet det nødvendigt at medtage og afgrænse også denne gruppe. Alternativet ville ifølge udvalget være at indsætte en bred – og dermed intetsigende – opsamlingsbestemmelse, men dette ville være i strid med udvalgets ønske om i selve loven at give en så præcis beskrivelse som muligt af de tilfælde, hvor der kan gribes ind med tvang.

Det er yderligere en betingelse for at træffe beslutning om tvangsmæssig anbringelse efter stk. 1, at det kan anses for godtgjort, at problemerne ikke kan løses under barnets fortsatte ophold i hjemmet.

Ad stk. 2:

Stk. 2 i forslaget er en videreførelse af bestemmelsen i pkt. 7 i Socialministeriets cirkulære af 21. maj 1982 om hjælpeforanstaltninger uden samtykke efter bilstandsloven samt om adoption uden samtykke, hvori det anføres, at afgørelsen bør træffes efter reglerne i afsnit VIII (kapitel 18) i tilfælde, hvor der kan være tvivl om, hvorvidt forældrenes samtykke er alvorlig ment, herunder om forældrene fuldt ud har forståelse for retsvirkningerne heraf. Samme behov for at træffe tvangsmæssig beslutning uanset samtykke kan imidlertid foreligge i tilfælde, hvor forældrene ikke forstår eller ikke vil erkende problemernes alvor.

Det afgørende kriterium for at anvende bestemmelsen er efter udvalgets forslag, at hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler derfor. Hermed tænkes på tilfælde, hvor det kan frygtes, at barnet straks vil blive kræve hjemgivet, selv om der skønnes behov for en længerevarende indsats over for barn og familie. I øvrigt forudsætter anvendelsen af bestemmelsen, at betingelserne i stk. 1 også er opfyldt.

For forældremyndighedsindehaveren er konsekvensen, at barnet ikke frit kan hjemtages. Derfor gælder de processuelle regler for en afgørelse efter stk. 1 fuldt ud ved en afgørelse efter forslagets stk. 2.

Ad stk. 3:

Stk. 3 foreslås indført en adgang til at anbringe en ung, der er fyldt 15 år, uden for hjemmet imod forældremyndighedsindehaverens protest, når den unge selv ønsker det. Betingelsen for at anvende bestemmelsen er, at anbringelsen skal være af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov. Det er endvidere en betingelse, at problemerne ikke kan løses under den unges fortsatte ophold i hjemmet.

Der er således tale om et lempeligere kriterium end angivet i stk. 1, idet kriteriet i stk. 3 kun kan tages i anvendelse, når den unge, der er fyldt 15 år, selv er enig i anbringelsen. Forældrenes retssikkerhed tilgodeses ved, at en sådan beslutning kun kan gennemføres efter de processuelle regler, der gælder for en tvangsmæssig afgørelse. Den unge kan selv rette henvendelse om anbringelse, men det er kommunalbestyrelsen, der afgør, om sagen skal fremmes. Det er forudsat, at bestemmelsen ikke har som formål at løse de almindelige generationskonflikter, der opstår, når de unge gradvis frigør sig fra forældrene. På den anden side er der et antal tilfælde, hvor problemerne i hjemmet er af en sådan karakter, at forældrene ikke bør kunne hindre iværksættelsen af en i øvrigt velbegrunnet foranstaltning, som den unge

selv ønsker iværksat. Disse synspunkter er uddybet i betænkningens kap. 6, afsnit 10 (s. 201 ff).

Stk. 4 foreslås i overensstemmelse med gældende ret en udtrykkelig henvisning til, at beslutninger efter stk. 1 – 3 kan træffes efter reglerne om foreløbige beslutninger, når betingelserne herfor er opfyldt.

Til § 35 a.

Bestemmelsen erstatter den gældende lovs § 123, stk. 2, og svarer indholdsmæssigt til denne med visse ændringer. Alle anbringelsessager vil være sikret en regelmæssig opfølgning hver 6. måned, jf. forslagets § 66 f, stk. 1. Reglen om genbehandling af de tvangsmæssigt gennemførte anbringelser får derfor mindre betydning for den indholdsmæssige opfølgning af disse sager. Reglen om automatisk genbehandling foreslås imidlertid opretholdt som en retssikkerhedsgaranti, men for at skabe ro i sagen i en periode fastsættes der en anden frist end den, der følger af gældende ret. Fristen for den fornyede behandling skal således regnes fra den endelige afgørelse eller dom. Der gives dog børne- og ungeudvalget og det kompetente ankeorgan mulighed for at fastsætte en kortere frist for genbehandling.

Med henblik på de særlige situationer, hvor anbringelsen på forhånd må forventes at blive af længere varighed, giver *stk. 2* mulighed for, at der undtagesvis af børne- og ungeudvalget kan fastsættes en længere frist end 1 år for genbehandling af sagen. Dette kan efter bestemmelsen finde sted, hvis de forhold, der ligger til grund for afgørelsen, med stor sikkerhed må antages at vedvare udover den normale 1 års periode, og hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler for, at fristen forlænges.

Efter bestemmelsen har Ankestyrelsen og retten den samme adgang til at beslutte en fristforlængelse.

Til § 35 b

Bestemmelsen er ny, idet beslutning om iværksættelse af lægelig behandling efter gældende ret er sket i form af en beslutning om anbringelse efter § 123, stk. 1, og i tilslutning hertil er der truffet beslutning om lægelig behandling. Når baggrunden for at træffe en sådan beslutning udelukkende er at sikre den lægelige behandling, hvorefter barnet straks kan hjemgives, adskiller situationen, som beskrevet i betænkningens kap. 6, afsnit 5.1 (s. 142 ff), sig markant fra tvangsmæssige anbringelser i øvrigt. Udvalget foreslår derfor en adgang til i disse situationer at træffe en beslutning, der alene omhandler gennemførelse af den nødvendige lægeundersøgelse og/eller behandling. Beslutningen indebærer således ikke en anbringelse af barnet eller den unge.

Såfremt forældrenes modstand mod at lade barnet få fornøden lægebehandling indgår som en del af et mere omfattende kompleks af overgreb eller manglende omsorg for barnet eller den unge, bør der ikke træffes en beslutning efter forslaget § 35 b, da denne bestemmelse alene giver adgang til at foranstalte den lægelige behandling. Modstanden mod lægebehandling vil imidlertid indgå som et moment ved afgørelsen af, om der er behov for at træffe beslutning om anbringelse uden for hjemmet om nødvendigt ved tvang efter forslaget § 35. I tilslutning hertil vil kommunalbestyrelsen kunne træffe beslutning om nødvendig lægebehandling, og en sådan beslutning vil i modsætning til beslutninger efter forslaget § 35 b, ikke være begrænset til livstruende eller invaliderende lidelser.

Anvendelsen af forslaget § 35 b forudsætter ligesom ved indlæggelse på sygehus til undersøgelse efter forslaget § 32 d, at der foreligger tilslutning fra den behandelende overlæge. Som nævnt i bemærkningerne til forslaget § 32 d er der imidlertid ikke fundet anledning til at lovfæste dette. Det bør endvidere oplyses fra sygehus eller behandelende læge, hvilken behandling barnet har behov for, og hvilke konsekvenser det vil få, hvis denne behandling undlades. Det må i øvrigt formodes, at initiativet til en beslutning efter forslaget § 35 b oftest vil udgå fra lægelig side, eksempelvis i forbindelse med et behov for blodtransfusion i tilslutning til anden behandling, som forældrene ikke modsætter sig.

Bestemmelsen giver kun adgang til at træffe beslutning om lægelig undersøgelse eller behandling, hvis der foreligger en livstruende sygdom eller en sygdom, der udsætter barnet for varig og betydelig invaliditet. Vurderingen heraf vil i høj grad bero på den lægelige vurdering i hvert enkelt tilfælde. Udvalget er i betænkningen (s. 245) opmærksom på, at afgrænsningen specielt i forhold til lidelser, der medfører varig og betydelig invaliditet, kan være vanskelig. Det har imidlertid været afgørende, at der også i sidstnævnte tilfælde foreligger en situation, hvor forældrenes ret til at træffe beslutning om barnets forhold må vige til fordel for barnets eller den unges behov for nødvendig lægebehandling.

Bestemmelsen angår alene adgangen til at tilsidesætte modstand fra indehaveren af forældremyndigheden. Hvis barnet eller den unge modsætter sig behandlingen, må det afgøres ud fra de retningslinjer, der i øvrigt gælder om lægelig behandling imod patientens ønske.

I forhold til behandling på psykiatrisk afdeling gælder reglerne i lov om tvang i psykiatrien. De selvstændige rettigheder, der efter disse regler er tillagt barnet eller den unge, kan ikke tilsidesættes ved en

beslutning efter forslaget § 35 b. Derfor vil barnets eller den unges holdning til indlæggelsen indgå som en væsentlig del af beslutningsgrundlaget.

I stk. 2 foreslås en udtrykkelig henvisning til, at beslutningen kan træffes efter reglerne i § 35 c om foreløbige beslutninger.

Til § 35 c

Bestemmelsen afløser gældende lovs § 127. Adgangen til at træffe foreløbige beslutninger foreslås opretholdt. Efter forslaget kan der træffes foreløbig beslutning om

- brev- og telefonkontrol, jf. forslaget § 14, stk. 4,
- gennemførelse af en undersøgelse, jf. forslaget § 32 d,
- anbringelse uden for hjemmet, jf. forslaget § 35,
- lægelig undersøgelse eller behandling, jf. forslaget § 35 b,
- forbud mod flytning eller hjemtagelse fra privat familiepleje, jf. forslaget § 65, stk. 4, og
- afbrydelse af forbindelsen m.v., jf. forslaget § 67, stk. 3, 2. pkt.

Betingelsen for at træffe en foreløbig beslutning er, at beslutningen af hensyn til barnet eller den unges øjeblikkelige behov ikke kan afvente forelæggelse for det kompetente organ. Herudover skal de materielle betingelser i den bestemmelse, som den foreløbige beslutning angår, være opfyldt.

Det er ikke med den ændrede udformning tilsigtet at udvide adgangen til at træffe foreløbige beslutninger.

Kompetencen til at træffe den foreløbige beslutning er tillagt formanden eller i dennes forfald næstformanden.

Stk. 2 svarer til gældende lovs § 127, stk. 1, 2. pkt., men det tydeliggøres, at 24-timers fristen regnes fra *iværksættelsen* af den foreløbige beslutning. Dette er i overensstemmelse med forarbejderne til den gældende lovs § 127, stk. 1, 2. pkt. Af bemærkningerne (Folketingstidende 1981-82 (2. samling), tillæg A, sp. 416) fremgår, at forældremyndighedens indehaver skal have meddelelse inden 24 timer efter, at afgørelsen er ført ud i livet.

Hvis beslutningen ikke kan iværksættes, fordi barnet holdes skjult, regnes fristen fra det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen tager skridt til at iværksætte beslutningen, f.eks. ved at bede politiet eftersøge barnet.

Stk. 3 svarer til den gældende lovs § 127, stk. 2, 1. pkt., men med angivelse af, at 7-dages fristen for forelæggelsen for børne- og ungeudvalget også regnes fra *iværksættelsen*, jf. ovenfor. Med 7 dage menes som hidtil kalenderdage. En foreløbig beslutning truffet af formanden (eller næstformanden) skal altid

forelægges til godkendelse, uanset om foranstaltningen er ophørt.

Stk. 4 afløser gældende lovs § 127, stk. 2, 2. pkt. Det tydeliggøres hermed, at en foreløbig beslutning har gyldighed i 1 måned fra godkendelsen i udvalget. I dette tilfælde beregnes fristen fra beslutningen om godkendelsen.

I de tilfælde, hvor foranstaltningen er ophørt inden udløbet af fristen i stk. 4, kræves der ikke fornyet forelæggelse for udvalget. I så fald vil godkendelsen efter 7 dage være den endelige beslutning og vil som følge heraf kunne ankes, jf. nedenfor. Da formålet med at kræve sagen forelagt på ny er at tage stilling til barnets eller den unges fremtidige forhold, er der ikke grundlag for at kræve forelæggelse af sagen, hvis foranstaltningen er ophørt.

Der er 2 væsentlige undtagelser til bestemmelsen om gyldighedsperioden for en foreløbig beslutning.

For det første beslutning om undersøgelse efter forslaget § 32 d, hvor undersøgelsen skal være afsluttet inden 2 måneder fra beslutningen. Da undersøgelsen netop har til formål at tilvejebringe et grundlag for en beslutning om, hvilke foranstaltninger der er behov for, er der ikke grundlag for at kræve forelæggelse for børne- og ungeudvalget efter 1 måned.

For det andet forbud mod flytning eller hjemtagelse fra privat familiepleje. En sådan beslutning ændrer ikke, at der fortsat er tale om et privat plejeforhold. Der vil derfor ikke skulle ske en opfølgning af sagen med hensyn til fremtidige foranstaltninger. Kun i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen i tilslutning til hjemtagelsesforbudet finder, at der er behov for egentlige foranstaltninger, vil der skulle ske fornyet behandling.

Udvalget foreslår, at der genindføres en ankeadgang for foreløbige beslutninger, jf. forslaget § 127. I det omfang, der ikke skal ske forelæggelse efter 1 måned, er dette en selvfølge, men udvalget har også ment, at indehaveren af forældremyndigheden har et berettiget krav på at få prøvet grundlaget for den foreløbige beslutning i de tilfælde, hvor der træffes endelig beslutning. For at undgå at sagen behandles flere steder samtidig er det fastsat, at klagen over den foreløbige afgørelse ikke kan behandles i Ankestyrelsen, så længe der verserer en sag efter forslaget § 35 ved udvalget, jf. bemærkningerne til forslaget § 127.

Stk. 5 svarer til § 127, stk. 3, i den gældende lov. Derudover foreslås i overensstemmelse med udvalgets anbefaling indført en hjemmel for styrelseschefen til undtagelsesvis at bestemme, at beslutningen skal godkendes i Ankestyrelsen inden for 7-dages

fristen i stk. 3, jf. betænkningens kap. 6, afsnit 6.4 (s. 162 f).

Til § 36

Bestemmelsen, der er ny, omhandler i *stk. 1* grundlaget for hjælpeforanstaltningers ophør. Hermed lovfæstes det grundlæggende, men hidtil i loven uomtalte princip, at en hjælpeforanstaltning skal ophøre, når dens formål er opnået, eller når foranstaltningen ikke længere er formålstjenlig. Det fastslås endvidere, at en hjælpeforanstaltning for børn og unge skal ophøre, når den unge fylder 18 år. 18-års alderen udgør dog ikke en absolut grænse for indsatsen, jf. bestemmelsens stk. 2.

Det præciseres, at det er kommunalbestyrelsen, der har kompetencen til at træffe beslutning om hjemgivelse, når et barn eller en ung er anbragt uden for hjemmet uden samtykke. Beslutning om, at et barn eller en ung, der er anbragt uden samtykke, *ikke* kan hjemgives skal dog træffes af børne- og ungeudvalget. Nægtet hjemgivelse forudsætter, at betingelserne for at opretholde den tvangsmæssige anbringelse fortsat er til stede, jf. forslaget § 35. Sagen må derfor forelægges til afgørelse i børne- og ungeudvalget, hvis en begæring om hjemgivelse ikke kan imødekommes. De parter, der kan fremsætte en begæring om hjemgivelse, er forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år.

Praksis viser, at der er behov for at kunne støtte unge ud over det 18. år med de hjælpeforanstaltninger, som retter sig mod børn og unge. Det findes på den anden side ikke hensigtsmæssigt at kunne støtte en person efter børnereglerne uanset pågældendes alder, sådan som de gældende regler giver mulighed for.

Der foreslås derfor i *stk. 2* en mulighed for at udstrække anvendelsen af visse af hjælpeforanstaltningerne for børn og unge til det 20. år, hvis den unge er indforstået hermed. Efter forslaget skal således foranstaltninger i form af en personlig rådgiver eller døgnophold i institution, plejefamilie eller andet egnet opholdssted kunne opretholdes, indtil den unge fylder 20 år.

Med hensyn til muligheden for at iværksætte særlig støtte til unge, der er fyldt 18 år, henvises til bemærkningerne nedenfor til forslaget § 68 a.

Til § 36 a

Bestemmelsen viderefører den gældende lovs § 35 med en tydeliggørelse af, at det alene er Den Sociale Ankestyrelse, der har adgang til at træffe beslutning om tvangsmæssig iværksættelse af foranstaltninger.

Der er tale om en ex officio beføjelse for såvel det sociale ankenævn som Ankestyrelse. Det vil sige, at der ikke nødvendigvis skal foreligge en henvendelse om indgriben, selv om dette vil være det almindeligste. Der er ingen begrænsning med hensyn til, hvem der kan rette henvendelse om iværksættelse af undersøgelse eller foranstaltninger. Eksempelvis vil et barn eller en ung kunne henvende sig. Ankestyrelsen og det sociale ankenævn afgør selv, om henvendelsen skal realitetsbehandles.

For så vidt angår styrelseschefens adgang til at træffe beslutning om iværksættelse af foreløbige foranstaltninger henvises til betænkningens kap. 6, afsnit 6 (s. 162 f) samt bemærkningerne til forslaget § 35 c.

Til § 36 b

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 126, stk. 4. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for beslutningens gennemførelse, og kan herunder beslutte, om der skal søges bistand fra politiet til gennemførelsen af beslutningen.

Til nr. 6

Til § 46 b

Bestemmelsen afløser den gældende lovs § 46 b, stk. 1, 2. pkt.

I forhold til den gældende lovs § 46 b, stk. 1, 2. pkt., er bestemmelsens anvendelsesområde udvidet, idet der med den foreslåede tilføjelse til bestemmelsen vil kunne ydes hjælp, selv om der ikke foreligger en samværsret. Hermed vil der kunne ydes hjælp til den af forældrene, der fortsat har del i forældremyndigheden i medfør af myndighedslovens §§ 9 og 11, men ikke har barnet hos sig. Hjælp efter denne bestemmelse vil som hidtil være betinget af, at ansøgeren ikke selv har midler til at afholde udgiften.

Muligheden efter den gældende lovs § 46 b, stk. 1, 1. pkt. for at yde økonomisk hjælp i tilslutning til foranstaltninger foreslås, jf. forslaget § 33, stk. 2, indsat i opgøringen af foranstaltningerne, jf. betænkningens kap. 6, afsnit 2 (s. 88), samt bemærkningerne til forslaget § 33.

Til nr. 7

Til § 46 c.

Den gældende lovs § 46 c afløses af forslaget § 33, stk. 2, nr. 8, hvortil henvises.

Som ny § 46 c foreslås indsat en hjemmel til at udbetale økonomisk hjælp i de forholdsvis få tilfælde, hvor forældremyndigheden ved forældremyndig-

hedsindehaverens død tillægges en anden eller andre, der ikke har forsørgelsespligt over for barnet.

Hjælpen ydes efter en konkret vurdering af udgifterne ved barnets forsørgelse. Hjælp ydes kun i de tilfælde, hvor barnets indtægter, herunder det særlige børnetilskud efter § 4, stk. 2, i børnetilskudsloven, ikke er tilstrækkelige til at dække udgifterne ved barnets forsørgelse. Hjælpen ydes uafhængigt af indtægterne hos den, der har fået tillagt forældremyndigheden.

Til nr. 8

Til § 65

Bestemmelsen erstatter den gældende lovs § 65, bortset fra stk. 3, og § 124, idet der foreslås en forenkling af reglerne udover det der foreslås i betænkningen (kap. 6, afsnit 12, side 207).

I stk. 1 foreslås en forenkling af reglerne om privat familiepleje, når opholdet forventes at være af kortere varighed. Efter forslaget kræves der kun plejetilladelse, når børn under 14 år modtages i privat familiepleje i en sammenhængende periode udover 3 måneder. Derved bortfalder kravet om plejetilladelse for en række korterevarende ophold, som typisk drejer sig om ferieophold eller ophold hos pårørende, fx bedsteforældre eller søskende i forbindelse med sygdom eller anden midlertidig forhindring hos forældrene.

Efter forslaget opretholdes kravet om plejetilladelse derimod, hvis opholdet fra starten må forventes – eller senere viser sig – at strække sig udover en sammenhængende periode på 3 måneder. Det samme gælder, hvis plejeforholdet ved udløbet de 3 måneder ikke er ophørt. Hensynet til barnet tilsiger, at der ved længerevarende ophold hos andre end forældrene må være en sikkerhed for at opholdet er til gavn for barnet. Opretholdelsen af kravet om plejetilladelse ved længerevarende, privat etablerede plejeforhold sikrer også imod »adoptionslignende« plejeforhold uden at de særlige godkendelsesregler herom er opfyldt.

Der er ikke fundet grundlag for at opretholde forbudet mod at have flere end 4 børn i pleje. Det overlades herved til det lokale skøn at afgøre, hvor mange børn det vil være forsvarligt at have i en privat familiepleje. Det er heller ikke fundet nødvendigt at opretholde den særlige forpligtelse, som de gældende regler pålægger kommunalbestyrelsen, til at føre tilsyn med forholdene i plejehjemmet. Det findes tilstrækkeligt, at de børn, der har ophold i en privat familiepleje, er undergivet det tilsyn, som kommunalbestyrelsen skal føre med alle børn og unge i kommunen, jf. forslaget § 32.

Stk. 2 svarer med redaktionelle ændringer til den gældende lovs § 65, stk. 2.

Stk. 3 svarer til den gældende lovs § 65, stk. 4, med den modifikation, at det efter forslaget alene er forældremyndighedens indehaver, der pålægges pligten til at sikre sig, at plejetilladelsen er udstedt. Dette skal ses på baggrund af, at det normalt vil være forældremyndighedens indehaver, der tager initiativet til et privat plejeforholds etablering.

I *stk. 4* samles reglerne i den gældende lovs § 65, stk. 6, og § 124, stk. 1, om forbud mod flytning og hjemtagelse fra en privat familiepleje til én regel, der dækker begge situationer. Som udgangspunkt må den indehaver af forældremyndigheden, der har placeret sit barn i en privat familiepleje, også have adgang til at hjemtage barnet eller flytte barnet til en anden familiepleje uden yderligere formaliteter.

Der er dog et behov for beskyttelse af barnet eller den unge, som måske i en længere årrække har haft ophold hos plejeforældrene. Efter forslaget skal der derfor kunne træffes beslutning om, at barnet eller den unge ikke må flyttes eller hjemtages fra en privat familiepleje, hvis det må antages at skade barnet eller den unge. Med det valgte kriterium tilstræbes en formulering, der er i overensstemmelse med gældende praksis.

Begæring om nedlæggelse af forbud mod flytning eller hjemtagelse skal kunne fremsættes af plejeforældrene og barnet eller den unge. Der er ikke fastsat nogen aldersgrænse for den initiativret, der herved tillægges barnet eller den unge. Efter forslaget bliver der kun tale om at træffe beslutning i en flytte- eller hjemtagelsessituation, hvis der foreligger en begæring fra en af de nævnte parter. Den nugældende bestemmelse i § 65, stk. 7, hvorefter det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om flytning fra en familiepleje efter 2 års ophold, hvis der er enighed mellem samtlige berørte parter, herunder barnet, hvis det er fyldt 12 år, bliver derfor overflødig og udgår.

Kompetencen til at træffe beslutning om forbud mod flytning eller hjemtagelse er i modsætning til de gældende bestemmelser efter forslaget tillagt børne- og ungeudvalget i forældremyndighedsindehaverens opholdskommune. Det er hermed hensigten at søge sikret, at det samtidig kan overvejes, om der er grundlag for en eventuel opfølgning af sagen hos de myndigheder, der i givet fald vil kunne træffe beslutning om iværksættelse af hjælpeforanstaltninger over for barnet eller den unge.

Der stilles dog af hensyn til en helhedsvurdering af situationen krav om en obligatorisk høring af plejeforældrenes opholdskommune forud for beslutningen.

Reglen om forbud mod flytning og hjemtagelse er som nævnt en beskyttelsesregel for plejebarnet (eller den unge) og skal derfor gælde for børn eller unge op til det 18. år.

Stk. 5 henviser udtrykkeligt til muligheden for at træffe en beslutning om forbud mod flytning eller hjemtagelse efter reglerne om foreløbige beslutninger.

I *stk. 6* fastsættes, at reglerne om privat familiepleje ikke gælder i de tilfælde, hvor barnet tager ophold hos den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden. Det findes ikke i overensstemmelse med nutidens samlivsformer at lade disse situationer være omfattet af reglerne om privat familiepleje.

Til § 65 a

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 65, stk. 3, men er af systematiske grunde udskilt til én særlig paragraf, da den omfatter private døgnplejehjem, dvs. hjem af mere institutionslignende karakter, men som drives af private uden overenskomst eller offentlig støtte. Efter forslaget skal tilladelsen dog gives af kommunalbestyrelsen. Tilladelsen gives til en bestemt person som leder og for bestemte lokaler. Der kan ligeledes fastsættes særlige begrænsninger for tilladelsens omfang, fx med hensyn til tilsyn, ledelse og bygningsmæssige forhold.

Til nr. 9

Til § 66

Bestemmelsen i *stk. 1* erstatter den gældende lovs § 66, stk. 1 og stk. 2. Efter forslaget overgår beføjelsen til at godkende opholdssteder for børn og unge, der modtager flere end 4 personer, fra amtsrådet til kommunalbestyrelsen.

Forpligtelsen til at godkende døgnopholdsforanstaltninger uden for det amtskommunale institutionsområde påhviler således i alle tilfælde den stedlige kommunalbestyrelse. Med godkendelsesbeføjelsen følger en forpligtelse til at føre et almindeligt tilsyn med godkendte opholdssteder.

Det forudsættes, at kommunen ved godkendelse af opholdssteder, der modtager flere end 4 personer, altså de institutionslignende foranstaltninger, i fornødent omfang indhenter sagkyndig bistand fra amtskommunen. Det forudsættes ligeledes, at der sker en orientering af amtskommunen om meddelte godkendelser af hensyn til amtskommunens planlægning af institutionsområdet, og således at der fortsat er mulighed for at udarbejde regionale oversigter over samtlige anbringelsesmuligheder.

Efter forslaget bibeholdes muligheden for, at de sociale myndigheder kan anvende anbringelsesste-

der, der er godkendt af andre myndigheder, fx af Undervisningsministeriet for så vidt angår kostskoler og efterskoler.

Stk. 2 svarer til den gældende lovs § 66, stk. 3.

Til § 66 a

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den gældende lovs § 66, stk. 5 og 6.

Til § 66 b

Bestemmelsen, der er ny, opstiller særlige krav til kommunalbestyrelsens videre behandling af en sag i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsens undersøgelse har ført til, at den mest formålstjenlige foranstaltning må anses at være en anbringelse uden for hjemmet. Dette gælder, hvadenten anbringelsen sker med samtykke eller iværksættes tvangsmæssigt efter forslagens § 35.

I *stk. 1* fastsættes, at der skal udarbejdes en plan for barnets eller den unges ophold, forinden der træffes beslutning om at anbringe barnet eller den unge uden for hjemmet. Udarbejdelse af en plan skal tjene til at gøre kommunernes overvejelser mere målrettede og systematiske, end det ofte er tilfældet i dag, og kravet om planlægning af indsatsen, før denne iværksættes, antages at kunne bidrage til en kontinuitet i børnesagerne, som i praksis ofte har været efterlyst.

I *stk. 2* opregnes de elementer, som planen i alle tilfælde skal indeholde en beskrivelse af. Planen skal ikke indeholde en detaljeret tilrettelæggelse af de mere praktiske forhold vedrørende anbringelsen, men skal præcisere de overordnede forhold vedrørende barnet eller den unge.

Uanset om anbringelsen er frivillig eller sker tvangsmæssigt, er planens centrale element angivelsen af formålet med anbringelsen. For en frivillig anbringelse efter forslagens § 33, stk. 2, nr. 10, er angivelsen af formålet tillige knyttet til bestemmelsen i forslagens § 66 c om det informerede samtykke, idet det heri fastsættes, at samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, skal omfatte formålet med anbringelsen. Det må således beskrives, hvad der ønskes opnået med anbringelsen uden for hjemmet, dvs. hvordan og hvorfor en anbringelse må anses for at kunne løse de problemer og vanskeligheder hos barnet og den unge, som undersøgelsen har klarlagt.

Planen skal tillige angive anbringelsens forventede varighed. Det kan i praksis være vanskeligt at angive tidsperspektivet ved en anbringelse, men det må anses for vigtigt, at det konkret overvejes, hvilken tid opnåelse af formålet må anses at kræve, og at foræl-

drene får kendskab til resultatet af disse overvejelser. Varigheden vil være et væsentligt forhold for forældrene ved enhver anbringelse.

Planen skal herudover tage stilling til de særlige forhold vedrørende barnets eller den unges pleje, behandling, uddannelse m.v., som den konkrete situation giver anledning til. Det bør tillige beskrives, hvilken type af de forskellige opholdssteder - døgninstitution, familiepleje, socialpædagogisk kollektiv m.fl. - der menes egnet til at klare barnets eller den unges problemer. Kan det forudses, at der vil blive tale om successiv anvendelse af forskellige typer af opholdssteder, bør beskrivelsen omfatte dette forhold.

Endelig skal planen angive, hvilke foranstaltninger der eventuelt påtænkes iværksat til støtte for familien, mens barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet og i tiden derefter. Dette krav skal ses på baggrund af den store betydning, som en helhedsorienteret indsats omfattende både barnet eller den unge og familien må antages at have, og som der i fremtiden bør sættes på.

Behovet for en anbringelse på frivilligt grundlag kan opstå så akut, at det ville være i modstrid med formålet med anbringelsen at lade denne afvente udarbejdelse af en plan. Efter bestemmelsens *stk. 3* skal det i sådanne tilfælde være tilstrækkeligt med en kortfattet angivelse af formålet med anbringelsen. Kommunalbestyrelsen skal da så hurtigt som muligt opstille en egentlig plan. Ved en akut anbringelse bør en sådan efterfølgende plan normalt foreligge senest 14 dage efter anbringelsen. For foreløbige anbringelser uden samtykke gælder der særlige regler med hensyn til frister, jf. nærmere forslagens § 35 c.

Til § 66 c

Bestemmelsen er ny og betyder, at der i loven opstilles kvalitative krav til samtykket. Begrundelsen for forslaget er uddybet i betænkningens kap. 6, afsnit 7 (s. 167 ff).

Henvisningen til forslagens § 66 b indebærer ikke, at der skal foreligge samtykke til samtlige elementer i planen. Derimod skal planen beskrive formålet, og denne beskrivelse danner grundlaget for afgivelsen af samtykket fra indehaveren af forældremyndigheden og tillige fra den unge, når denne er fyldt 15 år.

Til § 66 d

Bestemmelsens *stk. 1* afløser med visse redaktionelle ændringer den gældende lovs § 33, stk. 4, og § 66, stk. 4, idet bestemmelserne om amtsrådets vejledning mv. er udskilt til en særskilt bestemmelse i forslagens § 66 e.

Som en konsekvens af den plan, der skal udarbejdes, både når anbringelsen sker på frivilligt og på tvungsmæssigt grundlag, fremgår det direkte, at kommunalbestyrelsens valg af opholdssted skal træffes i overensstemmelse med planen. Valget af det konkrete opholdssted skal ske ud fra, hvad der giver de bedste betingelser for opfyldelsen af formålet med anbringelsen. Afhængig af dette formål bør muligheden for at vælge eventuel familie f.eks. bedste-forældre som opholdssted indgå i overvejelserne. Vedrørende ændring af opholdssted gælder reglen i stk. 2, jf. nærmere bemærkningerne hertil.

Retten til at bestemme over en række personlige forhold vedrørende barnet eller den unge vil også under en anbringelse tilkomme forældremyndighedens indehaver.

Det præciseres i bestemmelsen, at de beslutninger, som kommunalbestyrelsen har kompetence til at træffe vedrørende barnets eller den unges forhold under opholdet uden for hjemmet, skal angå forhold, som det under hensyn til formålet med anbringelsen må anses for nødvendigt at træffe bestemmelse om.

Afgrænsningen mellem forældrenes og kommunalbestyrelsens kompetence til at træffe bestemmelse over barnet eller den unge under opholdet uden for hjemmet ligger således i formålet med anbringelsen.

De beslutninger, som kommunalbestyrelsen kan komme til at træffe, kan angå såvel forhold, som udtrykkeligt er omhandlet i planen som forhold, der er nye eller uomtalte. En række praktiske spørgsmål om barnets eller den unges dagligdag kan ligeledes nødvendiggøre en egentlig beslutning fra kommunalbestyrelsens side, såfremt der opstår konflikter med forældrene om disse spørgsmål.

Særligt skal nævnes, at kommunalbestyrelsen om nødvendigt kan træffe beslutning om lægebehandling af barnet eller den unge, herunder træffe beslutning om indlæggelse til behandling på sygehus, såvel på somatisk som på psykiatrisk afdeling. Sådanne beslutninger bør dog så vidt muligt træffes i forståelse med forældrene.

Et særligt problem er, hvorledes kommunalbestyrelsen skal forholde sig til et ønske om at få barnet undersøgt af læge, psykolog eller anden sagkyndig, mens barnet er anbragt uden for hjemmet. Spørgsmålet er således rejst af Folketingets Ombudsmand over for socialministeren og Folketingets retsudvalg (1990, side 253, 15-16), idet Ombudsmanden på baggrund af en konkret sag har forudsat, at det overvejes, hvorvidt der er anledning til lovgivningsmæssigt eller administrativt at præcisere de bestemmelser,

der vedrører det generelle spørgsmål om forældres retsstilling under en tvangsfjernelse af deres børn.

Som nævnt i betænkningens kap. 6, afsnit 8.1 (s. 171 ff) vil indehaveren af forældremyndigheden bevare retten efter myndighedslovens § 7 til at træffe bestemmelse vedrørende barnets forhold, men kommunalbestyrelsen må under hensyn til formålet med anbringelsen tillægges kompetence til at træffe beslutninger vedrørende barnets eller den unges forhold.

Forældrene vil derfor som udgangspunkt kunne anmode om at få barnet undersøgt for egen regning hos en læge, psykolog eller anden sagkyndig, som de selv vælger. Beslutningen om, hvorvidt anmodningen kan efterkommes, må træffes ud fra en vurdering af, om tungtvejende modstående hensyn gør sig gældende. Disse hensyn må vurderes i forhold til formålet med anbringelsen samt en eventuel risiko for, at den påtænkte undersøgelse kan volde barnet eller den unge skade. Hvis forældrenes anmodning afslås, vil beslutningen herom kunne indbringes for det sociale ankenævn, jf. forslagens § 67 a.

Bestemmelsen i *stk. 2*, der er ny, fastsætter den særlige procedure, der skal gælde for beslutninger om ændring af barnets eller den unges opholdssted. Bestemmelsen gælder både de tilfælde, hvor der er givet samtykke til anbringelsen, og de tilfælde, hvor anbringelsen er gennemført tvungsmæssigt.

At en ændring af barnets eller den unges opholdssted er udskilt til behandling efter en særlig procedure skal ses på baggrund af, at en beslutning om ændret opholdssted ofte af forældrene vil føles som en meget indgribende afgørelse.

Efter forslaget vil en beslutning om ændring af opholdsstedet kun kunne træffes, hvis der foreligger samtykke hertil fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, eller ved at beslutningen træffes efter forslagens § 35.

Kan samtykke ikke opnås, må en beslutning om ændring af opholdsstedet således træffes efter reglerne om tvungsmæssig gennemførelse af foranstaltninger. Flytningen kan ikke iværksættes, før en beslutning herom foreligger. Er behovet for en flytning så akut, at den ikke kan afvente en behandling efter reglerne om tvungsmæssig gennemførelse af foranstaltninger, vil en beslutning efter forslagens § 35 eventuelt kunne træffes som en foreløbig beslutning efter reglerne herom.

En beslutning om ændring af opholdsstedet, der træffes af børne- og ungeudvalget, vil kunne indbringes for Ankestyrelsen og landsretten i medfør af de almindelige klagebestemmelser for afgørelser efter forslagens § 35.

Den særlige procedure i forslaget § 66 d, stk. 2, finder kun anvendelse på de egentlige flyttesituationer, hvor ændringen af opholdsstedet er bestemt af det formål, der søges opnået ved anbringelsen. Bestemmelsen omfatter således ikke de flytninger, der nødvendiggøres af udefra kommende begivenheder, såsom lukning af døgninstitution eller plejefamilies ophør som plejefamilie. Indlæggelse af barnet eller den unge på sygehus er heller ikke en ændring af opholdsstedet i bestemmelsens forstand, selv om der er tale om en fysisk flytning af barnet eller den unge.

Til § 66 e

Ændringen er af redaktionel karakter, jf. bemærkningerne ovenfor til forslaget § 66 d.

Til § 66 f

Efter *stk. 1* skal der senest 3 måneder efter anbringelsen ske en vurdering af planen, jf. § 66 b, med henblik på eventuel revision af denne. Den relativ korte tidsfrist for en fornyet vurdering af planen skal ses på baggrund af, at selve anbringelsen vil være en radikal ændring i barnets eller den unges tilværelse, som kan medføre, at nye eller ændrede behov viser sig med deraf følgende krav til indsatsen.

I den efterfølgende periode skal der ske en vurdering af planen med højst 6 måneders mellemrum.

Viser der sig behov for en revision af planen, må forældrene medinddrages, og en beslutning om revision skal så vidt muligt træffes i forståelse med forældremyndighedens indehaver og barnet eller den unge. Spørgsmål om ændring af planen kan også rejses af forældremyndighedens indehaver eller den unge, der er fyldt 15 år. Kompetencen til at træffe beslutning om ændring af planen tilkommer kommunalbestyrelsen.

Bestemmelsens *stk. 2* svarer til den gældende lovs § 33, stk. 5. Dog er pligten til at underrette den stedlige amtskommune udgået, jf. forslaget til § 66.

Til § 67

Bestemmelsen erstatter reglerne i den gældende lovs § 67 om opretholdelse af forbindelsen mellem barnet og dets hjem under anbringelsen og reglerne om afbrydelse af barnets forbindelse med forældremyndighedens indehaver.

I *stk. 1* fastslås det direkte i loven, at der er en ret til samvær og kontakt mellem forældrene og barnet eller den unge under anbringelsen uden for hjemmet. Ret til samvær omfatter både en ret for forældrene til at besøge barnet eller den unge og en ret til, at barnet eller den unge kan besøge forældrene. Ret til kontakt omfatter også brev- og telefonkontakt.

Udtrykket forældrene dækker både forældremyndighedens indehaver og den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, men som har en samværsret, der enten er aftalt mellem forældrene eller er fastsat af statsamtet.

Det pålægges kommunalbestyrelsen at sørge for, at forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge holdes ved lige. Denne aktive forpligtelse for kommunalbestyrelsen vil især få betydning, når det drejer sig om problemfyldte og svage forældre.

En samværsret, der er fastsat af statsamtet i medfør af §§ 24 og 25 i myndighedsloven, for den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, opretholdes under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet. Statsamtets adgang til efter myndighedsloven at fastsætte eller ændre samvær berøres ikke af anbringelsen.

Efter bilstandsloven kan der imidlertid, hvis betingelserne i stk. 2-4 er opfyldt, træffes beslutning om at regulere eller midlertidigt ophæve den af statsamtet fastsatte samværsret.

Udgangspunktet for samværet med barnet eller den unge vil for den af forældrene, som ikke har del i forældremyndigheden, være den af statsamtet fastsatte samværsret. Kommunalbestyrelsen har således ikke kompetence til at tillægge den af forældrene, der har en samværsret, en videregående ret til samvær med barnet eller den unge end den, der til enhver tid er fastsat af statsamtet. Kommunalbestyrelsen kan således ikke lempe et af statsamtet fastsat vilkår for samværet, f.eks. om overvågning eller om deponering af pas. Kommunalbestyrelsen kan derimod inden for den af statsamtet fastsatte tidsmæssige ramme tillæggeløse den praktiske afvikling af samværet, f.eks. fordele samværet over 2 dage.

Hviler en samværsret på en aftale forældrene imellem, er det den aftalte samværsret, der danner udgangspunkt for samværet mellem barnet eller den unge og den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden. Også i disse tilfælde kan der, hvis betingelserne i stk. 2-4 er opfyldt, i henhold til bilstandsloven træffes beslutning om at regulere eller midlertidigt afbryde det aftalte samvær.

Bedsteforældre, andre nære pårørende, naboer og andre personer i barnets eller den unges dagligdag kan have haft tætte relationer til barnet eller den unge, som det kan være af betydning at opretholde under anbringelsen uden for hjemmet. Kontakten til nære slægtninge bør af kommunalbestyrelsen støttes i det omfang, det findes at være til gavn for barnet eller den unge, men en lovfæstet ret til samvær med barnet eller den unge tilkommer alene forældrene.

En eventuel begrænsning eller afbrydelse af barnets eller den unges kontakt med andre end foræl-

drene kan besluttes af kommunalbestyrelsen efter den almindelige regel, der giver kommunalbestyrelsen kompetence til at træffe beslutninger om barnets eller den unges forhold under anbringelsen, jf. forslagens § 66 d, stk. 1. Kommunalbestyrelsens beslutning om barnets eller den unges kontakt med andre end forældrene kan - i lighed med andre beslutninger under anbringelsen - af forældremyndighedens indehaver eller den unge, der er fyldt 15 år, påklages til det sociale ankenævn. Dette gælder såvel de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen træffer beslutning om at begrænse eller afbryde en kontakt, som forældremyndighedens indehaver ønsker opretholdt som de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen mod forældremyndighedsindehaverens ønske træffer beslutning om, at en kontakt mellem barnet eller den unge og en pårørende eller anden person skal opretholdes.

Samværsrettens afvikling kan rejse en række praktiske problemer, og *stk. 2* hjemler en adgang for kommunalbestyrelsen til at fastsætte omfanget og udøvelsen af samværet eller kontakten mellem forældrene og barnet eller den unge. Det kan dreje sig såvel om tilrettelæggelsen af de gensidige besøg som om, hvorledes brev- og telefonkontakten skal foregå. Efter *stk. 2* får kommunalbestyrelsen endvidere adgang til at fastsætte nærmere vilkår for samværet, f.eks. at samværet skal foregå et bestemt sted. Kommunalbestyrelsens adgang til at regulere samværets praktiske afvikling har til hensigt at tilgodese barnet eller den unge, og det præciseres i bestemmelsen, at der ved beslutningen skal lægges særlig vægt på hensynet til barnet eller den unge og formålet med anbringelsen.

En beslutning efter *stk. 2* kan tænkes at begrænse kontakt- og samværsretten i en sådan grad, at det kunne være nærliggende at henføre beslutningen til bestemmelsens *stk. 3*, der omhandler afbrydelse af forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge. Til brug for grænsedragningen mellem de beslutninger, der naturligt kan siges at regulere samværet mellem forældrene og barnet eller den unge, og de, der kan karakteriseres som en afbrydelse af forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge, foreslås det, at enhver beslutning, som medfører, at samvær kun må finde sted mindre end en gang hver måned (kalendermåned), skal sidestilles med en beslutning om afbrydelse af forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge og behandles efter reglerne herom, jf. sidste pkt. i *stk. 4*.

I *stk. 3* fastsættes betingelserne for at træffe beslutning om at afbryde forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge. Der er tale om et meget alvorligt indgreb, og en beslutning om ikke at

måtte have forbindelse med barnet eller den unge kan af forældrene føles som endog mere vidtgående end beslutningen om at anbringe barnet eller den unge uden deres samtykke. Det skal derfor være nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges sundhed eller udvikling at træffe en sådan beslutning.

De samme strenge betingelser gælder for en beslutning om, at samvær kun må foregå under tilstedeværelse af en repræsentant for kommunen. Et sådant overvåget samvær opfattes erfaringsvis af forældrene som en meget indgribende foranstaltning.

En beslutning om overvåget samvær og en beslutning om afbrydelse af forbindelse mellem forældrene og barnet eller den unge skal angive, for hvilken periode den er gældende.

I bestemmelsen lovfæstes adgangen til at holde barnets eller den unges opholdssted skjult for forældrene. Betingelserne for at træffe en sådan beslutning er de samme som for at træffe beslutning om overvåget samvær og om at afbryde forbindelsen.

Stk. 4 indeholder proceduren for de indgribende beslutninger, der er omhandlet i *stk. 3*. En beslutning om overvåget samvær, der vedrører en periode ud over 3 måneder, en beslutning om at afbryde forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge, uanset periodens længde, og en beslutning om ikke at oplyse barnets eller den unges opholdssted over for forældrene, skal træffes i et møde i børne- og ungdomsvalget efter reglerne i forslagens § 127.

Bestemmelsen fastsætter endvidere, som tidligere nævnt, at enhver beslutning, som medfører, at samvær kun må finde sted mindre end en gang om måneden sidestilles med en beslutning om at afbryde forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge.

Det følger af *stk. 4*, at en beslutning om overvåget samvær, der vedrører en periode på indtil 3 måneder, træffes af kommunalbestyrelsen. Beslutningen kan af forældrene eller den unge, der er fyldt 15 år, indbringes for det sociale ankenævn, jf. forslagens § 67 a. Kommunalbestyrelsen kan ikke, for at undgå den i *stk. 4* foreskrevne procedure, træffe en ny beslutning om overvåget samvær hver 3. måned. Bliver den samlede tid, hvori samværet har været overvåget, på mere end 3 måneder, skal beslutningen træffes efter reglerne i *stk. 4*.

De beslutninger, som børne- og ungdomsvalget træffer i medfør af *stk. 4*, kan af forældrene eller den unge, der er fyldt 15 år, indbringes for Ankestyrelsen, jf. forslagens § 128. Ankestyrelsens beslutning kan af klageren kræves forelagt for landsretten, jf. forslagens § 129.

Stk. 5 henviser til muligheden for efter § 14, stk. 4, at træffe beslutning om kontrol med brevveksling, telefonsamtaler m.v. mellem forældrene og barnet eller den unge.

Kontrol med breve og telefonsamtaler kan således alene ske, når betingelserne i § 14, stk. 4, er opfyldt, herunder at barnet eller den unge har ophold på en døgninstitution. Det er imidlertid fundet hensigtsmæssigt med en udtrykkelig angivelse af muligheden for brev- og telefonkontrol for derved at give en fuldstændig oversigt over de reguleringer, der kan ske vedrørende forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge under anbringelsen.

En beslutning om brev- og telefonkontrol kan sammenlignes med en beslutning om overvåget samvær. I begge tilfælde gør hensynet til barnets eller den unges sundhed eller udvikling det ikke påkrævet helt at afskære samværet eller kontakten med forældrene, men barnets eller den unges forhold tilsiger dog, at det er nødvendigt at have kendskab til, hvordan samværet eller kontakten forløber.

Til § 67 a

I bestemmelsen, der er ny, præciseres klageadgangen for de beslutninger, som kommunalbestyrelsen træffer vedrørende barnets eller den unges forhold under opholdet uden for hjemmet. Efter gældende ret betragtes en række af de beslutninger, som det kan være nødvendigt at træffe, når et barn eller en ung er anbragt, som led i bistandens udøvelse. Sådanne beslutninger blev indtil ophævelsen pr. 1. januar 1991 af § 22 i den sociale styrelseslov, jf. § 1 i lov nr. 794 af 30. november 1990, vurderet af Socialministeriet og den daværende Socialstyrelse som sociale tilsynsmyndigheder, men disse havde ikke adgang til at ændre en afgørelse, der var truffet af kommunalbestyrelsen. I betænkningen (s. 174 f) foreslår udvalget, at muligheden for at klage til en almindelig ankeinstans udvides til også at omfatte visse af disse spørgsmål.

Afgørende for klageadgangen bliver efter forslaget, om der er truffet en selvstændig beslutning af kommunalbestyrelsen, jf. bistandslovens § 15, hvilket typisk vil være tilfældet, når det drejer sig om spørgsmål omhandlet i planen, eller når spørgsmålet har givet anledning til konflikt med forældremyndighedens indehaver.

Stk. 1 omhandler klageadgangen for forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år. Disse parter kan indbringe beslutninger, som kommunalbestyrelsen træffer vedrørende barnets eller den unges forhold under anbringelsen, beslutninger om omfanget og udøvelsen af samvær og kontakt og beslutninger om overvåget samvær, der vedrører

en periode på indtil 3 måneder, for det sociale ankenævn. En beslutning om ændring af opholdsstedet, der efter den særlige procedure i forslagets § 66 d, stk. 2, træffes af børne- og ungeudvalget, kan indbringes for Ankestyrelsen og landsretten.

Stk. 2 omhandler klageadgangen for den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, men som alene har en aftalt eller en af statsamtet fastsat samværsret. Denne kan indbringe de beslutninger om omfanget og udøvelsen af samværet og kontakten og de beslutninger om overvåget samvær, der vedrører en periode på indtil 3 måneder, der angår ham/hende, for det sociale ankenævn.

Til § 68

Bestemmelsen er uændret i forhold til gældende lov, men overflyttet til et særskilt kapitel, forslagets *kapitel 15 b*, der omhandler døgnophold mv. for voksne, jf. bemærkningerne til § 68 a.

Til § 68 a

Efter forslagets § 36 skal foranstaltninger som hovedregel ophøre ved det 18. år, men visse foranstaltninger kan med den unges samtykke opretholdes, indtil den unge fylder 20 år, jf. bemærkningerne til denne bestemmelse.

Med den foreliggende bestemmelse bevares muligheden for, at unge, der er fyldt 18 år, også i fremtiden i en periode skal kunne tilbydes støtte i form af ophold i et godkendt opholdssted, jf. § 66 eller plads på en døgninstitution eller mulighed for ambulante behandling på en institution, jf. § 96.

Den gruppe, som er omfattet af tilbudet i den foreslåede bestemmelse, er den gruppe, som efter den gældende bestemmelse i § 36 kan modtage støtte. Det er således ikke tanken at udvide kredsen med personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap, hvis deres behov for pleje og behandling dækkes bedre ved ophold i en døgninstitution i henhold til bistandslovens § 112 eller ved ophold i familiepleje eller bofællesskab efter bistandslovens § 68. Det er på den anden side heller ikke tilsigtet at afskære unge med vidtgående fysisk eller psykisk handicap fra at modtage støtte efter forslagets § 68 a, såfremt de efter den gældende bestemmelse i § 36 ville være berettiget til støtte.

Den typiske person, der kan modtage støtte er heretter som hidtil en person i 20'erne med svære adfærds- og misbrugsproblemer, der har behov for et midlertidigt ophold uden for hjemmet for at blive stabiliseret. Det vil være afgørende, om den pågældende under hensyn til sin personlighedsudvikling

vil kunne forventes at få udbytte af en personlig støtte, og om den pågældende ønsker en sådan støtte.

Den støtte, som unge, der er fyldt 18 år, skal kunne modtage, er dag- eller døgnophold i opholdsteder godkendt efter § 66 eller døgninstitutioner, jf. § 96. Afgørende for valg af disse foranstaltninger er den unges behov for en særlig personlig støtte eller behandling. Er der i stedet brug for en lettere behandling eller omsorg i en periode, kan støtten ydes efter § 105.

Mulighed for at yde støtte i form af en personlig rådgiver, vil fremover ikke kunne ydes til unge, der er fyldt 18 år, med mindre der med den unges samtykke er truffet beslutning om at udstrække denne foranstaltning for børn og unge til det 20. år.

Med forslagets *stk. 2* bemyndiges socialministeren til at fastsætte retningslinier for den unges betaling for opholdet.

Til nr. 10

Til § 123

Bestemmelsen er ny, idet udvalget foreslår, at der i loven opstilles nogle basale krav til indstillingen om en tvangsmæssig anbringelse. Formålet hermed er at få en større gennemskuelighed med hensyn til beslutningsgrundlaget samt en større ensartethed. Øgede krav til indstillingen vil også være med til at højne kvaliteten i sagsbehandlingen. For indehaveren af forældremyndigheden og dennes advokat betyder det, at de kan stille krav om, at disse oplysninger, der er omfattet af indstillingen, skal foreligge forinden mødet i børne- og ungeudvalget.

De udtrykkelige krav til indstillingen gælder kun tvangsmæssig anbringelse efter forslagets § 35, da en sådan må betegnes som den mest vidtgående af de foranstaltninger, der kan gennemføres tvangsmæssigt. Selv om kravene kun lovfæstes for så vidt angår anbringelse efter forslagets § 35, vil der også i de øvrige situationer – forud for en afgørelse om et tvangsmæssigt indgreb – skulle udfærdiges en indstilling, der giver det bedst mulige grundlag for at træffe beslutningen. Dette følger imidlertid af de almindelige regler om god forvaltningsskik, og det påhviler som hidtil dommeren at vurdere, om beslutningsgrundlaget er tilstrækkeligt, jf. forslagets § 127, stk. 2.

Opregningen i forslagets § 123 angiver de elementer, der som minimum skal indgå i indstillingen. Herudover kan der være behov for supplerende oplysninger under hensyn til den enkeltes sags særlige omstændigheder.

Ad nr. 1)

Kravet om, at indstillingen skal indeholde en redegørelse for, at betingelserne for en tvangsmæssig anbringelse er opfyldt, skal ses i sammenhæng med forslaget om at konkretisere kriterierne i forslagets § 35, jf. bemærkningerne hertil.

Ad nr. 2)

Tidligere iværksatte foranstaltninger, jf. forslagets § 33, stk. 2, udgør et andet vigtigt element, når der skal tages stilling til en eventuel tvangsmæssig anbringelse. Det samme gælder årsagerne til, at sådanne foranstaltninger ikke længere anses for at være tilstrækkelige.

Ad nr. 3)

Netop i sager, hvor der indstilles til tvangsmæssig anbringelse, er det vigtigt ikke ensidigt at beskæftige sig med manglerne og svaghederne. Derfor foreslås, at det af kravene til indstillingen udtrykkeligt fremgår, at der skal redegøres for de ressourcer, der findes i barnets familie eller i dennes omgivelser.

Ad nr. 4)

Den plan, der altid skal udformes, forinden et barn anbringes uden for hjemmet, jf. forslagets § 66 b, skal ligeledes indgå i indstillingen.

Ad nr. 5)

Endelig skal det af indstillingen fremgå, hvorledes barnet eller den unge stiller sig til anbringelsen. Med denne bestemmelse lægges op til, at der altid bør ske en orientering af barnet eller den unge, forinden der træffes beslutning om tvangsmæssig anbringelse. Barnets reaktion herpå skal beskrives, og det er vigtigt, at denne pligt til at inddrage barnet eller den unge i processen ikke forveksles med et forsøg på at få barnet til at give samtykke. Derfor har udvalget heller ikke fundet det hensigtsmæssigt med en nedre aldersgrænse. Der vil naturligvis være tilfælde, hvor barnet er så lille, at det bliver meningsløst at beskrive dets holdning. Det må dog samtidig understreges, at selv ret små børn har behov for at få vide, hvad der skal ske med dem. Barnet må på ingen måde presses til at have en holdning. Hvis barnet vægrer sig herimod, vil oplysningerne herom være tilstrækkelige til at opfylde kravet i bestemmelsen.

Til § 124

Bestemmelsen afløser reglerne om advokatbistand i § 125, stk. 1, 1. pkt., i den gældende lov.

For så vidt angår kravet om at blive gjort bekendt med retten til at se sagens akter og afgive en udtalelse henvises til bemærkningerne til forslagets § 125.

F. t. l. vedr. social bistand m.m.

I forhold til indehaveren af forældremyndigheden foreslås i *stk. 1* en udvidelse af adgangen til vederlagsfri advokatbistand, således at denne også omfatter beslutninger om brev- og telefonkontrol efter forslagens § 14, stk. 4, afbrydelse af forbindelsen m.m. efter forslagens § 67, stk. 3, jf. stk. 4. De øvrige tilfælde, der nævnes, svarer til gældende ret, men er omformuleret under hensyn til opsplitningen af de foranstaltninger, der kan gennemføres tvangsmæssigt.

I *stk. 2* foreslås en udvidelse af adgangen til advokatbistand, således at tilbuddet også skal gives til plejeforældrene i en sag om forbud mod flytning eller hjemtagelse efter forslagens § 65, stk. 4. Da plejeforældrene i denne relation har partsstatus og klageret, finder udvalget det rimeligt, at de får samme ret til advokatbistand som indehaveren af forældremyndigheden.

Efter *stk. 3* skal der gives tilbud om advokatbistand til den unge, der er fyldt 15 år, og som nægter at give sit samtykke i følgende tilfælde:

- gennemførelse af en undersøgelse, jf. forslagens § 32 d,
- anbringelse uden for hjemmet, jf. forslagens § 35,
- opretholdelse af en anbringelse uden for hjemmet, jf. forslagens § 35 a,
- gennemførelse af lægelig undersøgelse eller behandling, jf. forslagens § 35 b,
- godkendelse af en foreløbig beslutning, jf. forslagens § 35 c, stk. 3, og
- ændring af opholdssted, jf. forslagens § 66 d, stk. 2.

Forslaget er en følge af udvalgets forslag om, at den unge, der er fyldt 15 år, tillægges visse partsbeføjelser.

Tilsvarende synspunkter gør sig gældende i de tilfælde, hvor der træffes afgørelse om brev- og telefonkontrol efter forslagens § 14, stk. 4, og om afbrydelse af forbindelsen m.m. efter forslagens § 67, stk. 3, jf. stk. 4, vedrørende den af forældrene, som ikke har del i forældremyndigheden. Derfor foreslås i *stk. 4*, at der i disse tilfælde skal gives tilbud om advokatbistand.

I *stk. 5* foreslås, at de regler, der gælder for godtgørelse for udlæg og salær til advokater ved fri proces, finder tilsvarende anvendelse. Herved sikres en mere ensartet honorering af advokaterne. Der henvises tillige til bemærkningerne til forslagens § 126, stk. 6.

Til § 124 a

Når barnet er fyldt 12 år, skal der finde en samtale sted med barnet, før der træffes afgørelse om barnets forhold. Der stilles således forslag om en egentlig pligt for kommunalbestyrelsen til altid at give barnet muligheden for en samtale. Kommunalbestyrelsen

skal ikke vurdere konkret, om barnet med nytte kan udtale sig om sagen. Derimod har barnet ret til at afslå at udtale sig. Oplysning herom vil i disse tilfælde kunne opfylde lovens krav om, at der skal finde en samtale sted. Forældrene kan heller ikke modsætte sig, at kommunalbestyrelsen giver barnet mulighed for en samtale.

Da der er tale om, at barnet, der er fyldt 12 år, tildeles en egentlig ret til at blive hørt, må det forudsættes, at barnets opfattelse tillægges betydning i den samlede vurdering vedrørende afgørelsen om foranstaltninger.

Forslaget om en lovfæstet høringsret for børn, der er fyldt 12 år, udelukker ikke, at der også for børn under 12 år finder en samtale sted, forinden afgørelse træffes om deres forhold, men i disse tilfælde må det bero på en konkret vurdering, hvorledes barnet skal orienteres.

Til § 125

Bestemmelsen afløser den gældende lovs § 125, stk. 1, om, at indehaveren af forældremyndigheden skal gøres bekendt med retten til efter forvaltningsloven at se sagens akter samt udtale sig, forinden der træffes afgørelse i sagen.

Forvaltningslovens regler gælder fuldt ud for de afgørelser, der træffes efter dette lovforslag.

Med forslagens § 125 videreføres imidlertid en egentlig pligt for kommunalbestyrelsen til at gøre indehaveren af forældremyndigheden bekendt med retten til aktindsigt. Det bemærkes, at denne pligt ikke fritager kommunalbestyrelsen for at foranstalte partshøring, jf. reglerne i forvaltningslovens § 19. Det bemærkes herved, at kommunalbestyrelsen skal være særlig opmærksom på denne pligt i de tilfælde, hvor forældrene ikke ønsker at gøre brug af tilbuddet om advokatbistand, jf. en udtalelse af 31. maj 1991 fra Folketingets Ombudsmand.

Pligten efter forslagens § 125 gælder for alle de beslutninger, hvor indehaveren af forældremyndigheden skal have tilbud om advokatbistand, jf. forslagens § 124, stk. 1. I det omfang, der træffes beslutninger som nævnt i § 124, stk. 2-4, vedrørende den unge, der er fyldt 15 år, eller andre af de deri nævnte personer, gælder forpligtelsen efter stk. 1 tilsvarende .

Til § 126

Det foreslås i *stk. 1*, at nedsættelsen af børne- og ungeudvalget reguleres i bistandsloven i stedet for i den sociale styrelseslovs § 3. Samtidig foreslås § 3 i den sociale styrelseslov ophævet.

I *stk. 2* fastlægges sammensætningen af børne- og ungeudvalget. Som noget nyt foreslås, at dommeren

og den pædagogisk-psykologisk sagkyndige får status som egentlige medlemmer af udvalget og tildeles stemmeret. Den vejledningsopgave, som dommeren og den pædagogisk-psykologisk sagkyndige har i kraft af deres særlige sagkundskab, opretholdes.

Den foreslåede sammensætning af udvalget indebærer, at udvalget kun er beslutningsdygtig, når såvel dommer som pædagogisk-psykologisk sagkyndig eller disses respektive stedfortrædere er til stede.

En konsekvens af at tillægge de sagkyndige stemmeret bliver, at begrundelsen for den særlige indberetningspligt til Den Sociale Ankestyrelse, som fremgår af pkt. 10 i Socialministeriets cirkulære af 21. maj 1982 om hjælpeforanstaltninger uden samtykke efter bistandsloven samt om adoption uden samtykke, bortfalder. Det foreslås i stedet, at der indføres en regel om, at afgørelsen skal indeholde en oplysning om dommerens opfattelse af sagen, såfremt dommeren ikke er enig med udvalget i den trufne afgørelse, jf. forslagens § 127, stk. 5.

Med hensyn til begrundelsen for kravet i *stk. 3* om, at de kommunalt valgte medlemmer ikke samtidig må være medlemmer af det § 2, stk. 2, - udvalg, der behandler sager om børns og unges sociale forhold, henvises til de almindelige bemærkninger.

Af hensyn til behovet for en hurtig og smidig adgang til i akutte situationer at træffe foreløbige formandsbeslutninger foreslås i *stk. 4*, at formand (og næstformand) vælges blandt de medlemmer, der er valgt af kommunalbestyrelsen.

I *stk. 5* videreføres den gældende lovs bestemmelse i § 126, stk. 2, hvorefter dommeren leder forhandlingen og påser, at sagen er tilstrækkeligt oplyst og i øvrigt vejleder udvalget. Som noget nyt foreslås, at dommeren får en selvstændig beføjelse til at forlange indhentet yderligere oplysninger, herunder kræve, at der affholdes retsligt forhør efter retsplejelovens § 1018. Forældrene eller deres advokat har således muligheden for i forbindelse med sagens behandling i udvalget at bede dommeren særskilt vurdere, om der er behov for yderligere oplysninger, herunder retsligt forhør.

Som noget nyt foreslås i *stk. 6*, at forretningsordenen for børne- og ungeudvalget fastsættes af socialministeren. Hermed bliver det muligt at fastsætte en ensartet procedure for behandlingen i børne- og ungeudvalget, herunder en adgang for dommeren til at træffe bestemmelse om salær og godtgørelse for udlæg, jf. bemærkningerne til forslagens § 124, stk. 5.

Som nævnt under de almindelige bemærkninger kan der i kommuner, hvor kommunalbestyrelsens medlemstal er lavt, blive problemer med at opfylde kravet i *stk. 3* om sammensætningen. Det foreslås derfor, at socialministeren får mulighed for at fast-

sætte regler om fravigelse af kravet, når antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke er stort nok til, at kravet i *stk. 3* kan opfyldes.

Det vil endvidere fremgå af forretningsordenen, at kun medlemmerne og udvalgets sekretær må deltage i mødet under voteringen i sagen. Der vil således ikke være mulighed for at lade f.eks. sagsbehandleren eller andre, der har beskæftiget sig med sagen i forvaltningen, deltage i mødet under voteringen. Derimod vil der ikke være noget til hinder for, at udvalget indkalder sagsbehandleren eller andre til mundtligt at redegøre for sagen, forinden der træffes afgørelse, men forældrene, deres advokat og eventuelle andre parter har krav på at blive orienteret om, hvad der måtte være oplyst mundtligt fra forvaltningen.

Til § 127

Bestemmelsens *stk. 1* afløser den gældende lovs § 126, stk. 1, 1. pkt. Efter de gældende regler træffes beslutninger om tvangsmæssig gennemførelse af foranstaltninger i det særlige udvalg, der er nedsat efter den sociale styrelseslovs § 3. Som nævnt under forslagens § 126 foreslås dette udvalg erstattet af børne- og ungeudvalget og sammensætningen reguleret i bistandsloven.

- Børne- og ungeudvalget træffer afgørelse om
- brev- og telefonkontrol efter forslagens § 14, stk. 4,
 - gennemførelse af undersøgelse efter forslagens § 32 d,
 - anbringelse uden for hjemmet efter forslagens § 35,
 - opretholdelse af anbringelse efter forslagens § 35 a, jf. § forslagens 35,
 - gennemførelse af lægelig behandling eller undersøgelse efter forslagens § 35 b,
 - godkendelse af en foreløbig beslutning efter forslagens § 35 c, stk. 3,
 - beslutning om ændring af opholdssted efter forslagens § 66 d, stk. 2, jf. forslagens § 35,
 - beslutning om afbrydelse af forbindelsen m.m. efter forslagens § 67, stk. 3, jf. stk. 4,
 - flytning eller hjemtagelse efter forslagens § 65, stk. 4.

Bestemmelsen i *stk. 2* svarer til den gældende lovs § 125, stk. 1, 2. pkt. Det præciseres imidlertid, at tilbud til barnet eller den unge kun kan undlades, hvis barnet er under 12 år, eller hvis det må antages at være til skade for barnet. Bestemmelsen angår alene retten til at udtale sig over for udvalget. Herudover fastsættes i forslagens § 124 a, at der skal finde en samtale sted med barnet. Herom henvises til bemærkningerne til forslagens § 124 a.

Inden der træffes beslutning om brev- og telefonkontrol efter § 14, stk. 4, og om afbrydelse af forbindelsen m.m. efter § 67, stk. 3, jf. stk. 4, der angår den

af forældrene, som ikke har del i forældremyndigheden, skal denne, dennes advokat samt eventuel anden bisidder efter *stk. 3* ligeledes have lejlighed til at udtale sig over for udvalget. Det samme gælder plejeforældrene inden der træffes beslutning om flytning eller hjemtagelse efter forslagens § 65, stk. 4.

- Stk. 4* afløser den gældende lovs § 126, stk. 1, 2. pkt., om kvalificeret flertal. Kravet om kvalificeret flertal opretholdes for så vidt angår beslutninger om
- brev- og telefonkontrol, jf. § 14, stk. 4,
 - gennemførelse af undersøgelse efter forslagens § 32 d,
 - anbringelse uden for hjemmet efter forslagens § 35, jf. opretholdelse af anbringelse efter forslagens § 35 a, jf. forslagens § 35,
 - gennemførelse af lægelig behandling eller undersøgelse efter forslagens § 35 b,
 - godkendelse af en foreløbig beslutning efter forslagens § 35 c, stk. 3,
 - beslutning om ændring af opholdssted efter forslagens § 66 d, stk. 2, jf. forslagens § 35,
 - beslutning om afbrydelse af forbindelsen m.m. efter forslagens § 67, stk. 3, jf. stk. 4.

Derimod foreslås, at beslutninger efter § 65, stk. 4, træffes ved almindelig stemmeflerhed. Begrundelsen herfor er, at det ikke er helt entydigt, hvilken beslutning der kan betegnes som mest vidtgående. I forhold til forældrene vil et afslag på flytning eller hjemtagelse være mest vidtgående, mens det omvendte vil være tilfældet for plejeforældrene og muligvis barnet, hvis det har været i plejefamilien længe.

I *stk. 5* foreslås som noget nyt, at der skal gøres bemærkning til protokollen, hvis dommeren har en anden opfattelse af sagen end udvalgets øvrige medlemmer, og at meddelelsen om udvalgets afgørelse skal indeholde oplysning om dommerens afvigende opfattelse.

Til § 128

Stk. 1, 1. pkt. afløser den gældende lovs § 128, stk. 1, med angivelse af, at de afgørelser, der træffes af børne- og ungeudvalget efter § 127, kan indbringes for Ankestyrelsen. Ankefristen er som hidtil 4 uger.

I *stk. 1, 2. pkt.*, foreslås en bestemmelse om, at en klage over en foreløbig beslutning efter § 35 c, stk. 3, ikke kan behandles af Ankestyrelsen så længe der verserer en sag om anbringelse efter 35 for børne- og ungeudvalget. Dette forslag skal ses i sammenhæng med forslaget om at (gen)indføre ankeadgang for så vidt angår beslutninger efter § 35 c, stk. 3. Det må imidlertid anses for uhensigtsmæssigt, at sagen behandles i Ankestyrelsen, hvis der samtidig forberedes en endelig beslutning i kommunen. En nærmere

begrundelse for forslaget fremgår af betænkningens kap. 6, afsnit 6.3 (s. 160 ff).

Stk. 2 afløser § 128, stk. 2, i den gældende lov. I konsekvens af forslaget om at tillægge en ung, der er fyldt 15 år, partsrettigheder, fastsættes, at den unge, der er fyldt 15 år, er ankeberettiget. Det gælder også i de tilfælde, hvor den unge først fylder 15 år efter den trufne afgørelse, men inden udløbet af ankefristen.

I det omfang, der efter § 14, stk. 4, og § 67, stk. 4, træffes beslutning vedrørende den af forældrene, som ikke har del i forældremyndigheden, vil denne kunne indbringe beslutningen for Ankestyrelsen. Klageadgangen er således begrænset til kun at angå afgørelser, der vedrører den pågældende.

Endvidere videreføres reglen om, at plejeforældre kan indbringe beslutninger efter § 65, stk. 4.

Stk. 3 svarer til den gældende lovs § 128, stk. 3.

Stk. 4 afløser den gældende lovs § 128, stk. 4, og fastsætter, at reglerne om advokatbistand, aktindsigt og adgang til at udtale sig over for udvalget finder tilsvarende anvendelse under sagens behandling i Ankestyrelsen.

Til § 129

Bestemmelsen i *stk. 1* svarer til den gældende lovs § 129, stk. 1. Som en konsekvens af forslaget til § 128, stk. 1 og 2, sammenholdt med forslaget til § 127, stk. 1, vil andre typer afgørelser end hidtil kunne forelægges landsretten.

Med hensyn til, hvem der er berettiget til at indbringe sagen for retten, henvises til bemærkningerne til § 128.

Bestemmelsen i *stk. 2* erstatter gældende lovs § 129, stk. 2. Som det fremgår af betænkningens kap. 6, afsnit 3.6 (s. 128 ff) foreslår udvalget en ændring af den gældende lovs § 129, stk. 2. Udvalget foreslår, at fornyet prøvelse for retten kun kan kræves, hvis Ankestyrelsen på ny har behandlet sagen, dvs. at den administrative rekurs skal være udnyttet. Der vil herefter ikke være mulighed for at få foretaget fornyet domstolsprøvelse på uændret grundlag. Til gengæld vil den gældende lovs tidsmæssige begrænsning i adgangen til domstolsprøvelse blive overflødig og den konflikt mellem fristerne i stk. 1 og 2 som er nævnt i betænkningens kap. 6, afsnit 3.6 vil ikke længere kunne opstå. Forslaget har i øvrigt nær sammenhæng med udvalgets forslag om regelmæssig opfølgning af anbringelsessager, jf. forslagens § 66 f, stk. 1.

Til § 130

Stk. 1 svarer til den gældende lovs § 130.

Ændringerne i *stk. 2* er redaktionelle.

Da det allerede fremgår af retsplejelovens § 32, stk. 1, at et barn under 18 år kun med rettens tilladelse kan overvære retsmøderne, udgår stk. 3 i den gældende udformning. I stedet foreslås indsat som nyt *stk. 3* en bestemmelse om, at såvel indehaveren af forældremyndigheden som den unge, der er fyldt 15 år, er parter i sagen. Dette gælder også i de tilfælde, hvor den pågældende ikke selv har krævet sagen forelagt for landsretten. Ankestyrelsen, hvis afgørelse indbringes for retten, vil ligeledes være part i sagen. Dette følger imidlertid af retsplejelovens § 470, stk. 1. I det omfang, der er tillagt plejeforældre og den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, en klageret, vil disse være part i sagen i det omfang, de har indbragt sagen for retten.

Da det antages, at parter, der optræder på egen hånd, har ret til at overvære retsmøderne, uanset bestemmelsen i retsplejelovens § 32, stk. 1, vil den unge, der er fyldt 15 år, i kraft af sin partsstatus få ret til at overvære retsmøderne.

Bestemmelserne i *stk. 4 og 5*, svarer til den gældende lov, bortset fra en tilføjelse i *stk. 5* in fine, hvorved bestemmelsen er bragt i overensstemmelse med § 473 i retsplejeloven. Hensigten med ændringen er at beskytte sagens parter mod anden offentliggørelse af deres identitet, f. eks. gennem fotografering.

Bestemmelsen i den gældende lovs § 130, stk. 6, om, at retsplejelovens § 218, stk. 1, 3. pkt, ikke finder anvendelse, foreslås ophævet. Der vil imidlertid være en vis vejledning i at få oplyst om eventuel dissens, hvorfor det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i *stk. 6* om, at der i tilfælde af dissens ikke gives oplysning om dommernes navne. Det er således forudsat, at der kan gives oplysning om dissens.

Til § 131

Udvalget foreslår, at de frister, der i den gældende lov § 131, 2. pkt., er fastsat med hensyn til indgivelse af ansøgning om tilladelse til anke eller kære, afkortes. Under hensyn til sagernes karakter samt til at der er fastsat regler om automatisk genbehandling, foreslår udvalget, at fristerne nedsættes til 3 og 6 måneder for så vidt angår ansøgning om tilladelse til henholdsvis kære og anke.

Bestemmelsen er i øvrigt uændret.

Til § 132

Bestemmelsen er uændret i forhold til § 132 i den gældende lov. Stk. 4, 1. pkt., er ikke til hinder for, at præsidenten for vedkommende landsret delegerer udtagelsen af beskikkede dommere for den enkelte

sag til retsformanden i den afdeling, der skal behandle sagen.

Til nr. 11

I tilslutning til de foreslåede ændringer vedrørende indsatsen for børn og unge stilles der forslag om at ændre de nugældende finansieringsbestemmelser i kapitel 19. Det foreslås, at der indføres ensartet kommunal/amtskommunal finansiering, således at kommune/amtskommune afholder hver 50 pct. af udgifterne til de foranstaltninger, der er nævnt i forslaget § 33, stk. 2, nr. 1-10, herunder døgnophold efter § 66. Forslaget indebærer således, at den delte finansiering mellem kommune og amtskommune også gælder udgifterne til den hjælp, der efter de gældende regler ydes til forebyggende arbejde efter bistandslovens §§ 46 b, stk. 1, 1. pkt., og 46 c, og hvor staten hidtil har ydet 50 pct. refusion af udgifterne. Tilsvarende gælder for udgifterne til personlig rådgiver, der hidtil er afholdt endeligt af kommunen.

Hermed bliver der en ensartet finansiering af samtlige foranstaltninger, dog bortset fra dagtilbud efter §§ 64, 69 og 70, der foreslås finansieret 100 pct. af kommunen.

Bestemmelsen i § 135, stk. 3, om betalingen for ophold i institutioner under amtskommunerne, herunder institutioner efter § 96, berøres ikke af den foreslåede ændring. For så vidt angår disse institutioner betales som hidtil efter en takst, der fastsættes for et regnskabsår ad gangen.

Dag- og døgnophold for unge med svære psykiske eller sociale vanskeligheder, der er fyldt 18 år, er hidtil etableret efter § 36, jf. §§ 66 og 96, og finansieret af kommunen og amtskommunen med 50 pct. til hver. Muligheden for at tilbyde støtte til denne gruppe unge i form af dag- og døgnophold foreslås opretholdt i forslaget § 68 a, og med forslaget videreføres den delte finansiering af støtten.

Kommunernes og amtskommunernes udgifter til rådgivning, tilsyn og administrationsudgifter i øvrigt afholdes som hidtil af kommunen (amtskommunen).

Til § 2

Bestemmelsen i den sociale styrelseslovs § 3 ophæves, jf. bemærkningerne til § 126.

Til § 3

Der foreslås indsat et delegationsforbud, da det ud fra sagernes særlige art må anses for betænkeligt at give mulighed for delegation til sekretariatsmedarbejdere af styrelseschefens og ankechefens beføjelser i sager – eller i forbindelse med sager – hvor an-

kestyrelsens afgørelser kan indbringes for domstolene. Det samme gælder sager efter adoptionsloven.

Til § 4

Der er alene tale om redaktionelle ændringer af ligningslovens § 9, stk. 10, som følge af de foreslåede ændringer af lov om social bistand.

Til § 5 og § 6

Efter den kommunale styrelseslovs § 61, stk. 6, nr. 4, er udvalget efter den sociale styrelseslovs § 3, der varetager opgaver efter bistandslovens afsnit VIII, omfattet af det kommunale tilsyn. Det samme gælder Børne- og Ungdomsnævnet, der i Københavns Kommune varetager de pågældende opgaver, jf. § 48, stk. 6, nr. 2, i den københavnske styrelseslov.

Da dommeren og psykologen bliver medlemmer af det foreslåede børne- og ungeudvalg, og da det kommunale tilsyn ikke i øvrigt omfatter selvstændige udvalg, nævn, kommissioner m.v., f.eks. folkeoplysningsudvalget og skatteankenævnet, foreslås det, at børne- og ungeudvalget ikke omfattes af det kommunale tilsyn.

Til § 7

Loven træder i kraft den 1. januar 1993. Lovens bestemmelser finder således anvendelse ved beslutninger, der efter denne dato træffes af kommunalbestyrelsen, herunder det i § 2, stk. 2, i den sociale styrelseslov nævnte udvalg, og børne- og ungeudvalget.

Ved lovens ikrafttræden overtager børne- og ungeudvalgene efter *stk. 2* de sager, der hidtil har været henlagt til det i § 3 i den sociale styrelseslov nævnte udvalg, men som ikke er afgjort inden lovens ikrafttræden.

I *stk. 3* fastsættes, at sager, der vedrører anke over beslutninger, der er truffet før den 1. januar 1993, færdigbehandles i ankeorganerne efter de dagældende regler. I visse tilfælde kan det imidlertid være hensigtsmæssigt at tilbagesende sagen til kommunen med henblik på fornyet vurdering af sagen i medfør af de efter den 1. januar 1993 gældende regler.

Bestemmelsen i *stk. 4* indebærer, at tilsynet fra lovens ikrafttræden overgår til kommunalbestyrelsen. De allerede meddelte godkendelser efter den gældende lovs § 66, stk. 2, bortfalder ikke som følge af lovforslaget, men vil senere kunne ændres af kommunalbestyrelsen.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 12, stk. 1, ændres »de særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3« til: »børne- og ungeudvalgene efter § 126«

§ 12. Amtskommunerne yder komunerne, herunder de særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3, vejledning i sager om social bistand, navnlig ved at stille sagkyndige til rådighed, og varetager i øvrigt de opgaver, der efter reglerne for de enkelte hjælpeformer er henlagt til amtskommunerne.

2. I § 14 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Under ophold i institutioner beregnet til døgnophold for børn og unge kan børne- og ungeudvalget, jf. § 127, såfremt det er nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges sundhed eller udvikling, uden retskendelse træffe beslutning om kontrol med barnets eller den unges brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation med personer uden for institutionen. Kontrol af breve og andre henvendelser til og fra offentlige myndigheder og til og fra en eventuel advokat, jf. § 124, stk. 3, må ikke finde sted. En beslutning efter 1. pkt. kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt. Socialministeren fastsætter nærmere regler om kontrol med brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

3. I § 14 indsættes efter stk. 4, som nu bliver stk. 5, som nyt stykke:

»Stk. 6. Over for unge, der efter reglerne i retsplejeloven er anbragt i sikrede afdelinger i stedet for varetægtsfængsling, kan politiet, hvor hensyn til efterforskningen gør det påkrævet, modsætte sig, at den unge modtager besøg, eller forlange, at besøg finder sted un-

der kontrol. Den unge har altid ret til ukontrolleret besøg af sin forsvarer. Hvor hensyn til efterforskningen gør det påkrævet, kan politiet endvidere forlange at gennemse og, hvis det findes påkrævet, standse den unges breve inden modtagelsen eller afsendelsen samt forbyde den unge at foretage telefonsamtaler eller anden kommunikation med personer uden for institutionen eller betinge telefonsamtaler og anden kommunikation af, at samtalen overhøres. Den unge har ret til ukontrolleret brevveksling med retten, forsvareren, justitsministeren og Folketingets Ombudsmand. Den unge skal underrettes om politiets beslutning og kan forlange den forelagt for retten til afgørelse. Socialministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren nærmere regler om besøg, brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation.«

4. I § 15, stk. 1, ændres »det i den sociale styrelseslovs § 3 nævnte særlige udvalgs« til: »det i § 126 nævnte børne- og ungeudvalgs«.

5. Kapitel 8 affattes således:

»Kapitel 8

Særlige regler om børn og unge
Kommunalbestyrelsens opgaver

§ 32. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med de forhold, hvorunder børn og unge under 18 år i kommunen lever.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal yde forældremyndighedsindehaveren eller andre, der faktisk sørger for et barn eller en ung, rådgivning og støtte, når barnet eller den unge har vanskeligheder i forhold til sine omgivelser eller i øvrigt lever under utilfredsstillende forhold.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen træffer, medmindre andet er fastsat i loven, beslutning om undersøgelse og foranstaltninger m.v.

§ 32 a. Hvis ingen har forældremyndigheden over et barn eller en ung, skal kommunalbestyrelsen i fornødent omfang medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden.

Amtsrådets opgaver

§ 32 b. Amtsrådet yder kommunalbestyrelsen vejledning og konsulentstøtte vedrørende såvel planlægning som udførelse af kommunalbestyrelsens forebyggende og støttende virksomhed for børn og unge.

Stk. 2. Det påhviler såvel amtsrådet som kommunalbestyrelsen at samarbejde om den forebyggende og støttende virksomhed for børn og unge.

Undersøgelser

§ 32 c. Må det antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, skal kommunalbestyrelsen sørge for, at barnets eller den unges forhold undersøges. Beslutning herom træffes i forståelse med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, jf. dog § 32 d. Hvis det er påkrævet, skal kommunalbestyrelsen lade barnet eller den unge undersøge af en læge eller en psykolog, eventuelt ved henvisning til det i kapitel 17 nævnte rådgivningscenter.

Stk. 2. En undersøgelse skal resultere i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger, og i bekræftende fald af hvilken art disse bør være. Der skal være oplysning om, hvordan forældremyndighedens indehaver og barnet eller den unge stiller sig til foranstaltninger, og om de forhold i familien eller i dennes omgivelser, som kan bidrage til at klare vanskelighederne.

Stk. 3. Undersøgelsen må ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger og skal i øvrigt gennemføres så skånsomt, som forholdene tillader.

§ 32 d. Når det må anses for nødvendigt for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling, kan børne- og ungeudvalget uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren

og den unge, der er fyldt 15 år, beslutte at gennemføre undersøgelsen ved anbringelse på en institution eller indlæggelse på sygehus, herunder psykiatrisk afdeling, selv om betingelserne i lov om tvang i psykiatrien ikke er opfyldt. En sådan undersøgelse skal være afsluttet inden 2 måneder efter børne- og ungeudvalgets afgørelse.

Stk. 2. En beslutning efter stk. 1 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt.

Foranstaltninger

§ 33. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om foranstaltninger efter stk. 2, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte. Det bør tilstræbes, at barnet eller den unge kan blive i hjemmet. Beslutningen træffes med samtykke fra forældremyndighedens indehaver, jf. dog § 34. En beslutning efter stk. 2, nr. 10, kræver tillige samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte

- 1) at yde konsulentbistand med hensyn til barnets eller den unges forhold og kan herunder bestemme, at barnet eller den unge skal søge et dagtilbud, en ungdomsklub, et uddannelsessted, eller lignende,
- 2) at yde praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet,
- 3) at yde familiebehandling eller lignende støtte,
- 4) at etablere døgnophold for både forældremyndighedens indehaver, barnet eller den unge og andre medlemmer af familien
- 5) at etablere en aflastningsordning,
- 6) at udpege en personlig rådgiver for barnet eller den unge,
- 7) at yde økonomisk støtte til udgifter, der følger af foranstaltninger nævnt i nr. 1-5, når forældremyndighedsindehaveren ikke selv har midler dertil,
- 8) at yde økonomisk støtte til udgifter, der bevirker, at en anbringelse uden for hjemmet kan undgås, at en hjemgivelse kan fremskyndes, eller at støtten i væsentlig grad kan bidrage til en stabil kontakt mellem forældre og børn under et eller flere børns anbringelse uden for hjemmet,
- 9) at yde økonomisk støtte til ophold på kost- eller efterskole, når forældremyndig-

hedsindehaveren ikke selv har midler dertil, og

- 10) at anbringe barnet eller den unge uden for hjemmet, på en døgninstitution, i en plejefamilie eller andet godkendt opholdssted, som må anses for egnet til at imødekomme barnets eller den unges særlige behov, jf. §§ 66 og 96.

§ 34. Beslutning efter § 33, stk. 2, nr. 1, og nr. 6, jf. § 33, stk. 1, kan træffes, selv om forældremyndighedens indehaver ikke ønsker foranstaltningen iværksat, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets særlige behov for støtte, og når formålet med foranstaltningen skønnes at kunne opnås uanset det manglende samtykke. Beslutning herom skal træffes i et møde i det udvalg, der efter § 2, stk. 2, i den sociale styrelseslov varetager det pågældende sagsområde. I kommuner med magistratsordning træffes beslutningen af vedkommende magistratsmedlem.

Anbringelse uden for hjemmet uden samtykke

§ 35. Når der på grund af

- 1) utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge,
- 2) vold eller andre alvorlige overgreb,
- 3) misbrugsproblemer, kriminel adfærd eller andre svære sociale vanskeligheder hos barnet eller den unge eller
- 4) andre adfærds- eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge

er åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade, kan børne- og ungeudvalget uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, træffe beslutning om, at barnet eller den unge anbringes uden for hjemmet, jf. § 33, stk. 2, nr. 10. Der kan kun træffes en beslutning efter 1. pkt., når det må anses for godtgjort, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet.

Stk. 2. Når hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler for det, kan børne- og ungeudvalget bestemme, at barnet eller den unge skal anbringes uden for hjemmet efter stk. 1, selv om forældremyndighedens indehaver og den unge giver samtykke til anbringelse efter § 33, stk. 2, nr. 10.

Stk. 3. Såfremt en ung, der er fyldt 15 år, erklærer sig enig i anbringelsen, kan børne- og

ungeudvalget, uanset betingelserne i stk. 1, træffe beslutning om at anbringe den unge uden for hjemmet, jf. § 33, stk. 2, nr. 10, når anbringelsen må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov, og problemerne ikke kan løses under den unges fortsatte ophold i hjemmet.

Stk. 4. Beslutninger efter stk. 1 – 3 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt.

§ 35 a. Opretholdelse af en foranstaltning efter § 35 ud over 1 år fra børne- og ungeudvalgets afgørelse forudsætter fornyet beslutning i udvalget. Er sagen indbragt for Ankestyrelsen eller forelagt for landsretten eller Højesteret, regnes fristen fra den endelige afgørelse eller dom. Uanset bestemmelsen i 1. og 2. pkt., kan børne- og ungeudvalget, Ankestyrelsen eller retten fastsætte en kortere frist for fornyet behandling i udvalget.

Stk. 2. Børne- og ungeudvalget kan undtagelsesvis fastsætte en længere frist end nævnt i stk. 1, 1. og 2. pkt., når de forhold, der ligger til grund for afgørelsen, med stor sikkerhed må antages at vedvare ud over fristen, og hensynet til barnet eller den unge afgørende tilsiger, at fristen forlænges. Samme beføjelse har Ankestyrelsen og retten.

Lægelig undersøgelse og behandling uden samtykke

§ 35 b. Hvis forældremyndighedsindehaveren undlader at lade et barn eller en ung undersøge eller behandle for en livstruende sygdom eller en sygdom, der udsætter barnet eller den unge for varig og betydelig invaliditet, kan børne- og ungeudvalget træffe beslutning om at gennemføre undersøgelsen eller behandlingen.

Stk. 2. En beslutning efter stk. 1 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt.

Foreløbige foranstaltninger

§ 35 c. Beslutning efter §§ 14, stk. 4, 32 d, 35, 35 b, 65, stk. 4, og 67, stk. 3, 2. pkt., som af hensyn til barnets eller den unges øjeblikkelige behov ikke kan afvente, at sagen behandles i børne- og ungeudvalget, kan træffes foreløbigt af formanden eller i dennes forfald næstformanden for børne- og ungeudvalget.

Stk. 2. Forældremyndighedens indehaver skal inden 24 timer efter iværksættelsen af en foreløbig beslutning have skriftlig meddelelse om afgørelsen samt en begrundelse for afgørelsen. Meddelelsen skal tillige indeholde oplysning om retten til efter forvaltningsloven at se sagens akter og til at udtale sig om sagen samt om retten til vederlagsfri advokatbistand.

Stk. 3. En foreløbig beslutning efter stk. 1, skal snarest muligt og senest inden 7 dage efter iværksættelsen af beslutningen forelægges børne- og ungeudvalget til godkendelse, uanset om foranstaltningen er ophørt.

Stk. 4. En beslutning, der er godkendt efter stk. 3, har gyldighed i 1 måned, for så vidt angår § 32 d dog indtil undersøgelsen er afsluttet. En beslutning vedrørende § 65, stk. 4, har gyldighed, indtil der træffes en ny beslutning om flytning eller hjemtagelse.

Stk. 5. Chefen for Den Sociale Ankestyrelse eller den af ankecheferne, som styrelseschefen bemyndiger hertil, kan give pålæg om iværksættelse af en foreløbig foranstaltning efter stk. 1. Det kan undtagelsesvis bestemmes, at beslutningen skal godkendes af Ankestyrelsen inden for den i stk. 3 nævnte frist.

Ophør af foranstaltninger

§ 36. Foranstaltninger efter §§ 33, 34 og 35 skal ophøre, når formålet er nået, når de ikke længere opfylder deres formål under hensyn til barnets eller den unges særlige behov, eller når den unge fylder 18 år. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om hjemgivelse, uanset at barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet efter § 35. Såfremt kommunalbestyrelsen ikke kan imødekomme en begæring om hjemgivelse, forelægges sagen til afgørelse i børne- og ungeudvalget efter § 35.

Stk. 2. Foranstaltninger i form af en personlig rådgiver eller døgnophold i institution, plejefamilie eller andet egnet opholdssted kan dog opretholdes, indtil den unge fylder 20 år, hvis den unge er indforstået hermed.

Det sociale ankenævns og Den Sociale Ankestyrelses beføjelser uden klage

§ 36 a. Såfremt kommunalbestyrelsen ikke foretager fornødne undersøgelser, kan det sociale ankenævn træffe beslutning om, at der skal iværksættes undersøgelse og pålægge

kommunalbestyrelsen at gennemføre beslutningen.

Stk. 2. Hvis der er behov for foranstaltninger efter § 33, og kommunalbestyrelsen undlader at iværksætte disse, kan det sociale ankenævn pålægge kommunalbestyrelsen at træffe en afgørelse eller træffe en foreløbig afgørelse om foranstaltninger og pålægge kommunalbestyrelsen at gennemføre beslutningen.

Stk. 3. Den Sociale Ankestyrelse har samme beføjelser som det sociale ankenævn og kan træffe beslutning efter §§ 32 d, 35 og 35 b og pålægge kommunalbestyrelsen at gennemføre beslutningen.

Fuldbyrdelse

§ 36 b. Kommunalbestyrelsen kan om fornødent forlange bistand af politiet til at gennemføre afgørelser efter §§ 32 d, 35 og 35 b.«

Kapitel 8

Særlige regler for børn og unge

§ 32. Det påhviler kommunalbestyrelsen at føre tilsyn med de forhold, hvorunder børn i kommunen lever, og at støtte forældrene med hensyn til børnenes opdragelse og pleje.

Stk. 2. Hvis ingen har forældremyndigheden over et barn, skal kommunalbestyrelsen i fornødent omfang medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden.

Stk. 3. Må det antages, at et barn trænger til særlig støtte, skal kommunalbestyrelsen sørge for, at barnets forhold undersøges. I påkrævet fald skal kommunalbestyrelsen lade barnet undersøge af en læge eller en psykolog, eventuelt ved henvisning til det i kap. 17 nævnte rådgivningscenter.

Stk. 4. Det påhviler kommunalbestyrelsen at yde forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet, særlig vejledning og støtte, når barnet har vanskeligheder i forhold til sine daglige omgivelser, skolen eller samfundet, eller når barnet i øvrigt lever under utilfredsstillende forhold.

Stk. 5. Amtsrådet skal bl.a. ved sine institutioner m.v. yde kommunen og det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3 vejledning og konsulentstøtte med hensyn til virksomheden for børn og unge.

Stk. 6. Amtsrådets forpligtelse efter stk. 5 omfatter såvel planlægning som udførelse af

kommunens og udvalgets virksomhed for børn og unge, herunder forebyggelse af, at ophold uden for hjemmet bliver nødvendigt.

§ 33. Når hjælpeforanstaltninger er påkrævet af hensyn til barnets tarv, jf. § 32, stk. 4, kan kommunalbestyrelsen, så vidt muligt i forståelse med barnet og hjemmet,

- 1) meddele henstilling eller pålæg med hensyn til barnets pleje eller behandling, opdragelse, uddannelse eller arbejde, under barnets ophold i eget hjem,
- 2) beskikke en personlig rådgiver for barnet,
- 3) sørge for, at barnet anbringes uden for hjemmet, jf. afsnit VI og VII.

Stk. 2. Rådgiveren kan beskikkes i tilfælde, hvor familien ikke ønsker at modtage almindelig rådgivning. Endvidere kan der beskikkes personlig rådgiver for unge over 15 år i forbindelse med tiltalefrafald eller som vilkår for en betinget dom.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at den unges arbejdsindtægt skal administreres af rådgiveren.

Stk. 4. Når kommunalbestyrelsen har besluttet at anbringe et barn uden for hjemmet, jf. stk. 1, nr. 3, skal kommunalbestyrelsen i samarbejde med amtskommunen vælge et egnet opholdssted ud fra hensynet til barnet og dets forhold til familien, jf. §§ 66 og 96. Kan anbringelsen af hensyn til barnets velfærd ikke opsættes, træffes en foreløbig beslutning af kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Er opholdsstedet beliggende i en anden kommune end barnets opholdskommune, underrettes den stedlige kommune og amtskommune forud for anbringelsen.

§ 34. Såfremt forældremyndighedens indehaver ikke ønsker en hjælpeforanstaltning efter § 33 iværksat, skal beslutning træffes i et møde i det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3. Anbringelse uden for hjemmet uden samtykke kan dog kun iværksættes eller opretholdes, når betingelserne i afsnit VIII er opfyldt.

§ 35. Såfremt kommunalbestyrelsen eller det særlige udvalg, der er nedsat efter den sociale styrelseslovs § 3, ikke foretager fornødne undersøgelser eller undlader at iværksætte påkrævede hjælpeforanstaltninger, kan amtsankenævnet træffe beslutning herom og pålægge kommunalbestyrelsen eller det særlige

udvalg, der er nedsat efter den sociale styrelseslovs § 3, at gennemføre beslutningen. Tilsvarende beføjelser har Den Sociale Ankestyrelse.

§ 36. Hjælpeforanstaltninger efter § 33, stk. 1, nr. 2 og 3, for unge over 18 år kan opretholdes eller iværksættes med den unges samtykke.

6. § 46 b, stk. 1, affattes således:

»§ 46 b. Der kan ydes økonomisk hjælp til dækning af udgifter til at opretholde en samværsret med et eller flere børn under 18 år, når ansøgeren ikke selv har midler dertil. Der kan under samme økonomiske betingelser ydes hjælp til dækning af udgifter til opretholdelse af kontakt mellem barnet og den af forældrene, der har del i forældremyndigheden, når barnet bor hos den anden af forældrene.«

§ 46 b. Der kan ydes hjælp til afholdelse af udgifter, der står i direkte sammenhæng med henstillinger eller pålæg, der meddeles af offentlige myndigheder med hensyn til et barns pleje eller behandling, opdragelse, uddannelse eller arbejde, når forsørgeren ikke selv har midler dertil. Der kan under samme betingelse ydes hjælp til dækning af udgifter til at opretholde en samværsret med ét eller flere børn under 18 år.

7. § 46 c affattes således:

»§ 46 c. Der kan ydes hjælp til dækning af udgifterne ved et barns forsørgelse, når forældremyndigheden ved forældremyndighedsindehaverens død er tillagt en anden eller andre, der ikke har forsørgelsespligt over for barnet, og når barnets indtægter, herunder det særlige børnetilskud, jf. § 4, stk. 2, i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, ikke er tilstrækkelige til at dække udgifterne ved forsørgelsen.«

§ 46 c. Under forbigående vanskeligheder kan der til en familie med ét eller flere børn under 18 år ydes hjælp til foranstaltninger, der bevirker, at børnenes anbringelse uden for hjemmet kan undgås, eller at deres hjemgivelse kan fremskyndes, såfremt familien ikke selv har midler til at afholde udgifterne herved.

8. Kapitel 15 affattes således:

»Kapitel 15

Privat døgnpleje*Privat familiepleje*

§ 65. Ingen må modtage et barn under 14 år til døgnophold i privat familiepleje i en sammenhængende periode udover 3 måneder uden at have tilladelse dertil fra den stedlige kommunalbestyrelse.

Stk. 2. Plejetilladelse kan kun udstedes, når det efter en undersøgelse af familieplejen må antages, at opholdet vil være til gavn for barnet. Ved udstedelse af plejetilladelse skal kommunalbestyrelsen gøre forældremyndighedens indehaver opmærksom på bestemmelserne i stk. 4.

Stk. 3. Det påhviler forældremyndighedens indehaver at sikre sig, at plejehjemmet har fornøden plejetilladelse.

Stk. 4. Børne- og ungeudvalget i forældremyndighedsindehaverens opholdskommune kan efter begæring af plejeforældrene eller barnet eller den unge beslutte, at et barn eller en ung ikke må flyttes eller hjemtages fra en privat familiepleje, såfremt det må antages at skade barnet eller den unge. Forud for afgørelsen indhentes en udtalelse fra den stedlige kommune.

Stk. 5. En beslutning efter stk. 4 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt.

Stk. 6. Reglerne i stk. 1-5 gælder ikke i tilfælde, hvor kun den ene af forældrene har forældremyndigheden, men barnet eller den unge får døgnophold hos den anden af forældrene.

Private døgnplejehjem

§ 65 a. Hjem, der modtager flere end 4 børn under 18 år i pleje, og som drives af private uden offentlige midler, må kun oprettes og drives med tilladelse af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med forholdene i hjemmene.«

Kapitel 15

*Døgnpleje**Privat familiepleje*

§ 65. Ingen må modtage et barn under 14 år til døgnophold i privat familiepleje uden at have tilladelse dertil fra kommunalbestyrelsen. Der kan ikke gives tilladelse til at have

mere end 4 børn i pleje, medmindre der er tale om søskende.

Stk. 2. Plejetilladelse kan kun udstedes, når det efter en undersøgelse af familieplejen må antages, at opholdet vil være til gavn for barnet. Ved udstedelse af plejetilladelse skal kommunalbestyrelsen gøre barnets forældre opmærksom på bestemmelsen i § 124.

Stk. 3. Hjem, der modtager flere end 4 børn under 18 år i familiepleje, og som drives af private uden offentlige midler, må kun oprettes og drives med tilladelse af amtsrådet.

Stk. 4. Det påhviler den, der anbringer eller medvirker til at anbringe et barn i pleje, at sikre sig, at plejehjemmet har fornøden plejetilladelse.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med forholdene i hjemmet.

Stk. 6. Det særlige udvalg, der er nedsat efter den sociale styrelseslovs § 3, kan træffe beslutning om, at et barn ikke uden rimelig grund må flyttes fra en familiepleje. Flytning efter 2 års ophold i en privat familiepleje kan kun ske efter forudgående godkendelse fra dette udvalg. Udvalgets afgørelser træffes efter reglerne i § 126.

Stk. 7. Hvis der er enighed mellem samtlige berørte parter, herunder barnet, hvis det er fyldt 12 år, om flytning fra en familiepleje, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse herom.

Formidlet døgnophold

§ 66. Opholdssteder for børn og unge, herunder plejefamilier, skal være godkendt som egnede af den stedlige kommunalbestyrelse, hvis de modtager indtil 4 personer.

Stk. 2. Opholdssteder for børn og unge, der modtager flere end 4 personer, skal være godkendt som egnede af det stedlige amtsråd eller af anden offentlig myndighed efter reglerne herom. For anbringelse i døgninstitution for børn og unge gælder reglerne i §§ 96-100.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 1 og stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen fører med støtte fra amtskommunen løbende tilsyn med barnets forhold under dets ophold uden for hjemmet og træffer bestemmelse om ændret opholdssted, uddannelse, behandling m.v., så vidt muligt i samarbejde med forældremyndighedens indehaver.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen betaler for barnets ophold. Socialministeren kan fastsætte satser for ydelsen eller dele deraf.

Stk. 6. Forældrene og barnet betaler for døgnopholdet efter samme regler som ved anbringelse i døgninstitution efter § 96.

Stk. 7. Reglerne i stk. 1-6 finder tilsvarende anvendelse, når kommunalbestyrelsen beslutter at yde støtte til ophold for unge over 18 år efter § 36.

§ 67. Det påhviler kommunalbestyrelsen medmindre hensynet til barnets velfærd i det enkelte tilfælde taler derimod, i samarbejde med opholdsstedet eller institutionen at sørge for, at forbindelsen mellem barnet og dets hjem holdes ved lige, og at søge at skabe mulighed for barnets tilbagevenden til hjemmet.

Stk. 2. Når det er absolut påkrævet af hensyn til et barns velfærd, kan det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3 beslutte at afbryde barnets forbindelse med forældremyndighedens indehaver for en bestemt periode.

Stk. 3. En beslutning efter stk. 2, der vedrører en periode på indtil 3 måneder, kan indbringes for Socialministeriet.

Stk. 4. En beslutning efter stk. 2, der vedrører en periode ud over 3 måneder, skal træffes efter reglerne i § 126.

§ 68. Personer med et vidtgående fysisk eller psykisk handicap kan anbringes i pleje i private hjem eller tilbydes ophold i et bofællesskab.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fastsætter en økonomisk ydelse for plejeforholdet eller den nødvendige medhjælp i bofællesskabet og træffer herunder beslutning om, hvilket beløb pågældende skal have til rådighed til personlige fornødenheder.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter retningslinier for bistand efter stk. 1 og 2.

9. Efter *kapitel 15* indsættes 2 nye kapitler:

»Kapitel 15 a

Formidlet døgnophold

Godkendelse af opholdssteder

§ 66. Opholdssteder for børn og unge, herunder plejefamilier, skal være godkendt som egnede af den stedlige kommunalbestyrelse el-

ler af anden offentlig myndighed efter reglerne herom. For anbringelse i døgninstitution for børn og unge gælder reglerne i §§ 96-100.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Betaling

§ 66 a. Kommunalbestyrelsen betaler for barnets eller den unges ophold. Socialministeren kan fastsætte satser for godtgørelse for udgifter til kost og logi i forbindelse med opholdet.

Stk. 2. Forældrene og barnet eller den unge betaler for døgnopholdet efter samme regler som ved anbringelse i døgninstitution efter § 96.

Udarbejdelse af planer og valg af opholdssted m.v.

§ 66 b. Forinden der træffes beslutning om at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet, jf. § 33, stk. 2, nr. 10 og § 35, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en plan for barnets eller den unges ophold uden for hjemmet.

Stk. 2. Planen skal angive formålet med anbringelsen. Planen skal under hensyn til dette formål tillige angive anbringelsens forventede varighed, særlige forhold vedrørende barnets eller den unges pleje, behandling, uddannelse m.v. samt foranstaltninger til støtte for familien under barnets eller den unges ophold uden for hjemmet og i tiden derefter.

Stk. 3. Kan anbringelsen ikke afvente udarbejdelsen af en plan som nævnt i stk. 2, er en kortfattet angivelse af formålet med anbringelsen tilstrækkelig. Det påhviler da kommunalbestyrelsen snarest muligt at opstille en plan.

§ 66 c. Samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, til en beslutning efter § 33, stk. 2, nr. 10, skal omfatte formålet med anbringelsen, jf. § 66 b, stk. 2, 1. pkt.

§ 66 d. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om valg af opholdssted i overensstemmelse med den i § 66 b eller § 123 nævnte plan. Kommunalbestyrelsen fører løbende tilsyn med barnets eller den unges forhold under opholdet uden for hjemmet og træffer bestemmelse om ændret opholdssted, behandling, uddannelse m.v. under opholdet i det omfang,

det må anses for nødvendigt under hensyn til formålet med anbringelsen.

Stk. 2. Såfremt der ikke foreligger samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, til en ændring af opholdsstedet, jf. stk. 1, forelægges sagen til afgørelse i børne- og ungeudvalget efter § 35.

§ 66 e. Amdsrådet yder, jf. § 32 b, kommunalbestyrelsen vejledning og konsulentstøtte under udøvelsen af de i § 66 d, stk. 1, nævnte befojelsler.

§ 66 f. Kommunalbestyrelsen skal senest 3 måneder efter, at barnet eller den unge har fået ophold uden for hjemmet, vurdere, om den i § 66 b eller § 123 nævnte plan skal revideres, og skal herefter med højst 6 måneders mellemrum foretage en sådan vurdering. Beslutning om revision af planen træffes så vidt muligt i forståelse med forældremyndighedens indehaver og barnet eller den unge.

Stk. 2. Er opholdsstedet beliggende i en anden kommune end barnets opholdskommune, underrettes den stedlige kommune forud for anbringelsen.

Samvær og kontakt

§ 67. Forældrene og barnet eller den unge har ret til samvær og kontakt under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge holdes vedlige. En samværsret, der er aftalt mellem forældrene eller er fastsat i medfør af §§ 24 og 25 i myndighedsloven, opretholdes under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet, men kan reguleres eller midlertidigt ophæves efter reglerne i stk. 2-4.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer om fornødent beslutning om omfanget og udøvelsen af samværet og kontakten og kan fastsætte nærmere vilkår for samværet og kontakten. Ved beslutningen lægges særlig vægt på hensynet til barnet eller den unge og formålet med anbringelsen.

Stk. 3. Når det er nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges sundhed eller udvikling, kan kommunalbestyrelsen for en bestemt periode beslutte, at samvær kun må foregå under tilstedeværelse af en repræsentant for kommunen. Under de samme betingelser og ligeledes for en bestemt periode kan det besluttes at

afbryde forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge, ligesom det kan besluttes, at barnets eller den unges opholdssted ikke må oplyses over for forældrene.

Stk. 4. En beslutning efter stk. 3, 1. pkt., der vedrører en periode ud over 3 måneder, og en beslutning efter stk. 3, 2. pkt., skal træffes af børne- og ungeudvalget efter reglerne i § 127. En beslutning efter stk. 3, 2. pkt., kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 35 c, når betingelserne herfor er opfyldt. Med beslutninger efter stk. 3, 2. pkt., sidestilles enhver beslutning, som medfører, at samvær kun må finde sted mindre end én gang om måneden.

Stk. 5. En beslutning om kontrol med barnets eller den unges brevveksling, telefonsamtaler eller anden kommunikation med forældrene træffes efter § 14, stk. 4.

Klage

§ 67 a. Beslutninger efter § 66 d, stk. 1, jf. dog stk. 2, og § 67, stk. 2, samt beslutninger efter § 67, stk. 3, 1. pkt., der vedrører en periode indtil 3 måneder, kan af forældremyndighedens indehaver eller den unge, der er fyldt 15 år, indbringes for det sociale ankenævn, jf. § 15.

Stk. 2. Beslutninger efter § 67, stk. 2, samt beslutninger efter § 67, stk. 3, 1. pkt., der vedrører en periode indtil 3 måneder, kan i det omfang, de angår den af forældrene, som ikke har del i forældremyndigheden, af denne indbringes for det sociale ankenævn, jf. § 15.

Kapitel 15 b

Formidlet døgnophold m.v. for voksne

§ 68. Personer med et vidtgående fysisk eller psykisk handicap kan anbringes i pleje i private hjem eller tilbydes ophold i et bofællesskab.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fastsætter en økonomisk ydelse for plejeforholdet eller den nødvendige medhjælp i bofællesskabet og træffer herunder beslutning om, hvilket beløb pågældende skal have til rådighed til personlige fornødenheder.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter retningslinier for bistand efter stk. 1 og 2.

§ 68 a. Kommunalbestyrelsen kan i en periode tilbyde støtte i form af dag- eller døgnophold, jf. §§ 66 og 96, til unge, der er fyldt 18 år, med svære psykiske eller sociale vanskelighe-

der. Bestemmelsen i § 66 a, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Den unge betaler for døgnopholdet. Socialministeren kan fastsætte retningslinier for betalingen.«

10. Kapitel 18 affattes således:

»Kapitel 18

Sagsbehandling, klageregler og domstolsprøvelse ved foranstaltninger for børn og unge

Indstilling vedrørende anbringelse uden samtykke

§ 123. En indstilling om anbringelse uden for hjemmet efter § 35 skal indeholde en redegørelse for

- 1) grundlaget for, at betingelserne i § 35 anses for opfyldt,
- 2) de foranstaltninger efter § 33, stk. 2, der har været iværksat, eller har været tilbudt familien og grundene til, at foranstaltninger af denne karakter nu må anses for utilstrækkelige,
- 3) de forhold i familien og hos barnet eller den unge eller i dennes omgivelser, som under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet kan bidrage til at klare vanskelighederne,
- 4) den plan for anbringelsen, jf. § 66 b, stk. 2, herunder den støtte og de initiativer, som er påtænkt for barnet eller den unge og dennes familie under anbringelsen uden for hjemmet og i tiden derefter og
- 5) barnets eller den unges holdning til den påtænkte foranstaltning.

Advokatbistand, aktindsigt m.v.

§ 124. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældremyndighedens indehaver vederlagsfri advokatbistand i følgende tilfælde:

- 1) under en sag om brev- og telefonkontrol, jf. § 14, stk. 4,
- 2) under en sag om gennemførelse af en undersøgelse som nævnt i § 32 d, stk. 1,
- 3) under en sag om anbringelse uden for hjemmet efter § 35,
- 4) under en sag om opretholdelse af en anbringelse efter § 35 a,
- 5) under en sag om gennemførelse af lægelig undersøgelse eller behandling efter § 35 b,

- 6) under en sag om godkendelse af en foreløbig afgørelse efter § 35 c, stk. 3,
- 7) under en sag om ændring af opholdssted efter § 66 d, stk. 2; jf. § 35,
- 8) under en sag om afbrydelse af forbindelsen m.v. efter § 67, stk. 3, jf. stk. 4.

Stk. 2. Såvel forældremyndighedens indehaver som plejeforældrene skal have tilbud om vederlagsfri advokatbistand under en sag om flytning eller hjemtagelse af et barn eller en ung i privat familiepleje efter § 65, stk. 4.

Stk. 3. En ung, der er fyldt 15 år, og som nægter at give samtykke i en sag som nævnt i stk. 1, nr. 2-7, skal have tilbud om vederlagsfri advokatbistand.

Stk. 4. Under en sag om brev- og telefonkontrol efter § 14, stk. 4, og en sag om afbrydelse af forbindelsen m.v. efter § 67, stk. 3, jf. stk. 4, med den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, skal denne have tilbud om vederlagsfri advokatbistand.

Stk. 5. Om salær og godtgørelse for udlæg til advokater gælder samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kap. 31.

§ 124 a. Er et barn fyldt 12 år, skal der, forinden der træffes afgørelse i en sag om foranstaltninger efter denne lov, finde en samtale sted med barnet herom.

§ 125. Forinden der træffes beslutning i en sag som nævnt i § 124, påhviler det kommunalbestyrelsen at gøre indehaveren af forældremyndigheden bekendt med retten til efter forvaltningsloven at se sagens akter og retten til at udtale sig om sagen, forinden der træffes afgørelse.

Stk. 2. Tilsvarende forpligtelse har kommunalbestyrelsen over for de i § 124, stk. 2-4, nævnte personer for så vidt angår de heri nævnte beslutninger.

Børne- og ungeudvalget

§ 126. Kommunalbestyrelsen nedsætter et udvalg, der benævnes børne- og ungeudvalget.

Stk. 2. Udvalget består af 3 medlemmer, der vælges af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer. Som medlem udpeges endvidere byretsdommeren i retskredsen samt en pædagogisk-psykologisk sagkyndig. Er der flere dommere i retskredsen, bestemmer justitsministeren, hvem af disse der skal modtage hvervet.

Den pædagogisk-psykologisk sagkyndige udpeges af amtsrådet for den kommunale valgperiode. Efter samme regler vælges og udpeges tillige for hvert medlem en stedfortræder, der indkaldes til at give møde ved medlemmets forfald.

Stk. 3. Medlemmer af det udvalg, der efter § 2, stk. 2, i den sociale styrelseslov behandler sager om børns og unges sociale forhold, i kommuner med magistratsordning vedkommende magistratsmedlem, kan ikke vælges som medlemmer af eller stedfortrædere til børne- og ungeudvalget.

Stk. 4. Udvalget vælger selv sin formand og næstformand blandt de af kommunalbestyrelsen valgte medlemmer.

Stk. 5. Dommeren leder forhandlingen og påser, at der er foretaget fornødne undersøgelser og kan træffe beslutning om indhentelse af yderligere oplysninger, herunder forlange optaget et retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018. Dommeren yder i øvrigt vejledning med hensyn til lovens forståelse og anvendelse samt vurdering af foreliggende oplysninger.

Stk. 6. Socialministeren fastsætter forretningsorden for børne- og ungeudvalg, og kan herunder fravige kravet med hensyn til sammensætningen af udvalget, hvis kommunalbestyrelsen på grund af sin størrelse ikke kan opfylde kravet i stk. 3.

§ 127. Børne- og ungeudvalget træffer i et møde afgørelse om

- 1) brev- og telefonkontrol efter § 14, stk. 4,
- 2) gennemførelse af undersøgelse efter § 32 d,
- 3) anbringelse uden for hjemmet efter § 35,
- 4) opretholdelse af anbringelse efter § 35 a,
- 5) gennemførelse af lægelig undersøgelse eller behandling efter § 35 b,
- 6) godkendelse af foreløbig beslutning efter § 35 c, stk. 3,
- 7) flytning eller hjemtagelse efter § 65, stk. 4,
- 8) ændring af opholdssted efter § 66 d, stk. 2, jf. § 35 og
- 9) afbrydelse af forbindelsen m.v. efter § 67, stk. 3, jf. stk. 4.

Stk. 2. Inden der træffes beslutning, skal indehaveren af forældremyndigheden, barnet eller den unge, advokaten og eventuel anden bider for forældremyndighedens indehaver eller barnet eller den unge have lejlighed til at udtale sig over for børne- og ungeudvalget. Tilbud efter 1. pkt. til barnet eller den unge kan

undlades, hvis barnet er under 12 år, eller det må antages at være til skade for barnet eller den unge.

Stk. 3. Inden der træffes beslutning efter § 14, stk. 4, og § 67, stk. 3, jf. stk. 4, der angår den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, finder stk. 2 tilsvarende anvendelse. Stk. 2 finder ligeledes anvendelse for plejeforældre inden en beslutning efter § 65, stk. 4.

Stk. 4. Til vedtagelse af en beslutning efter § 14, stk. 4, § 32 d, § 35, § 35 a, § 35 b, § 35 c, stk. 3, § 66 d, stk. 2, og § 67, stk. 3, jf. stk. 4, kræves, at mindst 4 af børne- og ungeudvalgets 5 medlemmer stemmer for beslutningen. Beslutninger efter § 65, stk. 4, træffes ved almindelig stemmeflerhed.

Stk. 5. Såfremt dommeren ikke er enig i den truffe beslutning, skal dette tilføres udvalgets protokol, og meddelelsen om udvalgets afgørelse skal indeholde oplysning om dommerens afgivende opfattelse.

Klage til Den Sociale Ankestyrelse

§ 128. Beslutninger truffet af børne- og ungeudvalget, jf. § 127, kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. En klage over en afgørelse efter § 35 c, stk. 3, kan dog ikke behandles af Ankestyrelsen, så længe der verserer en sag om anbringelse efter § 35 for børne- og ungeudvalget.

Stk. 2. Berettiget til at indbringe en sag for Ankestyrelsen er forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år. Beslutninger efter § 14, stk. 4, og § 67, stk. 3, jf. stk. 4, der angår den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, kan tillige af denne indbringes for Ankestyrelsen. Endvidere kan plejeforældrene indbringe beslutninger efter § 65, stk. 4.

Stk. 3. Indbringelse af sagen for Ankestyrelsen hindrer ikke iværksættelse af de besluttede foranstaltninger. Dog kan styrelseschefen eller den af ankecheferne, som styrelseschefen bemyndiger hertil, under ganske særlige omstændigheder bestemme, at en beslutning ikke må iværksættes, før Ankestyrelsen har truffet afgørelse i sagen.

Stk. 4. Ved behandlingen i Ankestyrelsen finder §§ 124, 125 og 127, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.

Domstolsprøvelse

§ 129. Ankestyrelsens beslutninger efter § 128 kan ved henvendelse til Ankestyrelsen inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen, kræves forelagt for landsretten.

Stk. 2. Er Ankestyrelsens beslutning stadfæstet ved dom, kan fornyet prøvelse for retten kun kræves, hvis sagen på ny har været forelagt Ankestyrelsen til afgørelse.

§ 130. Landsretten tiltrædes af en børneforsorgskyndig dommer og en dommer, der er kyndig i børne- eller ungdomspsykiatri eller i psykologi.

Stk. 2. Sagerne behandles efter retsplejelovens regler om borgerlige sager, herunder kapitel 43 a om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse, med de i dette kapitel angivne ændringer.

Stk. 3. Som parter anses forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, uanset om den pågældende har krævet afgørelsen forelagt for landsretten.

Stk. 4. Retten kan bestemme, at retsmøderne skal foregå for lukkede døre.

Stk. 5. Ved offentlig gengivelse af forhandlingerne i retten eller af dommen må der ikke uden rettens tilladelse ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de under sagen nævnte personer eller på anden måde offentliggørelse af de pågældendes identitet. Overtrædelse af forbudet straffes med bøde.

Stk. 6. Ved afgivelse af dissens angives dommernes navne ikke.

§ 131. Landsrettens afgørelse kan kun indbringes for Højesteret, når justitsministeren undtagelsesvis tillader det. Ansøgning om tilladelse til anke eller kære må fremsættes henholdsvis inden 6 og 3 måneder efter afgørelsen.

§ 132. De i § 130 nævnte dommere beskikkes af justitsministeren efter forhandling med socialministeren. Justitsministeren fastsætter deres antal og træffer bestemmelse om vederlag og rejsegodtgørelse. De beskikkede skal være myndige, uberygtede og vederhæftige.

Stk. 2. Beskikkelse gælder for 4 år. En dommer afgår ved udgangen af den måned, i hvilken pågældende fylder 70 år.

Stk. 3. Ingen, der fyldestgør betingelserne i stk. 1, kan afslå at modtage beskikkelse, med-

mindre pågældende er over 65 år eller har anden rimelig fritagelsesgrund.

Stk. 4. Udtagelsen for den enkelte sag blandt de beskikkede dommere foretages af præsidenten for vedkommende landsret. Ingen kan udtages, som ifølge §§ 60 og 61 i retsplejeloven ville være udelukket fra at handle som dommer i sagen.«

Kapitel 18

Hjælpeforanstaltninger uden samtykke

§ 123. Når det er absolut påkrævet af hensyn til et barns velfærd, kan det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3 indtil barnets fyldte 18. år uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver træffe beslutning om

- 1) at anbringe barnet uden for hjemmet,
- 2) at anbringe barnet i en psykiatrisk hospitalsafdeling eller et hospital for sindslidende med tilslutning af hospitalets overlæge, selv om de almindelige betingelser i henhold til lovgivningen om sindslidende personers hospitalsophold ikke er opfyldt,
- 3) at nægte hjemgivelse eller ændre anbringelsesstedet, uanset at anbringelsen oprindeligt er sket med samtykke fra forældremyndighedens indehaver.

Stk. 2. Opretholdelse af hjælpeforanstaltninger efter stk. 1 ud over 1 år forudsætter fornyet behandling af sagen i det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3. Er den unge fyldt 18 år, kan hjælpeforanstaltningerne kun opretholdes, såfremt den pågældende giver samtykke hertil.

§ 124. Er barnet anbragt uden for hjemmet uden medvirken af kommunalbestyrelsen, kan det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3 nægte hjemtagelse, såfremt hjemtagelse ville stride imod barnets tarv. Hjemtagelse efter 2 års ophold i et privat plejehjem kan kun ske efter forudgående tilladelse fra det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke i tilfælde, hvor kun den ene af forældrene har forældremyndigheden, men barnet er anbragt hos den anden af forældrene.

§ 125. Under en sag om de foranstaltninger, der er nævnt i §§ 123 og 124, skal forældremyndighedens indehaver have tilbud om

F. t. l. vedr. social bistand m.m.

advokatbistand samtidig med, at pågældende skal gøres bekendt med retten til indsigt i sagens akter efter lov om offentlighed i forvaltningen. Forinden afgørelse træffes, skal forældremyndighedens indehaver, værgen, barnet, advokaten og eventuel anden bisidder have adgang til at udtale sig over for udvalget.

Stk. 2. En afgørelse efter §§ 123 og 124 skal indeholde angivelse af de faktiske og retlige forhold, der ligger til grund for afgørelsen.

§ 126. Afgørelser efter §§ 123 og 124 skal træffes i et møde i det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3. Til vedtagelse af en hjælpeforanstaltning kræves, at mindst $\frac{2}{3}$ af udvalgets medlemmer stemmer herfor. Byretsdommeren i retskredsen samt en pædagogisk-psykologisk konsulent, der er udpeget af amtsrådet for den kommunale valgperiode, deltager i mødet uden stemmeret. Er der flere dommere i retskredsen, bestemmer justitsministeren, hvem af disse der skal modtage hvervet.

Stk. 2. Dommeren yder udvalget vejledning med hensyn til lovens forståelse og anvendelse samt vurdering af foreliggende oplysninger. Dommeren leder forhandlingen og påser, at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

Stk. 3. I Københavns Kommune træffes disse afgørelser efter reglerne i en vedtægt, der skal godkendes af socialministeren.

Stk. 4. Det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3 kan om fornødent forlange bistand af politiet til gennemførelse af afgørelserne.

§ 127. Når det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3 ikke kan holde møde, kan foranstaltninger, som af hensyn til barnets velfærd ikke kan opsættes, iværksættes foreløbigt af formanden eller i dennes forfald af næstformanden. Forældremyndighedens indehaver skal inden 24 timer efter afgørelsen have skriftlig meddelelse herom med angivelse af de faktiske og retlige forhold, der ligger til grund for foranstaltningens iværksættelse, med oplysning om retten til indsigt i sagens akter efter lov om offentlighed i forvaltningen. Meddelelsen skal endvidere indeholde tilbud om advokatbistand.

Stk. 2. En foreløbig afgørelse skal snarest muligt og senest inden 7 dage forelægges det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs

§ 3 til godkendelse efter §§ 125 og 126, uanset om hjemgivelse af barnet har fundet sted. Godkendes den foreløbige afgørelse, forelægges denne det særlige udvalg efter den sociale styrelseslovs § 3 til endelig afgørelse inden 1 måned.

Stk. 3. Chefen for Den Sociale Ankestyrelse eller den af ankecheferne, som styrelseschefen bemyndiger hertil, kan give pålæg om iværksættelse af en foreløbig foranstaltning efter stk. 1.

§ 128. Beslutninger, der er truffet efter § 123, stk. 1, og § 124, kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

Stk. 2. Berettiget til at indbringe en sag for Ankestyrelsen er forældremyndighedens indehaver, den, der faktisk udøver forældremyndigheden, samt, såfremt sagen vedrører en person, der ikke står under forældremyndighed, den unge eller værgen. Endvidere kan plejeforældre indbringe beslutninger efter § 65, stk. 6, eller efter § 124.

Stk. 3. Indbringelse af sagen for Ankestyrelsen hindrer ikke iværksættelse af de besluttede foranstaltninger. Dog kan styrelseschefen eller den af ankecheferne, som styrelseschefen bemyndiger hertil, under ganske særlige omstændigheder bestemme, at en beslutning ikke må iværksættes, før Ankestyrelsen har truffet afgørelse i sagen.

Stk. 4. Ved behandling af sagen i Den Sociale Ankestyrelse finder § 125, stk. 1, tilsvarende anvendelse.

§ 129. Ankestyrelsens beslutninger efter § 128 kan ved henvendelse til Ankestyrelsen inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen, kræves forelagt for landsretten.

Stk. 2. Er Ankestyrelsens beslutning stadfæstet ved dom, kan fornyet prøvelse for retten ikke kræves, før der er forløbet 6 måneder, medmindre en kortere frist er fastsat af retten.

§ 130. Landsretten tiltrædes ved behandling af sagerne af en børneforsorgskyndig dommer og en dommer, der er kyndig i børne- eller ungdomspsykiatri eller i psykologi.

Stk. 2. Sagerne behandles i øvrigt i overensstemmelse med de almindelige regler om borgerlige sager i lov om rettens pleje, jf. dens

kapitel 43a, med de nedenfor angivne ændringer.

Stk. 3. Angår sagen et barn under 18 år, kan pågældende kun med rettens tilladelse overvære retsmøderne.

Stk. 4. Retten kan bestemme, at retsmøderne skal foregå for lukkede døre.

Stk. 5. Ved offentlig gengivelse af forhandlingerne i retten eller af dommen må der ikke uden rettens tilladelse anføres navn, stilling eller bopæl for nogen af de under sagen nævnte personer. Overtrædelse af forbudet straffes med bøde.

Stk. 6. Bestemmelsen i § 218, stk. 1, 3. pkt., i lov om rettens pleje finder ikke anvendelse på behandlingen ved landsretten af disse sager.

§ 131. Landsrettens afgørelse kan kun indbringes for Højesteret, når justitsministeren undtagelsesvis tillader det. Ansøgning om tilladelse til anke eller kære må fremsættes henholdsvis inden 1 år og inden 6 måneder efter afgørelsen.

§ 132. De i § 130 nævnte dommere beskikkes af justitsministeren efter forhandling med socialministeren. Justitsministeren fastsætter deres antal og træffer bestemmelse om vederlag og rejsegodtgørelse. De beskikkede skal være myndige, uberygtede og vederhæftige.

Stk. 2. Beskikkelse gælder for 4 år. En dommer afgår dog ved udgangen af den måned, i hvilken pågældende fylder 70 år.

Stk. 3. Ingen, der fyldestgør de foreskrevne betingelser, kan undslå sig for at modtage beskikkelse, medmindre pågældende er over 65 år eller kan anføre anden fritagelsesgrund, som justitsministeren finder antagelig.

Stk. 4. Udtagelsen for den enkelte sag blandt de beskikkede dommere foretages af præsidenten for vedkommende landsret. Ingen kan udtages, som ifølge §§ 60 og 62 i lov om rettens pleje ville være udelukket fra at handle som dommer i sagen.

11. I § 135 indsættes i *stk. 6* før »§ 66«: »§ 68 a, jf.«, og der indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 7.* Kommunen og amtskommunen afholder hver 50 pct. af udgifterne vedrørende foranstaltninger efter § 33, stk. 2. Dette gælder dog ikke udgifterne vedrørende døgnophold efter § 96, der afholdes efter reglerne i stk. 3, og udgifterne vedrørende dagtilbud efter §§ 64, 69 og 70, der afholdes endeligt af kommunerne.«

Stk. 7 bliver herefter *stk. 8*.

§ 135. — — —

Stk. 6. For personer under 67 år afholder kommunen og amtskommunen hver 50 pct. af de udgifter, der er nævnt i *stk. 5*, og af udgifter vedrørende formidlet døgnophold efter § 66. Har de nævnte personer ophold i de institutioner under kommunerne, der er nævnt i *stk. 5*, betaler amtskommunen en takst, der fastsættes for et regnskabsår ad gangen på grundlag af institutionernes budgetter. Taksten skal svare til 50 pct. af udgifterne ved opholdet.

§ 2

I lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender, jf. lovbekendtgørelse nr. 552 af 10. juli 1991, ophæves § 3.

§ 3. Kommunalbestyrelsen nedsætter et udvalg til forvaltning af opgaverne efter afsnit VIII i lov om social bistand.

Stk. 2. Udvalget består af 5 eller 7 medlemmer, der vælges af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer. Samtidig vælges for hvert medlem en stedfortræder ligeledes blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Stedfortræderen kan indkaldes til at give møde ved medlemmets forfald.

Stk. 3. I øvrigt finder bestemmelserne i kapitel III om udvalg m.v. i lov om kommunernes styrelse tilsvarende anvendelse på udvalget, medmindre andet fremgår af bistandslovens afsnit VIII.

Stk. 4. Socialministeren kan godkende en særlig ordning for magistratskommuner med hensyn til udvalgets sammensætning og funktion.

§ 3

I lov om Den Sociale Ankestyrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 530 af 13. august 1986, som ændret ved lov nr. 946 af 27. december 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 5 indsættes efter *stk. 2*, som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Styrelseschefens beføjelser efter § 35 c, stk. 5, og § 128, stk. 3, i lov om

social bistand og ankechefens beføjelser efter § 6, stk. 3, nr. 1 og 2, kan dog ikke overlades til sekretariatsmedarbejdere.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

2. I § 6, *stk. 3, nr. 1*, udgår: »og § 65, stk. 5, jfr. § 124«

§ 6. — — —

Stk. 3 I følgende sager træffes ankestyrelsens afgørelse dog på møde af 2 ankechefer, hvoraf den ene fungerer som formand, og 2 beskikkede medlemmer:

- 1) Sager om hjælpeforanstaltninger uden samtykke, jfr. lov om social bistand, afsnit VIII, og § 65, stk. 5, jf. § 124.

§ 4

I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 735 af 5. november 1991, som senest ændret ved lov nr. 894 af 21. december 1991, ændres i § 9, *stk. 10, i 1. pkt.* »døgnpleje omfattet af §§ 65 og 66« til: »formidlet døgnophold omfattet af §§ 66 og 68 a«, og i 2. *pkt.* ændres »§ 66, stk. 5« til: »§ 66 a, stk. 1«, og i 4. *pkt.* ændres »døgnplejen« til: »formidlet døgnophold«

§ 9. — — —

Stk. 10. Godtgørelse, der ydes for udgifter til kost og logi i forbindelse med døgnpleje omfattet af §§ 65 og 66 i lov om social bistand, medregnes ikke ved indkomstopgørelsen. Dette gælder dog kun den del af godtgørelsen, der ikke overstiger satser, som fastsættes efter lovens § 66, stk. 5. Udgifter, der er godtgjort efter 1. *pkt.*, kan ikke fradrages ved ind-

komstopgørelsen. Reglerne i 1.–3. *pkt.* finder ikke anvendelse, hvis døgnplejen udøves som selvstændig erhvervsvirksomhed.

§ 5

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 483 af 21. juni 1991, ophæves § 61, *stk. 6, nr. 4.*

Nr. 5 bliver herefter nr. 4.

§ 61. — — —

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for:

- 1) Økonomiudvalget og dets medlemmer.
- 2) Et stående udvalg og dets medlemmer.
- 3) En magistrat og dens medlemmer.
- 4) Et udvalg nedsat af kommunalbestyrelsen til at varetage opgaver efter bistanndslovens afsnit VIII og udvalgets medlemmer.
- 5) Et kommunalt fællesskab, jf. § 60, og medlemmerne af fællesskabets organer.

§ 6

I lov om Københavns Kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 484 af 21. juni 1991, affattes § 48, *stk. 6*, således:

»*Stk. 6.* Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for magistraten og dens medlemmer.«

§ 48. — — —

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for:

- 1) Magistraten og dens medlemmer.
- 2) Det udvalg (børne- og ungdomsnævnet) som borgerrepræsentationen nedsætter til at varetage opgaver efter bistanndslovens afsnit VIII, og udvalgets medlemmer.